

Protokoller

PROTOKOLL (nr. 1) OM NASJONALFORSAMLINGENES ROLLE I DEN EUROPEISKE UNION

DE HØYE TRAKTATPARTER,

SOM MINNER OM at den kontroll som de enkelte nasjonalforsamlinger utøver overfor sin egen regjering for det som gjelder Unionens virksomhet, er en sak som hører under den enkelte medlemsstats særskilte forfatningsmessige system og praksis,

SOM IMIDLERTID ØNSKER å tilskynde nasjonalforsamlingene til i større grad å delta i Den europeiske unions virksomhet og å styrke deres evne til å gi uttrykk for sitt syn på utkast til regelverksaker fra Unionen samt på saker som kan være av særlig interesse for dem,

ER BLITT ENIGE OM FØLGENDE BESTEMMELSER, SOM SKAL VEDLEGGES TRAKTATEN OM DEN EUROPEISKE UNION, TRAKTATEN OM DEN EUROPEISKE UNIONS VIRKEMÅTE OG TRAKTATEN OM OPPRETTELSE AV DET EUROPEISKE ATOMENERGIFELLESSKAP:

AVDELING I OPPLYSNINGER TIL NASJONALFORSAMLINGENE

Artikkel 1

Kommisjonen skal oversende sine samrådsdokumenter (grønnbøker, hvitbøker og meldinger) direkte til nasjonalforsamlingene så snart de blir offentliggjort. Kommisjonen skal også oversende det årlige regelverksprogrammet samt alle andre dokumenter knyttet til regelverksplanlegging eller -politikk til nasjonalforsamlingene samtidig som de oversendes til Europaparlamentet og Rådet.

Artikkel 2

Utkast til regelverksaker som framlegges for Europaparlamentet og Rådet, skal oversendes til nasjonalforsamlingene.

I denne protokoll menes med «utkast til regelverksaker» forslag fra Kommisjonen, initiativer fra en gruppe av medlemsstater, initiativer fra Europaparlamentet, anmodninger fra Domstolen, rekommandasjoner fra Den europeiske sentralbank og anmodninger fra Den europeiske investeringsbank med sikte på å få vedtatt en regelverksakt.

Kommisjonen skal oversende sine utkast til regelverksaker direkte til nasjonalforsamlingene samtidig som de oversendes til Europaparlamentet og Rådet.

Europaparlamentet skal oversende sine utkast til regelverksaker direkte til nasjonalforsamlingene.

Rådet skal oversende utkast til regelverksaker fra en gruppe av medlemsstater, Domstolen, Den europeiske sentralbank eller Den europeiske investeringsbank til nasjonalforsamlingene.

Artikkel 3

Nasjonalforsamlingene kan sende Europaparlamentets president, Rådets formann og Kommisjonens president en begrunnet uttalelse om hvorvidt et utkast til regelverksakt er forenlig med nærhetsprinsippet, etter framgangsmåten fastsatt i protokollen om anvendelsen av nærhets- og forholdsmessighetsprinsippene.

Dersom utkastet til regelverksakt kommer fra en gruppe av medlemsstater, skal Rådets formann videresende den begrunnede uttalelsen til disse medlemsstatenes regjeringer.

Dersom utkastet til regelverksakt kommer fra Domstolen, Den europeiske sentralbank eller Den europeiske investeringsbank, skal Rådets formann oversende de begrunnede uttalelsene til vedkommende institusjon eller organ.

Artikkel 4

Det skal gå åtte uker fra det tidspunkt et utkast til regelverksakt er gjort tilgjengelig for nasjonalforsamlingene på Unionens offisielle språk, til det tidspunkt det føres opp på Rådets foreløpige dagsorden for vedtakelse eller for vedtakelse av et standpunkt i henhold til en regelverksprosess. Fristen kan fravikes i hastesaker, og en begrunnelse skal gis i Rådets rettsakt eller standpunkt. Bortsett fra i behørig begrunnede hastesaker kan det i løpet av disse åtte ukene ikke fastslås at det foreligger enighet om et utkast til regelverksakt. Bortsett fra i behørig begrunnede hastesaker skal det gå ti dager fra Rådet fører et utkast til regelverksakt opp på sin foreløpige dagsorden, til et standpunkt vedtas.

Artikkel 5

Dagsorden for og utfallet av møter i Rådet, herunder protokollen fra møter der Rådet drøfter utkast til regelverksakter, skal oversendes direkte til nasjonalforsamlingene samtidig som de oversendes til medlemsstatenes regjeringer.

Artikkel 6

Når Det europeiske råd har til hensikt å anvende artikkel 48 nr. 7 første eller annet ledd i traktaten om Den europeiske union, skal nasjonalforsamlingene underrettes om Det europeiske råds initiativ minst seks måneder før en beslutning vedtas.

Artikkel 7

Revisjonsretten skal oversende sin årsberetning til nasjonalforsamlingene til orientering samtidig som den oversendes til Europaparlamentet og Rådet.

Artikkel 8

Dersom det nasjonale parlamentariske system ikke er et ett-kammersystem, får artikkel 1-7 anvendelse på kamrene.

AVDELING II INTERPARLAMENTARISK SAMARBEID

Artikkel 9

Europaparlamentet og nasjonalforsamlingene skal i fellesskap tilrettelegge for og fremme et effektivt og regelmessig interparlamentarisk samarbeid i Unionen.

Artikkel 10

En konferanse av nasjonalforsamlingenes Europa-komiteer kan framlegge for Europaparlamentet, Rådet og Kommisjonen de bidrag den anser som hensiktsmessige. Konferansen skal dessuten fremme utveksling av opplysninger og beste praksis mellom nasjonalforsamlingene og Europaparlamentet, herunder deres særskilte komiteer. Den kan også organisere interparlamentariske konferanser om særskilte emner, særlig for å drøfte saker i forbindelse med den felles utenriks- og sikkerhetspolitikk, herunder den felles sikkerhets- og forsvarspolitik. Konferansens bidrag skal ikke være bindende for nasjonalforsamlingene og skal ikke foregripe deres standpunkter.

PROTOKOLL (nr. 2) OM ANVENDELSEN AV NÆRHETS- OG FORHOLDMESSIGHETSPRINSIPPENE

DE HØYE TRAKTATPARTER,

SOM ØNSKER å sikre at avgjørelser tas så åpent og så nær Unionens borgere som mulig,

SOM ER FAST BESTEMT på å fastsette vilkårene for anvendelsen av nærhets- og forholdsmessighetsprinsippene, som fastsatt i artikkel 5 i traktaten om Den europeiske union, og et system for å kontrollere anvendelsen av disse prinsippene,

ER BLITT ENIGE OM FØLGENDE BESTEMMELSER, SOM SKAL VEDLEGGES
TRAKTATEN OM DEN EUROPEISKE UNION OG TRAKTATEN OM DEN EUROPEISKE
UNIONS VIRKEMÅTE:

Artikkel 1

Hver institusjon skal til enhver tid sørge for at nærhets- og forholdsmessighetsprinsippene, som fastsatt i artikkel 5 i traktaten om Den europeiske union, overholdes.

Artikkel 2

Før Kommisjonen foreslår regelverksakter, skal den holde omfattende samråd. Ved slike samråd skal det om nødvendig tas hensyn til de påtenkte tiltaks regionale og lokale dimensjon. I helt uoppsettelige saker skal Kommisjonen ikke holde samråd. Den skal begrunne dette i forslaget.

Artikkel 3

I denne protokoll menes med «utkast til regelverksakter» forslag fra Kommisjonen, initiativer fra en gruppe av medlemsstater, initiativer fra Europaparlamentet, anmodninger fra Domstolen, rekommandasjoner fra Den europeiske sentralbank og anmodninger fra Den europeiske investeringsbank med sikte på å få vedtatt en regelverksakt.

Artikkel 4

Kommisjonen skal oversende sine utkast til regelverksakter samt endrede utkast til nasjonalforsamlingene samtidig som de oversendes til Unionens regelgiver.

Europaparlamentet skal oversende sine utkast til regelverksakter samt endrede utkast til nasjonalforsamlingene.

Rådet skal videresende utkast til regelverksakter fra en gruppe av medlemsstater, Domstolen, Den europeiske sentralbank eller Den europeiske investeringsbank samt endrede utkast til nasjonalforsamlingene.

Straks Europaparlamentets regelverksresolusjoner og Rådets standpunkter er vedtatt, skal de oversendes til nasjonalforsamlingene.

Artikkel 5

Utkast til regelverksakter skal begrunnes med hensyn til nærhets- og forholdsmessighetsprinsippene. Ethvert utkast til regelverksakt bør inneholde en nærmere redegjørelse som gjør det mulig å vurdere om nærhets- og forholdsmessighetsprinsippene overholdes. Redegjørelsen bør inneholde en vurdering av forslagetts finansielle følger og, dersom det gjelder et direktiv, av følgene for rettsreglene som medlemsstatene skal iverksette, herunder eventuelt regional lovgivning. Begrunnelsen for å fastslå at et av Unionens mål bedre kan nås på unionsplan, skal bygge på kvalitative og, om mulig, kvantitative indikatorer. Utkast til regelverksakter skal ta hensyn til behovet for at enhver byrde av økonomisk eller administrativ art som pålegges Unionen, nasjonale regjeringer, regionale eller lokale myndigheter, næringsdrivende og borgere, begrenses mest mulig og står i forhold til målet som skal nås.

Artikkel 6

Enhver nasjonalforsamling eller ethvert kammer i en nasjonalforsamling kan, innen åtte uker fra den dag et utkast til regelverksakt oversendes, på et av Unionens offisielle språk oversende Europaparlamentets president, Rådets formann og Kommisjonens president en begrunnet uttalelse om hvorfor vedkommende utkast ikke kan anses å være i samsvar med nærhetsprinsippet. Nasjonalforsamlingene eller kamrene i nasjonalforsamlingene skal eventuelt rådspørre de regionale parlamenter som har lovgivende myndighet.

Dersom utkastet til regelverksakt kommer fra en gruppe av medlemsstater, skal Rådets formann oversende uttalelsen til disse medlemsstatenes regjeringer.

Dersom utkastet til regelverksakt kommer fra Domstolen, Den europeiske sentralbank eller Den europeiske investeringsbank, skal Rådets formann videresende uttalelsen til vedkommende institusjon eller organ.

Artikkel 7

1. Europaparlamentet, Rådet og Kommisjonen, og eventuelt gruppen av medlemsstater, Domstolen, Den europeiske sentralbank eller Den europeiske investeringsbank dersom utkastet til regelverksakt kommer fra dem, skal ta hensyn til de begrunnede uttalelsene fra nasjonalforsamlingene eller fra et kammer i en nasjonalforsamling.

Hver nasjonalforsamling skal ha to stemmer, fordelt på grunnlag av det nasjonale parlamentariske system. Dersom det nasjonale parlamentariske system er et tokammersystem, skal hvert av de to kamrene ha én stemme.

2. Dersom de begrunnede uttalelsene om at et utkast til regelverksakt ikke er forenlig med nærhetsprinsippet, representerer minst en tredel av samtlige stemmer som er tildelt nasjonalforsamlingene i samsvar med nr. 1 annet ledd, skal utkastet vurderes på nytt. Terskelen skal være en firedel for et utkast til regelverksakt framlagt på grunnlag av artikkel 76 i traktaten om Den europeiske unions virkemåte på området for frihet, sikkerhet og rettferdighet.

Etter en slik ny vurdering kan Kommisjonen, eller eventuelt gruppen av medlemsstater, Europaparlamentet, Domstolen, Den europeiske sentralbank eller Den europeiske investeringsbank dersom utkastet til regelverksakt kommer fra dem, beslutte å opprettholde utkastet, endre det eller trekke det. Beslutningen skal begrunnes.

3. Innenfor rammen av den ordinære regelverksprosessen gjelder videre at dersom begrunnede uttalelser om at forslaget ikke er forenlig med nærhetsprinsippet, representerer minst et simpelt flertall av stemmene som er tildelt nasjonalforsamlingene i samsvar med nr. 1 annet ledd, skal forslaget til regelverksakt vurderes på nytt. Etter en slik ny vurdering kan Kommisjonen beslutte å opprettholde forslaget, endre det eller trekke det.

Dersom Kommisjonen velger å opprettholde forslaget, må den i en begrunnet uttalelse forklare hvorfor den anser at forslaget er forenlig med nærhetsprinsippet. Den begrunnede uttalelsen samt de begrunnede uttalelsene fra nasjonalforsamlingene skal oversendes til Unionens regelgiver til overveielse under behandlingen:

- a) Før den første behandlingen avsluttes, skal regelgiveren (Europaparlamentet og Rådet) vurdere om regelverksforslaget er forenlig med nærhetsprinsippet, idet det tas særlig hensyn til grunnene som uttrykkes av og er felles for flertallet av nasjonalforsamlingene, samt Kommisjonens begrunnede uttalelse.
- b) Dersom regelgiveren med et flertall på 55 % av Rådets medlemmer eller et flertall av stemmene som er avgitt i Europaparlamentet, er av den oppfatning at forslaget ikke er forenlig med nærhetsprinsippet, skal regelverksforslaget ikke behandles videre.

Artikkel 8

Det hører under Den europeiske unions domstol å avgjøre saker om regelverksakters brudd på nærhetsprinsippet som medlemsstatene reiser i samsvar med reglene i artikkel 263 i traktaten om Den europeiske unions virkemåte, eller som de framlegger i samsvar med sitt interne rettssystem på vegne av sin nasjonalforsamling eller et av dens kamre.

I samsvar med reglene i nevnte artikkel kan også Regionkomiteen reise slike saker mot regelverksakter i tilfeller der traktaten om Den europeiske unions virkemåte fastsetter at komiteen skal rådspørres.

Artikkel 9

Kommisjonen skal oversende til Det europeiske råd, Europaparlamentet, Rådet og nasjonalforsamlingene en årlig rapport om anvendelsen av artikkel 5 i traktaten om Den europeiske union. Årsrapporten skal også oversendes til Den økonomiske og sosiale komité og Regionkomiteen.

PROTOKOLL (nr. 3) VEDTEKTENE FOR DEN EUROPEISKE UNIONS DOMSTOL

DE HØYE TRAKTATPARTER,

SOM ØNSKER å fastsette vedtektene for Den europeiske unions domstol omhandlet i artikkel 281 i traktaten om Den europeiske unions virkemåte,

ER BLITT ENIGE OM FØLGENDE BESTEMMELSER, SOM SKAL VEDLEGGES TRAKTATEN OM DEN EUROPEISKE UNION, TRAKTATEN OM DEN EUROPEISKE UNIONS VIRKEMÅTE OG TRAKTATEN OM OPPRETTELSE AV DET EUROPEISKE ATOMENERGIFELLESSKAP:

Artikkel 1

Den europeiske unions domstol skal opprettes og virke i samsvar med bestemmelsene i traktatene, i traktaten om opprettelse av Det europeiske atomenergifellesskap (Euratom-traktaten) og i disse vedtektene.

AVDELING I DOMMERE OG GENERALADVOKATER

Artikkel 2

Alle dommere skal, før de overtar sitt embete, avlegge ed for Domstolen i åpent rettsmøte på at de vil utføre sitt verv fullt ut upartisk og samvittighetsfullt og ikke røpe hemmelige opplysninger fra Domstolens rådslagninger og avstemninger.

Artikkel 3

Dommerne skal være unntatt fra rettsforfølgning. Med hensyn til deres tjenestehandlinger, herunder deres skriftlige og muntlige utsagn, skal de fortsatt nyte godt av immunitet etter at tjenesten er avsluttet.

Domstolen kan ved plenumsbeslutning oppheve immuniteten. Dersom beslutningen gjelder et medlem av Underretten eller av en særdomstol, skal Domstolen treffe avgjørelse etter å ha rådspurt den berørte domstol.

Dersom det reises straffesak mot en dommer hvis immunitet er opphevet, kan dom avsies bare av den domstol som i den enkelte medlemsstat har myndighet til å dømme medlemmer av dens høyeste domstol.

Artikkel 11-14 og artikkel 17 i protokollen om Den europeiske unions privilegier og immunitet får anvendelse på dommerne, generaladvokatene, justissekretæren og de juridiske sekretærene ved Den europeiske unions domstol, se likevel bestemmelsene i de foregående ledd om dommernes immunitet med hensyn til rettsforfølgning.

Artikkel 4

Dommerne kan ikke utføre noe politisk eller forvaltningsmessig verv.

De kan ikke utøve noe lønnet eller ulønnet yrke så lenge deres verv varer, med mindre Rådet med simpelt flertall i særlige tilfeller har gitt tillatelse.

Når de tiltrer sine embeter, skal de avgi høytidelig forsikring om at de i sin funksjonstid og etter at den har opphørt, vil overholde de forpliktelser som følger med vervet, særlig at de vil vise redelighet og varsomhet med hensyn til å ta imot bestemte verv eller fordeler etter at de har fratrudd.

Tvisttilfeller avgjøres av Domstolen. Dersom beslutningen gjelder et medlem av Underretten eller av en særdomstol, skal Domstolen treffe avgjørelse etter å ha rådspurt den berørte domstol.

Artikkel 5

Foruten ved vanlig fratreden når perioden utløper og ved dødsfall, skal vervet som dommer i det enkelte tilfelle opphøre ved at dommeren tar avskjed.

Når en dommer tar avskjed, rettes søknaden til Domstolens president som videresender den til Rådets formann. Den sistnevnte underretning medfører at embetet blir ledig.

Bortsett fra i de tilfeller der artikkel 6 får anvendelse, skal dommeren fortsette i embetet inntil etterfølgeren har tiltrådt.

Artikkel 6

En dommer kan ikke avsettes eller fratras retten til pensjon eller andre tilsvarende fordeler med mindre Domstolens dommere og generaladvokater enstemmig finner at vedkommende ikke lenger oppfyller de vilkår som er foreskrevet, eller utfører de plikter som følger med embetet. Vedkommende dommer deltar ikke i rådslagninger og avstemninger om dette. Dersom beslutningen gjelder et medlem av Underretten eller av en særdomstol, skal Domstolen treffe avgjørelse etter å ha rådspurt den berørte domstol.

Justissekretæren skal underrette Europaparlamentets president og Kommisjonens president om Domstolens avgjørelse og skal oversende den til Rådets formann.

Går avgjørelsen ut på å avsette en dommer, medfører den sistnevnte underretning at embetet blir ledig.

Artikkel 7

Når dommeres verv opphører før utløpet av funksjonstiden, skal de erstattes for resten av funksjonstiden.

Artikkel 8

Bestemmelsene i artikkel 2-7 gjelder også for generaladvokatene.

AVDELING II DOMSTOLENS ORGANISERING

Artikkel 9

Når den delvise utskiftingen av dommerne finner sted hvert tredje år, skal den gjelde vekselvis 14 og 13 dommere.

Når den delvise utskiftingen av generaladvokatene finner sted hvert tredje år, skal den hver gang gjelde fire generaladvokater

Artikkel 10

Justissekretæren skal avlegge ed for Domstolen på at han/hun vil utføre sitt verv fullt ut upartisk og samvittighetsfullt og ikke røpe hemmelige opplysninger fra Domstolens rådslagninger og avstemninger.

Artikkel 11

Domstolen skal sørge for en stedfortreder for justissekretæren i tilfeller der denne har forfall.

Artikkel 12

Tjenestemenn og andre ansatte skal knyttes til Domstolen for å sikre at den skal kunne utøve sin virksomhet. De skal være underlagt justissekretæren under presidentens tilsyn.

Artikkel 13

På anmodning fra Domstolen kan Europaparlamentet og Rådet etter den ordinære regelverksprosessen beslutte at det skal kunne oppnevnes juridiske sekretærer, og kan fastsette instruks for stillingen. De juridiske sekretærene kan, etter bestemmelser som fastsettes i rettergangsordningen, pålegges å delta i forberedelsen av saker som er brakt inn for Domstolen, og å samarbeide med den saksansvarlige dommer.

De juridiske sekretærene, som skal velges blant personer hvis uavhengighet er uomtvistelig, og som innehar de nødvendige juridiske kvalifikasjoner, skal oppnevnes av Rådet med simpelt flertall. De skal avlegge ed for Domstolen på at de vil utføre sitt verv fullt ut upartisk og samvittighetsfullt og ikke røpe hemmelige opplysninger fra Domstolens rådslagninger og avstemninger.

Artikkel 14

Dommerne, generaladvokatene og justissekretæren skal være bosatt på det sted der Domstolen har sitt sete.

Artikkel 15

Domstolen skal alltid være i virksomhet. Rettsferienes lengde skal fastsettes av Domstolen, idet det tas hensyn til tjenestens krav.

Artikkel 16

Domstolen skal i sin midte opprette avdelinger som hver skal bestå av tre og fem dommere. Dommerne skal i sin midte velge formennene for avdelingene. Formennene for avdelingene med fem dommere skal velges for tre år. Formennene kan gjenvelges én gang.

Den store avdelingen skal ha 13 dommere. Den skal ledes av Domstolens president. Den store avdelingen skal videre være sammensatt av formennene for avdelingen med fem dommere og andre dommere oppnevnt i samsvar med vilkårene fastsatt i rettergangsordningen.

Domstolen skal settes som stor avdeling når en medlemsstat eller en unionsinstitusjon som er part i saken, anmoder om det.

Domstolen skal settes i plenum når den behandler saker innbrakt for den i henhold til artikkel 228 nr. 2, artikkel 245 nr. 2, artikkel 247 eller artikkel 286 nr. 6 i traktaten om Den europeiske unions virkemåte.

Når Domstolen anser at en sak som er innbrakt for den, er av særlig betydning, kan den etter å ha rådspurt generaladvokaten beslutte å overføre saken til Domstolen i plenum.

Artikkel 17

Domstolen er gyldig sammensatt bare når dens medlemmer utgjør et ulikt tall.

Avgjørelser truffet av avdelingene med tre eller fem dommere er gyldige bare når tre dommere deltar.

Avgjørelser truffet av den store avdelingen er gyldige bare når ni dommere deltar.

Avgjørelser truffet av Domstolen i plenum er gyldige bare når 15 dommere deltar.

Dersom en av dommerne i en avdeling har forfall, kan en dommer fra en annen avdeling tilkalles etter de bestemmelser som fastsettes i rettergangsordningen.

Artikkel 18

Dommerne og generaladvokatene kan ikke delta i behandlingen av en sak som de tidligere har opptrådt i som partsrepresentant, rådgiver eller advokat for en av partene, eller som de har avgitt uttalelse i som medlem av en domstol, av en undersøkelseskomisjon eller i hvilken som helst annen egenskap.

Dersom en dommer eller generaladvokat av særlige grunner finner ikke å kunne delta i pådømmelsen eller behandlingen av en bestemt sak, skal han/hun underrette presidenten om dette. Finner presidenten at en dommer eller generaladvokat av særlige grunner ikke bør ta sete eller avgi innstilling i en bestemt sak, skal han/hun underrette vedkommende om dette.

Domstolen skal treffe avgjørelse i tvilstilfeller som måtte oppstå ved anvendelsen av denne artikkel.

En part kan ikke, som grunnlag for en begjæring om endring i sammensetningen av Domstolen eller en av avdelingene, påberope seg en dommers statsborgerskap eller at ingen dommer i Domstolen eller i en av avdelingene har samme statsborgerskap som parten selv.

AVDELING III

DOMSTOLENS RETTERGANGSORDNING

Artikkel 19

Medlemsstatene og Unionens institusjoner skal for Domstolen være representert av en partsrepresentant som er oppnevnt for den enkelte sak; partsrepresentanten kan bistås av en rådgiver eller av en advokat.

Statene som er parter i avtalen om Det europeiske økonomiske samarbeidsområde, bortsett fra medlemsstatene, og EFTAs overvåkningsorgan omhandlet i nevnte avtale skal være representert på samme måte.

Andre parter skal være representert ved en advokat.

Bare advokater som har rett til å opptre for domstolene i en av medlemsstatene eller i en stat som er part i avtalen om Det europeiske økonomiske samarbeidsområde, kan representere eller bistå en part ved Domstolen.

Partsrepresentanter, rådgivere og advokater som opptrer for Domstolen skal, på de vilkår som fastsettes i rettergangsordningen, ha de rettigheter og garantier som er nødvendige for at de fritt skal kunne utføre sitt verv.

Domstolen skal overfor de rådgivere og advokater som opptrer for Domstolen, ha den myndighet som normalt er tillagt domstoler, på vilkår som fastsettes i rettergangsordningen.

Universitets- og høyskolelærere som er statsborgere i medlemsstater der lovgivningen gir dem rett til å prosedere, skal for Domstolen ha de rettigheter som i denne artikkel er gitt advokatene.

Artikkel 20

Rettergangen ved Domstolen faller i en skriftlig og en muntlig del.

Den skriftlige forhandlingen omfatter oversendelse til partene samt til de institusjoner i Unionen hvis beslutninger saken gjelder, av stevninger, saksframstillinger, tilsvær og erklæringer og eventuelt av replikk og duplikk, så vel som av alle slags aktstykker og dokumenter i bevisøyemed, eller bekreftede kopier av dem.

Oversendelsen besørges av justissekretæren i den rekkefølge og innen de frister som fastsettes i rettergangsordningen.

Den muntlige forhandlingen består i opplesning av framstillingen fra den dommer som har forestått saksforberedelsen, at Domstolen påhører partsrepresentantene, rådgiverne og advokatene samt generaladvokatens innstilling, og eventuelt at vitner og sakkyndige avhøres.

Dersom Domstolen anser at en sak ikke omfatter noe nytt rettsspørsmål, kan den etter å ha hørt generaladvokaten beslutte at saken skal avgjøres uten en innstilling fra generaladvokaten.

Artikkel 21

En sak bringes inn for Domstolen gjennom en stevning rettet til justissekretæren. Stevningen skal inneholde opplysninger om saksøkerens navn og adresse og om underskriverens stilling,

angivelse av den part eller de parter som saken reises mot, og av tvistens gjenstand, påstanden og en kort framstilling av søksmålsgrunnene.

Stevningen skal eventuelt være vedlagt den rettsakt som søkes kjent ugyldig, eller i tilfellene omhandlet i artikkel 265 i traktaten om Den europeiske unions virkemåte et skriftlig bevis angående tidspunktet for den anmodning som er omhandlet i nevnte artikkel. Dersom disse dokumentene ikke er vedlagt stevningen, skal justissekretæren anmode den berørte part om å skaffe dem til veie innen en rimelig frist; stevningen kan likevel ikke avvises som for sent framsatt dersom framleggingen skjer først etter utløpet av fristen for saksanlegg.

Artikkel 22

I tilfeller omhandlet i artikkel 18 i Euratom-traktaten anlegges sak ved Domstolen gjennom en anke rettet til justissekretæren. Anken skal inneholde opplysninger om saksøkerens navn og adresse og om underskriverens stilling, henvisning til den avgjørelsen anken gjelder, motpartenes navn, tvistens gjenstand, innstillingene og en kort framstilling av ankegrunnlaget.

Anken skal ledsages av en bekreftet kopi av den avgjørelsen fra voldgiftskomiteen som påklages.

Dersom Domstolen avviser anken, blir voldgiftskomiteens avgjørelse endelig.

Dersom Domstolen opphever voldgiftskomiteens avgjørelse, kan saken eventuelt på nytt forelegges voldgiftskomiteen på begjæring fra en av partene. Komiteen er bundet av Domstolens avgjørelse av rettsspørsmål.

Artikkel 23

I tilfellene omhandlet i artikkel 267 i traktaten om Den europeiske unions virkemåte skal medlemsstatens domstol underrette Domstolen om beslutningen om å utsette en sak og forelegge Domstolen spørsmålet. Domstolens justissekretær skal deretter oversende beslutningen til sakens parter, medlemsstatene og Kommisjonen, samt den institusjon, det organ, kontor eller byrå i Unionen som har vedtatt den rettsakt hvis gyldighet eller fortolkning er omtvistet.

Innen en frist på to måneder etter at denne meddelelsen ble gitt, kan partene, medlemsstatene, Kommisjonen og eventuelt den institusjon, det organ, kontor eller byrå i Unionen som har vedtatt den rettsakt hvis gyldighet eller fortolkning er omtvistet, inngi skriftlige saksframstillinger eller erklæringer til Domstolen.

I tilfellene omhandlet i artikkel 267 i traktaten om Den europeiske unions virkemåte skal Domstolens justissekretær dessuten underrette statene som er parter i avtalen om Det europeiske økonomiske samarbeidsområde, bortsett fra medlemsstatene, og EFTAs overvåkningsorgan omhandlet i nevnte avtale, om avgjørelsen fra den nasjonale domstol, og disse kan innen to måneder etter underretningen inngi skriftlige saksframstillinger eller erklæringer til Domstolen dersom saken omfattes av avtalens virkeområde.

Når det i en avtale som gjelder et bestemt område og som er inngått av Rådet og én eller flere tredjestater, er fastsatt at de senere skal ha rett til å inngi skriftlige saksframstillinger eller erklæringer når en domstol i en medlemsstat har henvist et spørsmål om avtalens virkeområde til Domstolen for forhåndsavgjørelse, skal også de berørte tredjestater underrettes om den nasjonale domstolens avgjørelse som inneholder et slikt spørsmål. Disse statene kan innen to

måneder etter underretningen inngi skriftlige saksframstillinger eller erklæringer til Domstolen.

Artikkel 23a⁽⁵⁾

Rettergangsordningen kan også fastsette bestemmelser om en framskyndet framgangsmåte og, når det gjelder henvisninger om forhåndsavgjørelser i forbindelse med området med frihet, sikkerhet og rettferdighet, om en framgangsmåte for behandling av hastesaker.

For disse framgangsmåtene kan det fastsettes en kortere frist for skriftlige saksframstillinger eller erklæringer enn den som er fastsatt i artikkel 23 og, som unntak fra artikkel 20 fjerde ledd, at generaladvokaten ikke skal avgi innstilling.

For framgangsmåten for behandling av hastesaker kan det fastsettes en begrensning av antall parter og andre berørte omhandlet i artikkel 23 som kan inngi skriftlige saksframstillinger eller erklæringer, og at den skriftlige forhandlingen kan utelates i saker som haster særlig.

Artikkel 24

Domstolen kan kreve at partene framlegger alle de dokumenter og gir alle de opplysninger den anser som ønskelige. Dersom en part nekter, skal Domstolen protokollføre dette.

Domstolen kan også kreve at medlemsstatene og institusjoner, organer, kontorer og byråer som ikke er part i saken, gir alle de opplysninger Domstolen anser som nødvendige for saken.

Artikkel 25

Domstolen kan når som helst gi oppdrag som sakkyndig til personer, organer, myndigheter, komiteer eller andre organisasjoner som den selv velger.

Artikkel 26

Vitner kan avhøres i samsvar med bestemmelser som fastsettes i rettergangsordningen.

Artikkel 27

I samsvar med de bestemmelser som fastsettes i rettergangsordningen, skal Domstolen overfor vitner som uteblir, ha den myndighet som vanligvis er tillagt domstoler, og den skal kunne ilegge bøter.

Artikkel 28

Vitner og sakkyndige kan avhøres under ed etter det edsformular som fastsettes i rettergangsordningen, eller på den måten som er fastsatt i vedkommende vitnes eller sakkyndiges nasjonale lovgivning.

Artikkel 29

Domstolen kan bestemme at et vitne eller en sakkyndig skal avhøres av rettsinstansen på vedkommendes bosted.

⁽⁵⁾ Artikkelen ble innført ved beslutning 2008/79/EF, Euratom (EUT L 24 av 29.1.2008, s. 42).

Denne beslutningen skal, i samsvar med bestemmelsene i rettergangsordningen, oversendes vedkommende rettsinstans til forføyning. De dokumenter som framkommer når rettsanmodningen utføres, skal sendes tilbake til Domstolen etter de samme bestemmelser.

Domstolen skal dekke utgiftene, men kan eventuelt belaste partene for dem.

Artikkel 30

Enhver medlemsstat skal behandle falsk beediget forklaring av vitner og sakkyndige som den tilsvarende straffbare handling begått for en nasjonal domstol i en sivil sak. Etter anmeldelse fra Domstolen skal medlemsstaten reise tiltale mot gjerningsmennene ved vedkommende nasjonale domstol.

Artikkel 31

Rettsmøtene skal være offentlige, med mindre Domstolen av tungtveiende grunner, på eget initiativ eller etter begjæring av partene, beslutter noe annet.

Artikkel 32

Under forhandlingene kan Domstolen avhøre sakkyndige og vitner samt sakens parter. De sistnevnte kan imidlertid delta i forhandlingen bare gjennom sin representant.

Artikkel 33

For hvert rettsmøte skal det settes opp en protokoll underskrevet av presidenten og justissekretæren.

Artikkel 34

Sakslisten skal settes opp av presidenten.

Artikkel 35

Domstolens rådslagninger og avstemninger skal være og forbli hemmelige.

Artikkel 36

Dommene skal begrunnes. De skal inneholde navnene på de dommerne som har deltatt i avgjørelsen.

Artikkel 37

Dommene skal underskrives av presidenten og justissekretæren. De skal oppleses i åpent rettsmøte.

Artikkel 38

Saksomkostningene fastsettes av Domstolen.

Artikkel 39

Domstolens president kan, etter en summarisk rettergang som i nødvendig utstrekning kan avvike fra visse av reglene i disse vedtekter, og som rettergangsordningen skal gi

bestemmelser om, avgjøre en begjæring om utsettelse i henhold til artikkel 278 i traktaten om Den europeiske unions virkemåte og artikkel 157 i Euratom-traktaten, om midlertidige forføyninger etter artikkel 279 i traktaten om Den europeiske unions virkemåte, eller om utsettelse av tvangsfullbyrdelsen i henhold til artikkel 299 fjerde ledd i traktaten om Den europeiske unions virkemåte, eller artikkel 164 tredje ledd i Euratom-traktaten.

Dersom presidenten har forfall, skal en annen dommer tre i dennes sted i samsvar med bestemmelser som fastsettes i rettergangsordningen.

Den avgjørelse som treffes av presidenten eller dennes stedfortreder, er foreløpig og foregriper ikke på noe punkt Domstolens avgjørelse i hovedspørsmålet.

Artikkel 40

Medlemsstatene og Unionens institusjoner kan tre inn som intervenient i saker som er brakt inn for Domstolen.

Den samme rett har Unionens organer, kontorer og byråer og enhver annen person dersom de kan godtgjøre at de har en interesse i utfallet av en sak som er innbrakt for Domstolen. Fysiske eller juridiske personer skal ikke tre inn som intervenient i saker mellom medlemsstater, mellom Unionens institusjoner eller mellom medlemsstater på den ene side og Unionens institusjoner på den annen side.

Med forbehold for annet ledd kan statene som er parter i avtalen om Det europeiske økonomiske samarbeidsområde, bortsett fra medlemsstatene, og EFTAs overvåkningsorgan omhandlet i nevnte avtale, tre inn som intervenient i saker som er brakt inn for Domstolen dersom saken omfattes av avtalens virkeområde.

Påstander i en begjæring om intervensjon skal være begrenset til å støtte en av partenes påstander.

Artikkel 41

Dersom en saksøkt som er behørig innstevnet, unnlater å gi skriftlig tilsvarende, skal det avsies uteblivelsesdom for vedkommende. Det kan framsettes innsigelse mot dommen innen en måned etter at dommen er forkynt. Med mindre Domstolen bestemmer noe annet har en slik innsigelse ikke oppsettende virkning på fullbyrdelsen av uteblivelsesdommen.

Artikkel 42

Medlemsstatene, Unionens institusjoner, organer, kontorer og byråer og andre fysiske eller juridiske personer kan, i de tilfeller og på de vilkår som fastsettes i rettergangsordningen, reise tredjemannsinnsigelse mot dom som er blitt avsagt uten at de er blitt innkalt, dersom dommen berører deres rettigheter.

Artikkel 43

I tilfelle av tvil med hensyn til betydningen og rekkevidden av en dom hører det under Domstolen å fortolke den etter begjæring fra en part eller en unionsinstitusjon som godtgjør en interesse i dette.

Artikkel 44

En sak som er pådømt, kan ikke begjæres gjenopptatt av Domstolen med mindre det framkommer opplysninger om en faktisk omstendighet av avgjørende betydning som forut for domsavsigelsen var ukjent for Domstolen og den part som begjærer gjenopptakelse.

Gjenopptakelsessaken innledes med en kjennelse der Domstolen uttrykkelig fastslår at det foreligger en ny faktisk omstendighet av en slik art at den betinger gjenopptakelse av saken og erklærer at begjæringen derfor kan tas til følge.

Begjæring om gjenopptakelse kan ikke framsettes senere enn ti år etter domsavsigelsen.

Artikkel 45

Domstolens rettergangsordning skal inneholde bestemmelser om frister avpasset etter avstandene.

Det skal ikke inntre rettstap på grunn av oversittelse av frister dersom vedkommende part godtgjør at oversittelsen skyldes uforutsigbare omstendigheter eller *force majeure*.

Artikkel 46

Krav mot Unionen om ansvar utenfor kontraktsforhold foreldes fem år etter at den omstendigheten som ligger til grunn for kravet, inntraff. Foreldelsen avbrytes ved at stevning inngis til Domstolen, eller ved at skadelidte først gjør sitt krav gjeldende overfor den berørte unionsinstitusjon. I sistnevnte tilfelle må stevning inngis innen fristen på to måneder fastsatt i artikkel 263 i traktaten om Den europeiske unions virkemåte; bestemmelsene i artikkel 265 annet ledd i traktaten om Den europeiske unions virkemåte får anvendelse når det er relevant.

Denne artikkel får også anvendelse på krav mot Den europeiske sentralbank om ansvar utenfor kontraktsforhold.

**AVDELING IV
UNDERRETEN**

Artikkel 47

Artikkel 9 første ledd, artikkel 14 og 15, artikkel 17 første, annet, fjerde og femte ledd og artikkel 18 får anvendelse på Underretten og dens medlemmer.

Artikkel 3 fjerde ledd og artikkel 10, 11 og 14 får tilsvarende anvendelse på justissekretæren for Underretten.

Artikkel 48

Underretten skal ha 27 dommere.

Artikkel 49

Underrettens medlemmer kan utpekes til å utføre vervet som generaladvokat.

Generaladvokaten skal i åpen rett og fullt ut upartisk og uavhengig avgi begrunnede innstillinger i visse saker som bringes inn for Underretten, for å bistå Underretten under utførelsen av dens oppgaver.

Kriteriene for å velge ut slike saker og framgangsmåtene for å utpeke generaladvokater skal fastsettes i Underrettens rettergangsordning.

Et medlem som utpekes til å utføre vervet som generaladvokat i en sak, kan ikke delta i avgjørelsen av vedkommende sak.

Artikkel 50

Underretten skal tre sammen i avdelinger på tre eller fem dommere. Dommerne skal i sin midte velge formennene for avdelingene. Formennene for avdelingene med fem dommere skal velges for tre år. Formennene kan gjenvelges én gang.

Avdelingenes sammensetning og tildelingen av saker skal fastsettes i rettergangsordningen. I visse tilfeller fastsatt i rettergangsordningen kan Underretten tre sammen i plenum eller utgjøres av bare én dommer.

I rettergangsordningen kan det også fastsettes at Underretten kan tre sammen i en stor avdeling i de tilfeller og på de vilkår som fastsettes i den.

Artikkel 51

Som unntak fra regelen i artikkel 256 nr. 1 i traktaten om Den europeiske unions virkemåte skal Domstolen ha enekompetanse i søksmål omhandlet i artikkel 263 og 265 i traktaten om Den europeiske unions virkemåte når de reises av en medlemsstat mot

- a) en rettsakt utstedt av Europaparlamentet eller av Rådet eller av de to institusjonene i fellesskap, eller rettet mot en av disse institusjonenes unnløtelse av å treffe avgjørelse, eller mot begge institusjonenes unnløtelse av å treffe avgjørelse i fellesskap, bortsett fra
 - beslutninger truffet av Rådet i henhold til artikkel 108 nr. 2 tredje ledd i traktaten om Den europeiske unions virkemåte,
 - rettsakter vedtatt av Rådet i henhold til en rådsforordning om tiltak for å beskytte handelen som omhandlet i artikkel 207 i traktaten om Den europeiske unions virkemåte,
 - rettsakter som er vedtatt av Rådet og som det utøver sin gjennomføringsmyndighet gjennom i samsvar med artikkel 291 annet ledd i traktaten om Den europeiske unions virkemåte,
- b) en rettsakt utstedt av Kommisjonen eller Kommisjonens unnløtelse av å treffe avgjørelse i henhold til artikkel 331 første ledd i traktaten om Den europeiske unions virkemåte.

Domstolen skal også ha enekompetanse i søksmål omhandlet i nevnte artikler når de bringes inn av en unionsinstitusjon mot en rettsakt utstedt av Europaparlamentet, av Rådet, av disse to institusjonene i fellesskap eller av Kommisjonen, eller mot disse institusjonenes unnløtelse av å treffe avgjørelse, samt av en unionsinstitusjon mot en rettsakt vedtatt av Den europeiske sentralbank eller mot dens unnløtelse av å treffe avgjørelser.

Artikkel 52

Domstolens president og Underrettens president skal ved felles overenskomst fastsette de nærmere regler for hvordan tjenestemenn og andre ansatte ved Domstolen skal kunne gjøre tjeneste ved Underretten for å sikre at den skal kunne utøve sin virksomhet. Visse tjenestemenn eller andre ansatte skal være underlagt justissekretæren for Underretten under tilsyn av Underrettens president.

Artikkel 53

Avdeling III får anvendelse på rettergangen ved Underretten.

Bestemmelsene skal i nødvendig utstrekning presiseres og utfylles i rettergangsordningen for Underretten. Rettergangsordningen kan avvike fra artikkel 40 fjerde ledd og fra artikkel 41 for å ta hensyn til de særskilte forholdene i tvister som gjelder immaterialrettigheter.

Uten hensyn til artikkel 20 fjerde ledd kan generaladvokaten avgi sine begrunnede innstillinger skriftlig.

Artikkel 54

Er en stevning eller et annet prosessskrift som er rettet til Underretten, ved en feil innlevert til Domstolens justissekretær, skal denne straks oversende dokumentet til justissekretæren for Underretten; når en stevning eller et annet prosessskrift rettet til Domstolen ved en feil er innlevert til justissekretæren for Underretten, skal denne på samme måte straks oversende dokumentet til Domstolens justissekretær.

Finner Underretten at den ikke har myndighet til å behandle en sak som hører under Domstolen, skal den henvise saken til Domstolen; når Domstolen finner at en sak hører under Underretten, skal den på samme måte henvise saken til Underretten, som i så fall ikke kan erklære at den ikke er domsmyndig.

Bringes det inn for Domstolen og Underretten saker som har samme gjenstand, som reiser det samme fortolkningsspørsmål, eller der gyldigheten av den samme rettsakt bestrides, kan Underretten etter å ha hørt partene utsette behandlingen av saken inntil Domstolen har avsagt dom eller, når det gjelder saker reist i samsvar med artikkel 263 i traktaten om Den europeiske unions virkemåte, erklære at den ikke er domsmyndig, slik at Domstolen kan treffe avgjørelse i saken. I de tilfellene som er omhandlet i dette ledd, kan Domstolen også beslutte å utsette sin behandling av saken; i så fall fortsetter behandlingen ved Underretten.

Dersom en medlemsstat og en unionsinstitusjon bestrider samme rettsakt, skal Underretten erklære at den ikke er domsmyndig, slik at Domstolen kan treffe avgjørelse i saken.

Artikkel 55

Avgjørelser som avslutter behandlingen av en sak ved Underretten, eller som avgjør en del av det krav som er tvistens gjenstand, eller som avgjør et spørsmål om manglende domsmyndighet eller en avvisningsinnsigelse, skal av justissekretæren for Underretten oversendes til alle parter samt alle medlemsstater og unionsinstitusjoner, selv om de ikke har trådt inn i saken som intervenienter for Underretten.

Artikkel 56

Det kan ankes til Domstolen senest to måneder etter forkynnelsen av den avgjørelse som påankes, over avgjørelser som avslutter behandlingen av en sak ved Underretten, og avgjørelser truffet av Underretten som avgjør en del av det krav som er tvistens gjenstand, eller som avgjør et spørsmål om manglende domsmyndighet eller en avvisningsinnsigelse.

Enhver part som helt eller delvis ikke har fått medhold, kan anke over avgjørelsen. Andre intervenienter enn medlemsstatene og unionsinstitusjonene kan ikke erklære anke med mindre Underrettens avgjørelse berører dem direkte.

Medlemsstatene og de unionsinstitusjoner som ikke har trådt inn som intervenienter i saken for Underretten, kan også erklære anke, med unntak for tvister mellom Unionen og dens ansatte. Vedkommende medlemsstater og institusjoner har i dette tilfelle den samme rettsstilling som medlemsstater eller institusjoner som har opptrådt som intervenienter i første instans.

Artikkel 57

Er en begjæring om intervensjon avvist av Underretten, kan den som har framsatt begjæringen, anke over avgjørelsen til Domstolen senest to uker etter forkynnelsen av avgjørelsen om å avvise intervensjon.

Avgjørelser truffet av Underretten i henhold til artikkel 278 eller 279 eller artikkel 299 fjerde ledd i traktaten om Den europeiske unions virkemåte eller Euratom-traktatens artikkel 157 eller artikkel 164 tredje ledd, kan påankes av partene i saken innen to måneder etter at avgjørelsen ble forkynt for dem.

Anken etter første og annet ledd i denne artikkel skal behandles og avgjøres etter framgangsmåten i artikkel 39.

Artikkel 58

Anke til Domstolen skal være begrenset til rettsanvendelsen. Den kan bare begrunnes med at Underretten mangler domsmyndighet, at det er begått saksbehandlingsfeil som er til skade for den ankende parts interesser, eller at Underretten har overtrådt unionsretten.

Det kan ikke ankes utelukkende over avgjørelse om hvem som skal betale saksomkostningene, eller beløpets størrelse.

Artikkel 59

Når det ankes over en avgjørelse truffet av Underretten, skal rettergangen ved Domstolen bestå i en skriftlig og en muntlig del. På de vilkår som fastsettes i rettergangsordningen, kan Domstolen etter å ha hørt generaladvokaten og partene treffe avgjørelse uten muntlig forhandling.

Artikkel 60

Anke skal ikke ha oppsettende virkning, se likevel artikkel 278 og 279 i traktaten om Den europeiske unions virkemåte og artikkel 157 i Euratom-traktaten.

Uten hensyn til artikkel 280 i traktaten om Den europeiske unions virkemåte skal avgjørelser truffet av Underretten som kjenner en forordning ugyldig, ha rettsvirkning først fra utløpet av

fristen omhandlet i artikkel 56 første ledd i disse vedtekter eller dersom det innen fristen er erklært anke, fra det tidspunkt anken er forkastet eller avvist; en part kan likevel i henhold til artikkel 278 og 279 i traktaten om Den europeiske unions virkemåte eller artikkel 157 i Euratom-traktaten framsette begjæring til Domstolen om midlertidig å oppheve rettsvirkningene av den forordning som er kjent ugyldig, eller om å treffe beslutning om andre midlertidige tiltak.

Artikkel 61

Gir Domstolen den ankende part medhold, skal den oppheve Underrettens avgjørelse. Domstolen kan selv treffe endelig avgjørelse dersom saken er klar til pådømmelse, eller hjemvise den til Underretten til avgjørelse.

Dersom saken hjemvises, er Underretten bundet av Domstolens avgjørelse av rettsspørsmålene.

Når en medlemsstat eller en unionsinstitusjon som ikke har trådt inn i saken for Underretten som intervenient, gis medhold i en anke, kan Domstolen dersom den finner det nødvendig, angi de virkninger av den opphevede avgjørelse fra Underretten som skal anses som rettskraftige for partene i saken.

Artikkel 62

I tilfellene omhandlet i artikkel 256 nr. 2 og 3 i traktaten om Den europeiske unions virkemåte kan førstegeneraladvokaten foreslå at Domstolen prøver Underrettens avgjørelse på nytt dersom han/hun anser at det foreligger en alvorlig fare for at unionsrettens ensartede anvendelse eller sammenheng kan påvirkes.

Forslaget må framsettes innen en måned etter at Underretten har truffet avgjørelsen. Innen en måned etter at forslaget fra førstegeneraladvokaten ble mottatt, skal Domstolen beslutte hvorvidt avgjørelsen skal prøves på nytt.

Artikkel 62a

Domstolen skal treffe avgjørelse i sakene som prøves på nytt, etter en framgangsmåte for behandling av hastesaker på grunnlag av de saksdokumenter Underretten har oversendt.

Partene som er omhandlet i artikkel 23, og i tilfellene som er omhandlet i artikkel 256 nr. 2 i traktaten om Den europeiske unions virkemåte, partene i saken for Underretten har innen en nærmere fastsatt frist rett til å inngi innlegg eller andre skriftlige uttalelser til Domstolen om de spørsmål som prøves på nytt.

Domstolen kan beslutte å innlede muntlig forhandling før den treffer avgjørelse.

Artikkel 62b

I tilfellene omhandlet i artikkel 256 nr. 2 i traktaten om Den europeiske unions virkemåte har forslaget om ny prøving og beslutningen om å innlede framgangsmåten for ny prøving ikke oppsettende virkning, se likevel artikkel 278 og 279 i traktaten om Den europeiske unions virkemåte. Dersom Domstolen anser at Underrettens avgjørelse påvirker helheten eller sammenhengen i unionsretten, skal den hjemvise saken til Underretten, som er bundet av de avgjørelser om rettsspørsmål som Domstolen har truffet; Domstolen kan angi hvilke av

virkningene av Underrettens avgjørelse som skal anses som rettskraftige for partene i saken. Dersom utfallet av saken, idet det tas hensyn til resultatet av prøvingen, framgår av de faktiske omstendigheter som Underrettens avgjørelse støtter seg på, skal Domstolen imidlertid avgjøre saken endelig.

I tilfellene omhandlet i artikkel 256 nr. 3 i traktaten om Den europeiske unions virkemåte skal de svar Underretten gir på de spørsmål som er framlagt for den, få virkning ved utløpet av fristene som er fastsatt for dette formål i artikkel 62 annet ledd, med mindre det foreligger et forslag om ny prøving eller en beslutning om å innlede framgangsmåten for ny prøving. Dersom en framgangsmåte for ny prøving innledes, får de svar som prøves på nytt, virkning når framgangsmåten avsluttes, med mindre Domstolen bestemmer noe annet. Dersom Domstolen anser at Underrettens avgjørelse påvirker unionsrettens ensartede anvendelse eller sammenheng, skal det svar Domstolen har gitt på spørsmålet som prøves på nytt, erstatte Underrettens svar.

AVDELING IVa SÆRDOMSTOLER

Artikkel 62c

Bestemmelsene om domsmyndighet, sammensetning, organisasjon og framgangsmåte for særdomstolene som er opprettet i henhold til artikkel 257 i traktaten om Den europeiske unions virkemåte, finnes i vedlegget til disse vedtekter.

AVDELING V SLUTTBESTEMMELSER

Artikkel 63

Rettergangsordningen for Domstolen og Underretten skal inneholde alle bestemmelser som er nødvendige for å anvende vedtektene og eventuelt utfylle dem.

Artikkel 64

Reglene for bruk av språk ved Den europeiske unions domstol skal fastsettes ved en forordning som vedtas av Rådet ved enstemmighet. Forordningen skal vedtas enten på anmodning fra Domstolen og etter at Kommisjonen og Europaparlamentet er rådspurt, eller etter forslag fra Kommisjonen og etter at Domstolen og Europaparlamentet er rådspurt.

Inntil reglene er vedtatt skal språkbestemmelsene i rettergangsordningen for Domstolen og for Underretten fortsatt anvendes. Uten hensyn til artikkel 253 og 254 i traktaten om Den europeiske unions virkemåte kan disse bestemmelsene endres eller oppheves bare av Rådet ved enstemmighet.

VEDLEGG I

DEN EUROPEISKE UNIONS TJENESTEMANNSDOMSTOL

Artikkel 1

Den europeiske unions tjenestemannsdomstol (heretter kalt «Tjenestemannsdomstolen») skal i første instans avgjøre tvister mellom Unionen og dens ansatte omhandlet i artikkel 270 i traktaten om Den europeiske unions virkemåte, herunder tvister mellom alle organer eller byråer og deres ansatte som er tillagt Den europeiske unions domstol.

Artikkel 2

Tjenestemannsdomstolen skal ha sju dommere. Etter anmodning fra Domstolen kan Rådet med kvalifisert flertall øke antall dommere.

Dommerne skal oppnevnes for seks år. Fratredende dommere kan oppnevnes på nytt.

Dersom en stilling som dommer blir ledig, skal det oppnevnes en ny dommer for et tidsrom på seks år.

Artikkel 3

1. Dommerne skal oppnevnes av Rådet i samsvar med artikkel 257 fjerde ledd i traktaten om Den europeiske unions virkemåte, etter at det har rådspurt komiteen omhandlet i denne artikkel. Når Rådet oppnevner dommere, skal det sikre en balansert sammensetning av Tjenestemannsdomstolen på et så bredt geografisk grunnlag som mulig blant medlemsstatenes statsborgere og med hensyn til de nasjonale rettssystemer som er representert.

2. Enhver unionsborger som oppfyller vilkårene i artikkel 257 fjerde ledd i traktaten om Den europeiske unionens virkemåte, kan sende inn søknad. Rådet skal etter anbefaling fra Domstolen fastsette vilkårene og de nærmere bestemmelser om innsending og behandling av slike søknader.

3. Det skal nedsettes en komité bestående av sju personer som velges blant tidligere medlemmer av Domstolen og Underretten samt jurister hvis faglige dyktighet er alminnelig anerkjent. Rådet skal etter anbefaling fra Domstolens president fastsette bestemmelsene om medlemskap og reglene for arbeidsmåten.

4. Komiteen skal avgi en uttalelse om kandidatenes egnethet til å utføre vervet som dommer ved Tjenestemannsdomstolen. Til uttalelsen skal komiteen knytte en liste over de kandidater som har den mest egnede erfaringen på høyt nivå. Listen skal inneholde navn på minst dobbelt så mange kandidater som det antall dommere som skal oppnevnes av Rådet.

Artikkel 4

1. Dommerne skal i sin midte velge Tjenestemannsdomstolens president for tre år. Presidenten kan gjenvelges.

2. Tjenestemannsdomstolen skal tre sammen i avdelinger med tre dommere. Den kan i visse tilfeller fastsatt i rettergangsordningen tre sammen i plenum eller i en avdeling med fem dommere eller én dommer.

3. Tjenestemannsdomstolens president skal lede domstolen i plenum og avdelingen med fem dommere. Formennene for avdelingene med tre dommere skal oppnevnes som fastsatt i nr. 1. Dersom Tjenestemannsdomstolens president tjenestegjør i en avdeling med tre dommere, skal han/hun lede avdelingen.

4. Myndighet og beslutningsmyndighet i plenum samt avdelingenes sammensetning og tildelingen av saker skal fastsettes i rettergangsordningen.

Artikkel 5

Artikkel 2-6, 14, 15, artikkel 17 første, annet og femte ledd samt artikkel 18 i vedtektene for Den europeiske unions domstol får anvendelse på Tjenestemannsdomstolen og dens medlemmer.

Ed etter artikkel 2 i vedtektene skal avlegges for Domstolen, som også skal treffe beslutninger etter artikkel 3, 4 og 6 etter å ha rådspurt Tjenestemannsdomstolen.

Artikkel 6

1. Tjenestemannsdomstolen skal støttes av Domstolens og Underrettens avdelinger. Domstolens president eller eventuelt Underrettens president skal ved felles overenskomst med Tjenestemannsdomstolens president fastsette de nærmere regler for hvordan tjenestemenn og andre ansatte ved Domstolen eller Underretten skal kunne gjøre tjeneste ved Tjenestemannsdomstolen for å sikre at den skal kunne utøve sin virksomhet. Visse tjenestemenn eller andre ansatte skal være underlagt justissekretæren for Tjenestemannsdomstolen under tilsyn av denne domstolens president.

2. Tjenestemannsdomstolen skal oppnevne sin justissekretær og fastsette instruks for stillingen. Artikkel 3 fjerde ledd og artikkel 10, 11 og 14 i vedtektene for Den europeiske unions domstol får anvendelse på Tjenestemannsdomstolens justissekretær.

Artikkel 7

1. Avdeling III, bortsett fra artikkel 22 og 23, i vedtektene for Den europeiske unions domstol får anvendelse på rettergangen ved Tjenestemannsdomstolen. Bestemmelsene skal i nødvendig utstrekning presiseres og utfylles i rettergangsordningen for Tjenestemannsdomstolen.

2. Bestemmelsene om bruk av språk ved Underretten får anvendelse på Tjenestemannsdomstolen.

3. Den skriftlige forhandlingen skal omfatte stevning og tilsvær, med mindre Tjenestemannsdomstolen beslutter at en videre utveksling av prosesskrifter er nødvendig. Når en slik videre utveksling har funnet sted, kan Tjenestemannsdomstolen med partenes samtykke beslutte å treffe avgjørelse uten muntlig forhandling.

4. Tjenestemannsdomstolen kan på ethvert trinn i saken, også umiddelbart etter at stevningen er inngitt, undersøke muligheten for en minnelig løsning av tvisten og forsøke å fremme en slik løsning.

5. Tjenestemannsdomstolen skal avgjøre spørsmål om saksomkostninger. Med forbehold for de særlige bestemmelsene i rettergangsordningen skal den tapende part pålegges å betale omkostningene dersom domstolen beslutter det.

Artikkel 8

1. Er en stevning eller et annet prosesskrift som er rettet til Tjenestemannsdomstolen, ved en feil innlevert til justissekretæren for Den europeiske unions domstol, skal denne straks oversende dokumentet til justissekretæren for Tjenestemannsdomstolen. Når en stevning eller et annet prosesskrift rettet til Domstolen eller Underretten ved en feil er innlevert til justissekretæren for Tjenestemannsdomstolen, skal denne på samme måte straks oversende dokumentet til Domstolens eller Underrettens justissekretær.

2. Finner Tjenestemannsdomstolen at den ikke har myndighet til å behandle en sak som hører under Domstolen eller Underretten, skal den henvise saken til Domstolen eller Underretten. Når Domstolen eller Underretten finner at en sak hører under Tjenestemannsdomstolen, skal den på samme måte henvise saken til Tjenestemannsdomstolen, som i så fall ikke kan erklære at den ikke er domsmyndig.

3. Bringes det inn for Tjenestemannsdomstolen og Underretten saker som har samme gjenstand, som reiser det samme fortolkningsspørsmål, eller der gyldigheten av den samme rettsakt bestrides, kan Tjenestemannsdomstolen etter å ha hørt partene utsette behandlingen av saken inntil Underretten har avsagt dom.

Bringes det inn for Tjenestemannsdomstolen og Underretten saker som har samme gjenstand, skal Tjenestemannsdomstolen erklære at den ikke er domsmyndig, slik at Domstolen kan treffe avgjørelse i saken.

Artikkel 9

Det kan ankes til Underretten senest to måneder etter forkynnelsen av den avgjørelse som påankes, over avgjørelser som avslutter behandlingen av en sak ved Tjenestemannsdomstolen, og avgjørelser truffet av Tjenestemannsdomstolen som avgjør en del av det krav som er tvistens gjenstand, eller som avgjør et spørsmål om manglende domsmyndighet eller en avvisningsinnsigelse.

Enhver part som helt eller delvis ikke har fått medhold, kan anke over avgjørelsen. Andre intervenienter enn medlemsstatene og unionsinstitusjonene kan ikke erklære anke med mindre Tjenestemannsdomstolens avgjørelse berører dem direkte.

Artikkel 10

1. Er en begjæring om intervensjon avvist av Tjenestemannsdomstolen, kan den som har framsatt begjæringen, anke over avgjørelsen til Underretten senest to uker etter forkynnelsen av avgjørelsen om å avvise intervensjon.

2. Avgjørelser truffet av Tjenestemannsdomstolen i henhold til artikkel 278 eller 279 eller artikkel 299 fjerde ledd i traktaten om Den europeiske unions virkemåte eller Euratom-traktatens artikkel 157 eller artikkel 164 tredje ledd, kan påankes av partene i saken innen to måneder etter at avgjørelsen ble forkynt for dem.

3. Underrettens president kan, etter en summarisk rettergang som i nødvendig utstrekning kan avvike fra visse av reglene i dette vedlegg, og som Underrettens rettergangsordning skal gi bestemmelser om, avgjøre anker inngitt i samsvar med nr. 1 og 2.

Artikkel 11

1. Anke til Underretten skal være begrenset til rettsanvendelsen. Den kan bare begrunnes med at Tjenestemannsdomstolen mangler domsmyndighet, at det er begått saksbehandlingsfeil som er til skade for den ankende parts interesser, eller at Tjenestemannsdomstolen har overtrådt unionsretten.
2. Det kan ikke ankes utelukkende over avgjørelse om hvem som skal betale saksomkostningene, eller beløpets størrelse.

Artikkel 12

1. Anke til Underretten skal ikke ha oppsettende virkning, se likevel artikkel 278 og 279 i traktaten om Den europeiske unions virkemåte.
2. Når det ankes over en avgjørelse truffet av Tjenestemannsdomstolen, skal rettergangen ved Underretten bestå i en skriftlig og en muntlig del. På de vilkår som fastsettes i rettergangsordningen, kan Underretten etter å ha hørt partene treffe avgjørelse uten muntlig forhandling.

Artikkel 13

1. Gir Underretten den ankende part medhold, skal den oppheve Tjenestemannsdomstolens avgjørelse og selv avgjøre saken. Den skal hjemvise saken til Tjenestemannsdomstolen for avgjørelse dersom saken ikke kan avgjøres av Domstolen.
2. Dersom saken hjemvises, er Tjenestemannsdomstolen bundet av Underrettens avgjørelse av rettsspørsmålene.

PROTOKOLL (nr. 4) OM VEDTEKTENE FOR DET EUROPEISKE SYSTEM AV SENTRALBANKER OG DEN EUROPEISKE SENTRALBANK

DE HØYE TRAKTATPARTER,

SOM ØNSKER å fastsette vedtektene for Det europeiske system av sentralbanker og Den europeiske sentralbank omhandlet i artikkel 129 annet ledd i traktaten om Den europeiske unions virkemåte,

ER BLITT ENIGE OM FØLGENDE BESTEMMELSER, SOM SKAL VEDLEGGES
TRAKTATEN OM DEN EUROPEISKE UNION OG TRAKTATEN OM DEN EUROPEISKE
UNIONS VIRKEMÅTE:

KAPITTEL I DET EUROPEISKE SYSTEM AV SENTRALBANKER

Artikkel 1 Det europeiske system av sentralbanker

I samsvar med artikkel 282 nr. 1 i traktaten om Den europeiske union består Det europeiske system av sentralbanker (ESSB) av Den europeiske sentralbank (ESB) og medlemsstatenes sentralbanker. ESB og de nasjonale sentralbanker i de medlemsstater som har euro som sin valuta, skal utgjøre eurosystemet.

ESSB og ESB skal utøve sine funksjoner og sin virksomhet i samsvar med bestemmelsene i traktatene og i disse vedtekter.

KAPITTEL II MÅL OG OPPGAVER FOR ESSB

Artikkel 2 Mål

ESSB har i samsvar med artikkel 127 nr. 1 og artikkel 282 nr. 2 i traktaten om Den europeiske unions virkemåte som hovedmål å opprettholde prisstabilitet. Med forbehold for målet om prisstabilitet skal ESSB støtte den alminnelige økonomiske politikk i Unionen med sikte på å bidra til å virkeliggjøre Unionens mål slik de er nedfelt i artikkel 3 i traktaten om Den europeiske union. ESSB skal handle i samsvar med prinsippet om en åpen markedsøkonomi med fri konkurranse, som fremmer en effektiv bruk av ressurser, og i samsvar med prinsippene i artikkel 119 i traktaten om Den europeiske unions virkemåte.

Artikkel 3 Oppgaver

3.1. ESSBs grunnleggende oppgaver er i samsvar med artikkel 127 nr. 2 i traktaten om Den europeiske unions virkemåte

- å utforme og gjennomføre Unionens pengepolitikk,
- å foreta transaksjoner i utenlandsk valuta i samsvar med bestemmelsene i traktatens artikkel 219,
- å besitte og forvalte medlemsstatenes offisielle valutabeholdninger,

– å fremme et godt fungerende betalingssystem.

3.2. Artikkel 3.1 tredje strekpunkt skal i samsvar med artikkel 127 nr. 3 i traktaten om Den europeiske unions virkemåte ikke være til hinder for at medlemsstatenes regjeringer besitter og forvalter arbeidskonti i utenlandsk valuta.

3.3. ESSB skal i samsvar med artikkel 127 nr. 5 i traktaten om Den europeiske unions virkemåte bidra til en smidig gjennomføring av vedkommende myndigheters politikk for tilsyn med kredittinstitusjoner og stabiliteten i finanssystemet.

Artikkel 4 Rådgivende funksjoner

I samsvar med artikkel 127 nr. 4 i traktaten om Den europeiske unions virkemåte

- a) skal ESB gis anledning til å uttale seg
 - om ethvert forslag til unionsrettsakt innenfor dens ansvarsområder,
 - til de nasjonale myndigheter om ethvert forslag til regelverkstiltak innenfor dens ansvarsområder, men innenfor de rammer og på de vilkår som fastsettes av Rådet etter framgangsmåten i artikkel 41,
- b) ESB kan avgi uttalelser til de relevante unionsinstitusjoner, -organer, -kontorer eller -byråer eller nasjonale myndigheter om spørsmål innenfor dens ansvarsområder.

Artikkel 5 Innsamling av statistiske opplysninger

5.1. ESB skal med støtte fra de nasjonale sentralbanker samle inn de statistiske opplysninger som er nødvendige for å utføre ESSBs oppgaver, enten fra vedkommende nasjonale myndigheter eller direkte fra markedsdeltakere. Den skal for dette formål samarbeide med Unionens institusjoner, organer, kontorer og byråer, med vedkommende myndigheter i medlemsstatene eller i tredjestater og med internasjonale organisasjoner.

5.2. De nasjonale sentralbanker skal i den grad det er mulig utføre de oppgaver som er nevnt i artikkel 5.1.

5.3. ESB skal etter behov bidra til harmonisering av regler og praksis i forbindelse med innsamling, utarbeiding og spredning av statistikk innenfor dens ansvarsområder.

5.4. Rådet skal etter framgangsmåten i artikkel 41 avgjøre hvilke fysiske og juridiske personer som er underlagt plikt til å gi opplysninger, taushetsplikt og egnede bestemmelser om håndhevelse.

Artikkel 6 Internasjonalt samarbeid

6.1. I internasjonalt samarbeid om de oppgaver som er tillagt ESSB, skal ESB bestemme hvordan ESSB skal være representert.

6.2. ESB og, dersom den gir sin godkjenning, de nasjonale sentralbanker har fullmakt til å delta i internasjonale monetære institusjoner.

6.3. Artikkel 6.1 og 6.2 får anvendelse med forbehold for artikkel 138 i traktaten om Den europeiske unions virkemåte.

KAPITTEL III

ESSBs ORGANISERING

Artikkel 7 Uavhengighet

I samsvar med artikkel 130 i traktaten om Den europeiske unions virkemåte skal verken ESB eller de nasjonale sentralbanker eller medlemmene av deres beslutningsorganer be om eller motta instruks fra Unionens institusjoner, organer, kontorer eller byråer, medlemsstatenes regjeringer eller noen annen instans under utøvelsen av den myndighet og utførelsen av de oppgaver og plikter som er pålagt dem etter traktatene og disse vedtekter. Unionens institusjoner, organer, kontorer eller byråer og medlemsstatenes regjeringer forplikter seg til å respektere dette prinsipp og til ikke å forsøke å påvirke medlemmene av beslutningsorganene i ESB eller i de nasjonale sentralbanker under utførelsen av deres oppgaver.

Artikkel 8 Alminnelig prinsipp

ESSB skal ledes av beslutningsorganene i ESB.

Artikkel 9 Den europeiske sentralbank

9.1. ESB, som i samsvar med artikkel 282 nr. 3 i traktaten om Den europeiske unions virkemåte er et eget rettssubjekt, skal i hver medlemsstat ha den mest omfattende rettslige handleevne som statens lovgivning innrømmer juridiske personer; særlig kan ESB erverve og avhende fast eiendom og løsøre og være part i en rettssak.

9.2. ESB skal påse at de oppgaver som er pålagt ESSB i samsvar med artikkel 127 nr. 2, 3 og 5 i traktaten om Den europeiske unions virkemåte, utføres gjennom ESBs egen virksomhet i samsvar med disse vedtekter eller gjennom de nasjonale sentralbanker i samsvar med artikkel 12.1 og 14.

9.3. I samsvar med artikkel 129 nr. 1 i traktaten om Den europeiske unions virkemåte skal ESBs beslutningsorganer være hovedstyret og direksjonen.

Artikkel 10 Hovedstyret

10.1. I samsvar med artikkel 283 nr. 1 i traktaten om Den europeiske unions virkemåte skal hovedstyret bestå av medlemmene av direksjonen i ESB og sjefene for de nasjonale sentralbanker i de medlemsstater som har euro som sin valuta.

10.2. Hvert medlem av hovedstyret har én stemme. Fra det tidspunkt antall medlemmer i hovedstyret overstiger 21, skal hvert medlem av direksjonen ha én stemme og antall sentralbanksjefer med stemmerett skal være 15. Sistnevnte stemmerettigheter skal tildeles og rotere på følgende måte:

- Fra det tidspunkt antall sentralbanksjefer overstiger 15 og til det utgjør 22, skal sentralbanksjefene inndeles i to grupper på grunnlag av en fordeling etter størrelsen på sentralbanksmedlemsstatens andel av det samlede bruttonasjonalprodukt etter markedspriser og av den samlede aggregerte balansen for de monetære finansinstitusjoner i de medlemsstater som har euro som sin valuta. Andelene av det aggregerte bruttonasjonalproduktet etter markedspriser og av den samlede aggregerte balansen for de monetære finansinstitusjonene tildeles vekt på henholdsvis 5/6 og 1/6. Den første gruppen skal bestå av fem sentralbanksjefer og den andre gruppen av de

øvrige sentralbanksjefene. Stemmerettsfrekvensen for sentralbanksjefene i den første gruppen skal ikke være lavere enn stemmerettsfrekvensen for dem i den andre gruppen. Med forbehold for foregående punktum skal den første gruppen tildeles fire stemmerettigheter og den andre gruppen elleve.

- Fra det tidspunkt antall sentralbanksjefer utgjør 22, skal de inndeles i tre grupper på grunnlag av en fordeling etter størrelse i henhold til ovennevnte kriterier. Den første gruppen skal bestå av fem sentralbanksjefer og tildeles fire stemmerettigheter. Den andre gruppen skal bestå av halvparten av det samlede antall sentralbanksjefer, avrundet til nærmeste heltall, og tildeles åtte stemmerettigheter. Den tredje gruppen skal bestå av de øvrige sentralbanksjefene og tildeles tre stemmerettigheter.
- Innenfor hver gruppe utøver sentralbanksjefene stemmerett i like lange perioder.
- Ved beregningen av andelene i det samlede bruttonasjonalproduktet etter markedspriser får artikkel 29.2 anvendelse. Den samlede aggregerte balansen for de monetære finansinstitusjonene beregnes i samsvar med det statistiske grunnlag som gjelder i Unionen på tidspunktet for beregningen.
- Når det aggregerte bruttonasjonalproduktet etter markedspriser justeres i henhold til artikkel 29.3, eller når antallet av sentralbanksjefer økes, justeres størrelsen og/eller sammensetningen av gruppene i samsvar med ovennevnte prinsipper.
- Hovedstyret, som treffer avgjørelse med to tredels flertall blant alle medlemmer, både med og uten stemmerett, skal treffe alle nødvendige tiltak for å gjennomføre ovennevnte prinsipper og kan treffe avgjørelse om å utsette innføringen av rotasjonssystemet til det tidspunkt antall sentralbanksjefer overstiger 18.

Utøvelse av stemmeretten kan bare skje ved personlig tilstedeværelse. Som unntak fra denne regel kan forretningsordenen omhandlet i artikkel 12.3 fastsette at medlemmer av hovedstyret kan avgi stemme ved hjelp av telekonferanse. Forretningsordenen skal dessuten fastsette at et medlem av hovedstyret som i en lengre periode er forhindret fra å delta i hovedstyrets møter, kan utpeke en stedfortreder som medlem av hovedstyret.

Bestemmelsene i de foregående ledd berører ikke den stemmerett samtlige medlemmer av hovedstyret, både med og uten stemmerett, har i henhold til artikkel 10.3, 40.2 og 40.3.

Med mindre annet er fastsatt i disse vedtekter, skal hovedstyret treffe sine beslutninger med simpelt flertall blant de medlemmer som har stemmerett. Ved stemmelikhet skal lederens stemme være avgjørende.

For at hovedstyret skal være beslutningsdyktig, må minst to tredeler av de stemmeberettigede medlemmene være til stede. Dersom det ikke oppnås beslutningsdyktighet, kan lederen innkalle til ekstraordinært møte som kan treffe beslutninger uten hensyn til regelen om beslutningsdyktighet.

10.3. Ved ethvert vedtak i henhold til artikkel 28-30, 32 og 33 skal stemmer avgitt av hovedstyrets medlemmer ha vekt som svarer til fordelingen av ESBs tegnede kapital mellom de nasjonale sentralbanker. Stemmer avgitt av direksjonens medlemmer skal ha vekt lik null. Til gyldig vedtak med kvalifisert flertall kreves et antall ja-stemmer som representerer minst to tredeler av ESBs tegnede kapital og minst halvparten av andelseierne. Dersom en sentralbanksjef ikke kan være til stede, kan denne utpeke en stedfortreder som avgir den veide stemmen.

10.4. Forhandlingene på møtene skal være fortrolige. Hovedstyret kan vedta å offentliggjøre resultatet av sine drøftinger.

10.5. Hovedstyret skal møtes minst ti ganger i året.

Artikkel 11 Direksjonen

11.1. I samsvar med artikkel 283 nr. 2 første ledd i traktaten om Den europeiske unions virkemåte skal direksjonen bestå av lederen, nestlederen og fire andre medlemmer.

Medlemmene skal utøve sine funksjoner på heltid. De kan ikke utøve noe annet lønnet eller ulønnet yrke med mindre hovedstyret har gjort et særlig unntak for vedkommende.

11.2. I samsvar med artikkel 283 nr. 2 annet ledd i traktaten om Den europeiske unions virkemåte skal lederen, nestlederen og de andre medlemmer av direksjonen oppnevnes av Det europeiske råd med kvalifisert flertall, på grunnlag av innstilling fra Rådet og etter at Europaparlamentet og hovedstyret i ESB er rådspurt, blant personer hvis dyktighet og erfaring i penge- og valutaspørsmål eller bankspørsmål er alminnelig anerkjent.

Oppnevneperioden er åtte år uten adgang til gjenoppnevning.

Bare statsborgere i medlemsstatene kan være medlem av direksjonen.

11.3. Direksjonsmedlemmenes ansettelsesvilkår, særlig deres lønn, pensjoner og andre sosiale ytelser, skal avtales med ESB og fastsettes av hovedstyret etter forslag fra en komité bestående av tre medlemmer oppnevnt av hovedstyret og tre medlemmer oppnevnt av Rådet. Direksjonens medlemmer har ikke stemmerett i saker nevnt i dette nummer.

11.4. Dersom et medlem av direksjonen ikke lenger oppfyller de nødvendige vilkår for å gjøre tjeneste, eller dersom vedkommende har gjort seg skyldig i en alvorlig forseelse, kan Domstolen, etter begjæring fra hovedstyret eller direksjonen, avsette vedkommende.

11.5. Ethvert medlem av direksjonen som er til stede på møtene, skal ha stemmerett og skal for dette formål ha én stemme. Med mindre annet er fastsatt, skal direksjonen treffe sine beslutninger med simpelt flertall av de avgitte stemmer. Ved stemmelikhet skal lederens stemme være avgjørende. Nærmere regler for avstemning skal fastsettes i forretningsordenen omhandlet i artikkel 12.3.

11.6. Direksjonen skal være ansvarlig for ESBs løpende forretninger.

11.7. Dersom en stilling som medlem av direksjonen blir ledig, skal det oppnevnes et nytt medlem i samsvar med artikkel 11.2.

Artikkel 12 Beslutningsorganenes ansvarsområder

12.1. Hovedstyret skal fastsette de retningslinjer og gjøre de vedtak som er nødvendige for å utføre de oppgaver som er pålagt ESSB i henhold til traktatene og disse vedtekter. Hovedstyret skal utforme Unionens pengepolitikk, herunder eventuelle vedtak om avledede pengepolitiske mål, offisielle rentesatser og innskudd av reserver i ESSB, og fastsette nødvendige retningslinjer for gjennomføring av vedtakene.

Direksjonen skal iverksette pengepolitikken i samsvar med hovedstyrets retningslinjer og vedtak. Direksjonen skal innenfor disse rammer gi de nødvendige instruksjoner til de nasjonale sentralbanker. Direksjonen kan dessuten gis visse fullmakter gjennom vedtak i hovedstyret.

ESB skal i den grad det anses for mulig og hensiktsmessig, benytte seg av de nasjonale sentralbanker til å foreta de transaksjoner som hører under ESSBs oppgaver, med forbehold for bestemmelsene i denne artikkel.

12.2. Direksjonen skal ha ansvaret for å forberede hovedstyrets møter.

12.3. Hovedstyret skal vedta en forretningsorden som fastsetter den interne organiseringen av ESB og dens beslutningsorganer.

12.4. De rådgivende funksjoner nevnt i artikkel 4 skal utøves av hovedstyret.

12.5. Hovedstyret skal gjøre de vedtak som er nevnt i artikkel 6.

Artikkel 13 Lederen

13.1. Lederen, eller ved dennes forfall nestlederen, skal lede ESBs hovedstyre og direksjon.

13.2. Med forbehold for artikkel 38 skal lederen eller den denne utpeker for dette formål, representere ESB utad.

Artikkel 14 De nasjonale sentralbanker

14.1. Hver medlemsstat skal i samsvar med artikkel 131 i traktaten om Den europeiske unions virkemåte sørge for at dens nasjonale lovgivning, herunder vedtektene for den nasjonale sentralbank, er forenlig med traktatene og disse vedtekter.

14.2. Vedtektene for de nasjonale sentralbanker skal særlig fastsette at sjefen for den nasjonale sentralbank skal oppnevnes for minst fem år.

En sentralbanksjef kan avsettes bare når han/hun ikke lenger oppfyller de nødvendige vilkår for å utøve sine funksjoner eller har gjort seg skyldig i grov tjenesteforsømmelse.

Vedkommende sentralbanksjef eller hovedstyret kan klage et vedtak om avsettelse inn for Domstolen for brudd på traktatene eller en av deres gjennomføringsbestemmelser. Fristen for å inngi klage skal være to måneder fra det tidspunkt vedtaket ble kunngjort, eller eventuelt meldt til klageren eller, i mangel av slik melding, fra det tidspunkt da klageren fikk kjennskap til vedtaket.

14.3. De nasjonale sentralbanker er en integrerende del av ESSB og skal handle i samsvar med ESBs retningslinjer og instruksjer. Hovedstyret skal treffe de nødvendige tiltak for å sikre at ESBs retningslinjer og instruksjer overholdes, og skal kreve å få seg forelagt alle nødvendige opplysninger.

14.4. De nasjonale sentralbanker kan utøve andre funksjoner enn dem som er nevnt i disse vedtekter, med mindre hovedstyret med to tredels flertall av de avgitte stemmer vedtar at funksjonene strider mot ESSBs mål og oppgaver. Disse funksjonene, som de nasjonale sentralbanker skal utøve på eget ansvar og på egen risiko, skal ikke høre under ESSBs funksjoner.

Artikkel 15 Plikt til å framlegge beretninger

15.1. ESB skal minst hvert kvartal utarbeide og offentliggjøre delårsberetninger om ESSBs virksomhet.

15.2. En konsolidert oversikt over ESSBs finansielle stilling skal offentliggjøres hver uke.

15.3. ESB skal i samsvar med artikkel 284 nr. 3 i traktaten om Den europeiske unions virkemåte sende en årsberetning om virksomheten i ESSB og om penge- og valutapolitikken i det foregående og det inneværende år til Europaparlamentet, Rådet og Kommisjonen samt til Det europeiske råd.

15.4. Årsberetningen og delårsberetningene nevnt i denne artikkel skal stilles vederlagsfritt til rådighet for berørte parter.

Artikkel 16 Pengesedler

I samsvar med artikkel 128 nr. 1 i traktaten om Den europeiske unions virkemåte har hovedstyret enerett til å tillate utstedelse av pengesedler i euro i Unionen. ESB og de nasjonale sentralbanker kan utstede slike pengesedler. Pengesedler utstedt av ESB og de nasjonale sentralbanker skal være de eneste pengesedler som er tvungent betalingsmiddel i Unionen.

ESB skal så langt det er mulig respektere bestående praksis for utstedelse og utforming av pengesedler.

KAPITTEL IV

ESSBs PENGE- OG VALUTAPOLITISKE OPPGAVER OG TRANSAKSJONER

Artikkel 17 Konti i ESB og de nasjonale sentralbanker

For å foreta sine transaksjoner kan ESB og de nasjonale sentralbanker opprette konti for kredittinstitusjoner, offentlige organer og andre markedsdeltakere og motta aktiva, herunder innskrevne verdipapirer, som sikkerhet.

Artikkel 18 Transaksjoner på det åpne marked og lånetransaksjoner

18.1. Med sikte på å nå ESSBs mål og utføre sine oppgaver kan ESB og de nasjonale sentralbanker

- operere på pengemarkedene ved direkte salgs- eller kjøpstransaksjoner (kontant- og termintransaksjoner) eller ved gjenkjøpsordninger eller ved utlån eller innlån i fordringer og omsettelige verdipapirer, utstedt i euro eller tredjestatsvaluta eller i edle metaller,
- foreta lånetransaksjoner med kredittinstitusjoner og andre markedsdeltakere, med egnet sikkerhet for lånene.

18.2. ESB skal fastsette de alminnelige prinsipper for transaksjoner på det åpne marked og for lånetransaksjoner som foretas av den selv eller av de nasjonale sentralbanker, herunder for offentliggjøring av de vilkår som må oppfylles for at de kan si seg villige til å foreta slike transaksjoner.

Artikkel 19 Pliktige reserver

19.1. Med forbehold for artikkel 2 kan ESB kreve at kredittinstitusjoner som er etablert i medlemsstatene, holder pliktige reserver i ESB og i de nasjonale sentralbanker i samsvar med de pengepolitiske mål. Hovedstyret kan fastsette nærmere regler for beregningen og fastsettelsen av de pliktige reserver. ESB kan ved enhver manglende oppfyllelse ilegge strafferenter og andre sanksjoner med tilsvarende virkning.

19.2. For denne artikkels formål skal Rådet etter framgangsmåten i artikkel 41 fastsette grunnlaget for pliktige reserver og det høyeste tillatte forhold mellom reservene og deres grunnlag samt egnede sanksjoner ved manglende overholdelse.

Artikkel 20 Andre pengepolitiske tiltak

Hovedstyret kan med to tredels flertall av de avgitte stemmer vedta å benytte andre metoder for pengepolitiske tiltak som den anser hensiktsmessig, se likevel artikkel 2.

Dersom metodene medfører forpliktelser for tredjemann, skal Rådet fastsette deres omfang etter framgangsmåten i artikkel 41.

Artikkel 21 Transaksjoner med offentlige organer

21.1. I henhold til artikkel 123 i traktaten om Den europeiske unions virkemåte er det forbudt for ESB og medlemsstatenes sentralbanker å tillate overtrekk eller å gi andre former for kreditt til Unionens institusjoner, organer, kontorer eller byråer, sentralregjeringer, regionale, lokale eller andre offentlige myndigheter, andre organer innenfor den offentlige sektor eller offentlige foretak i medlemsstatene, og det er likeledes forbudt for ESB og de nasjonale sentralbanker å overta lånepapirer direkte fra dem.

21.2. ESB og de nasjonale sentralbanker kan opptre som fiskalagent for organene nevnt i artikkel 21.1.

21.3. Denne artikkel gjelder ikke for offentlig eide kredittinstitusjoner, som med hensyn til sentralbankkreditter skal gis den samme behandling av nasjonale sentralbanker og ESB som private kredittinstitusjoner.

Artikkel 22 Avregnings- og betalingssystemer

ESB og de nasjonale sentralbanker kan stille til rådighet tjenester, og ESB kan vedta forordninger, for å sikre effektive og pålitelige avregnings- og betalingssystemer i Unionen og overfor tredjestater.

Artikkel 23 Eksterne transaksjoner

ESB og de nasjonale sentralbanker kan

- opprette forbindelser med sentralbanker og finansinstitusjoner i tredjestater og, etter behov, med internasjonale organisasjoner,
- kjøpe og selge, på kontant- og terminmarkedet, enhver form for valutaaktiva og edle metaller; begrepet «valutareserver» skal omfatte verdipapirer og alle andre aktiva, uansett form, i en hvilken som helst stats valuta eller i regneenheter,
- besitte og forvalte de aktiva som er nevnt i denne artikkel,
- foreta alle typer banktransaksjoner med tredjestater og internasjonale organisasjoner, herunder innlån og utlån.

Artikkel 24 Andre transaksjoner

I tillegg til de transaksjoner som følger av deres oppgaver, kan ESB og de nasjonale sentralbanker foreta transaksjoner i egenforvaltningen eller for sitt personale.

KAPITTEL V

TILSYNSVIRKSOMHET

Artikkel 25 Tilsynsvirksomhet

25.1. ESB kan avgi uttalelser og rådspørres av Rådet, Kommisjonen og vedkommende myndigheter i medlemsstatene om omfanget og anvendelsen av Unionens regelverk for tilsyn med kredittinstitusjoner og stabiliteten i finanssystemet.

25.2. I samsvar med enhver beslutning truffet av Rådet etter artikkel 127 nr. 6 i traktaten om Den europeiske unions virkemåte kan ESB utføre bestemte oppgaver som gjelder politikken for tilsyn med kredittinstitusjoner og andre finansinstitusjoner, med unntak av forsikringsselskaper.

KAPITTEL VI

FINANSIELLE BESTEMMELSER FOR ESSB

Artikkel 26 Regnskap

26.1. Regnskapsåret for ESB og de nasjonale sentralbanker begynner 1. januar og utløper 31. desember.

26.2. Årsregnskapet for ESB skal utarbeides av direksjonen i samsvar med prinsippene fastsatt av hovedstyret. Regnskapet skal godkjennes av hovedstyret og deretter offentliggjøres.

26.3. Direksjonen skal for analyse- og forvaltningsformål utarbeide en konsolidert balanse for ESSB som omfatter aktiva og passiva for de nasjonale sentralbanker som hører under ESSB.

26.4. For gjennomføringen av denne artikkel skal hovedstyret fastsette nødvendige regler for standardisering av bokføring og innberetning av transaksjoner foretatt av de nasjonale sentralbanker.

Artikkel 27 Revisjon

27.1. Regnskapene for ESB og de nasjonale sentralbanker skal revideres av uavhengige, eksterne revisorer oppnevnt etter innstilling fra hovedstyret og godkjent av Rådet. Revisorene skal ha myndighet til å gjennomgå alle ESBs og de nasjonale sentralbankers bøker og regnskaper og innhente alle opplysninger om deres transaksjoner.

27.2. Bestemmelsene i artikkel 287 i traktaten om Den europeiske unions virkemåte får anvendelse bare for å undersøke om ESBs forvaltning er effektiv.

Artikkel 28 ESBs kapital

28.1. ESBs kapital skal være fem milliarder euro. Kapitalen kan forhøyes etter vedtak gjort av hovedstyret med det kvalifiserte flertall som er fastsatt i artikkel 10.3, innenfor de grenser og på de vilkår som Rådet fastsetter etter framgangsmåten i artikkel 41.

28.2. De nasjonale sentralbanker har enerett til å tegne og eie ESBs kapital. Kapitaltegningen skal foretas etter fordelingsnøkkelen fastsatt i samsvar med artikkel 29.

28.3. Hovedstyret skal med det kvalifiserte flertall som er fastsatt i artikkel 10.3, bestemme i hvilket omfang og på hvilken måte kapitalen skal innbetales.

28.4. Med forbehold for artikkel 28.5 kan sentralbankenes andeler av ESBs tegnede kapital ikke overdras, pantsettes eller beslaglegges.

28.5. Dersom fordelingsnøkkelen nevnt i artikkel 29 endres, skal de nasjonale sentralbanker seg imellom overføre andeler av kapitalen i det omfang som er nødvendig for å sikre at fordelingen av dem svarer til den nye fordelingsnøkkelen. Hovedstyret skal fastsette nærmere regler for slike overføringer.

Artikkel 29 Fordelingsnøkkel for tegning av kapital

29.1. Fordelingsnøkkelen for tegning av kapital i ESB, som ble fastsatt første gang i 1998 da ESSB ble opprettet, skal fastsettes ved å tildele hver nasjonale sentralbank en vekt i denne fordelingsnøkkelen som er lik summen av

- 50 % av vedkommende medlemsstats andel av Unionens befolkning nest siste år før opprettelsen av ESSB,
- 50 % av vedkommende medlemsstats andel av Unionens bruttonasjonalprodukt etter markedspriser i løpet av de fem siste årene forut for nest siste år før opprettelsen av ESSB.

Prosentandelene skal avrundes oppover til nærmeste multiplum av 0,0001 prosentpoeng.

29.2. De statistiske data som er nødvendige for anvendelsen av denne artikkel, skal fastsettes av Kommisjonen i samsvar med regler vedtatt av Rådet etter framgangsmåten i artikkel 41.

29.3. Den vekt som tildeles de nasjonale sentralbanker, skal justeres i samsvar med bestemmelsene i artikkel 29.1 hvert femte år etter opprettelsen av ESSB. Den justerte fordelingsnøkkelen skal benyttes fra den første dag i det påfølgende år.

29.4. Hovedstyret skal treffe alle andre nødvendige tiltak for anvendelsen av denne artikkel.

Artikkel 30 Overføring av valutareserver til ESB

30.1. Med forbehold for artikkel 28 skal de nasjonale sentralbanker overføre til ESB valutareserver, med unntak av medlemsstatenes valutaer, euro, reserveposisjoner i IMF og SDR, som tilsvarer et beløp på inntil 50 milliarder euro. Hovedstyret skal fastsette de andeler som skal innkalles av ESB etter at den er opprettet, samt de beløp som skal innkalles senere. ESB skal ha full rett til å besitte og forvalte de reserver som er overført til den, og å bruke dem til de formål som er fastsatt i disse vedtekter.

30.2. Den enkelte nasjonale sentralbanks bidrag skal fastsettes i forhold til dens andel av ESBs tegnede kapital.

30.3. ESB skal kreditere den enkelte nasjonale sentralbank med en fordring som svarer til dennes bidrag. Hovedstyret skal fastsette slike fordringers valutaslag og avkastning.

30.4. ESB kan innkalle tilleggsreserver utover den grense som er fastsatt i artikkel 30.1, i samsvar med artikkel 30.2, innenfor de rammer og på de vilkår som Rådet fastsetter etter framgangsmåten i artikkel 41.

30.5. ESB kan besitte og forvalte reserveposisjoner i IMF og SDR samt tillate en sammenslåing av disse aktiva.

30.6. Hovedstyret skal treffe alle andre nødvendige tiltak for anvendelsen av denne artikkel.

Artikkel 31 De nasjonale sentralbankers valutareserver

31.1. De nasjonale sentralbanker har rett til å foreta transaksjoner i forbindelse med oppfyllelsen av sine forpliktelser overfor internasjonale organisasjoner i samsvar med artikkel 23.

31.2. Alle andre transaksjoner i valutareserver som forblir i de nasjonale sentralbanker etter overføringene nevnt i artikkel 30, og transaksjoner som medlemsstatene foretar med sine arbeidskonti i utenlandsk valuta skal, når den overstiger en bestemt grense som skal fastsettes i henhold til artikkel 31.3, godkjennes av ESB for å sikre samsvar med Unionens penge- og valutapolitikk.

31.3. Hovedstyret skal fastsette retningslinjer for å lette gjennomføringen av slike transaksjoner.

Artikkel 32 Fordeling av de nasjonale sentralbankers monetære inntekter

32.1. De nasjonale sentralbankers inntekter fra sin utførelse av ESSBs penge- og valutapolitiske oppgaver (heretter kalt «monetære inntekter») skal fordeles ved utløpet av hvert driftsår i samsvar med denne artikkel.

32.2. Den enkelte nasjonale sentralbanks monetære inntekter skal være lik dens årlige inntekter fra de aktiva den besitter som motverdi til pengesedler i omløp og dens forpliktelser i forbindelse med innlån fra kredittinstitusjoner. De nasjonale sentralbanker skal holde disse aktiva adskilt i samsvar med de retningslinjer hovedstyret fastsetter.

32.3. Dersom hovedstyret etter innføringen av euro mener at de nasjonale sentralbankers balanseoppstilling ikke gjør det mulig å anvende artikkel 32.2, kan det med kvalifisert flertall som unntak fra artikkel 32.2 vedta at monetære inntekter i et tidsrom på høyst fem år skal beregnes etter en alternativ metode.

32.4. Den enkelte nasjonale sentralbanks monetære inntekter skal fratrekkes et beløp som tilsvarer de renteomkostninger den har hatt i forbindelse med innlån fra kredittinstitusjoner i samsvar med artikkel 19.

Hovedstyret kan vedta å gi erstatning til nasjonale sentralbanker for kostnader i forbindelse med utstedelse av pengesedler eller, unntaksvis, for særlige tap i forbindelse med penge- og valutapolitiske transaksjoner utført for ESSB. Erstatningen skal skje i den form hovedstyret anser for egnet; slike beløp kan avregnes mot de nasjonale sentralbankers monetære inntekter.

32.5. De nasjonale sentralbankers monetære inntekter skal fordeles mellom dem i forhold til deres innbetalte andeler i ESBs kapital, med forbehold for ethvert vedtak av hovedstyret i samsvar med artikkel 33.2.

32.6. Avregningen og oppgjør av restbeløp fra fordelingen av de monetære inntekter skal utføres av ESB i samsvar med retningslinjer fastsatt av hovedstyret.

32.7. Hovedstyret skal treffe alle andre nødvendige tiltak for anvendelsen av denne artikkel.

Artikkel 33 Fordeling av ESBs nettooverskudd og -tap

33.1. ESBs nettooverskudd skal overføres på følgende måte:

- a) Et beløp som hovedstyret skal fastsette, og som ikke kan overstige 20 % av nettooverskuddet, skal overføres til det alminnelige reservefond innenfor en grense på 100 % av kapitalen,
- b) resten av nettooverskuddet skal utdeles til ESBs andelseiere i forhold til deres innbetalte andeler.

33.2. Dersom ESB lider et tap, skal dette dekkes av det alminnelige reservefond og, om nødvendig og etter vedtak av hovedstyret, av de monetære inntekter fra vedkommende regnskapsår i forhold til og inntil de beløp som fordeles mellom de nasjonale sentralbanker i samsvar med artikkel 32.5.

KAPITTEL VII ALMINNELIGE BESTEMMELSER

Artikkel 34 Rettsakter

34.1. I samsvar med artikkel 132 i traktaten om Den europeiske unions virkemåte skal ESB

- gi forordninger i den utstrekning det er nødvendig for å gjennomføre de oppgaver som er fastsatt i artikkel 3.1 første strekpunkt, artikkel 19.1, 22 eller 25.2, og i de tilfeller der det blir fastsatt i Rådets rettsakter omhandlet i artikkel 41,
- gjøre de vedtak som er nødvendige for å utføre oppgavene pålagt ESSB etter traktatene og disse vedtekter,
- gi rekommandasjoner og uttalelser.

34.2. ESB kan beslutte å offentliggjøre sine vedtak, rekommandasjoner og uttalelser.

34.3. Innenfor de grenser og på de vilkår som fastsettes av Rådet etter framgangsmåten i artikkel 41, skal ESB ha rett til å ilegge foretak bøter eller tvangsmulkt dersom de unnlater å oppfylle sine forpliktelser etter dens forordninger og vedtak.

Artikkel 35 Domstolskontroll og beslektede spørsmål

35.1. Den europeiske unions domstol skal avgjøre saker om ESBs handlinger eller unnlattelse av å handle, og den kan få seg forelagt spørsmål om deres fortolkning, i de tilfeller og på de vilkår som er fastsatt i traktaten om Den europeiske unions virkemåte. ESB kan reise sak i de tilfeller og på de vilkår som er fastsatt i traktatene.

35.2. Vedkommende nasjonale domstoler kan avgjøre tvister mellom ESB på den ene side og dens kreditorer, debitorer eller andre personer på den annen side, med mindre Den europeiske unions domstol er gitt domsmyndighet.

35.3. ESB skal ha ansvar etter artikkel 340 i traktaten om Den europeiske unions virkemåte. De nasjonale sentralbankers ansvar skal fastsettes etter deres nasjonale lovgivning.

35.4. Det hører under Den europeiske unions domstol å treffe avgjørelse i henhold til en voldgiftsklausul i en offentlig- eller privatrettslig avtale inngått av eller på vegne av ESB.

35.5. ESBs beslutning om å reise sak for Den europeiske unions domstol skal treffes av hovedstyret.

35.6. Det hører under Den europeiske unions domstol å avgjøre tvister om de nasjonale sentralbankers oppfyllelse av de forpliktelser de er pålagt i henhold til traktatene og disse vedtekter. Dersom ESB mener at en nasjonal sentralbank ikke har oppfylt en av de forpliktelser den er pålagt i henhold til traktatene og disse vedtekter, skal den avgi begrunnet uttalelse om saken etter å ha gitt den berørte nasjonale sentralbank mulighet til å uttale seg. Dersom vedkommende nasjonale sentralbank ikke retter seg etter denne uttalelse innen en frist som ESB fastsetter, kan ESB bringe saken inn for Den europeiske unions domstol.

Artikkel 36 Personale

36.1. Hovedstyret skal etter forslag fra direksjonen fastsette de ansettelsesvilkår som skal gjelde for ESBs personale.

36.2. Det hører under Den europeiske unions domstol å dømme i enhver tvist mellom ESB og dens ansatte innen de rammer og på de vilkår som er fastsatt i ansettelsesvilkårene.

Artikkel 37 (tidl. artikkel 38) Taushetsplikt

37.1. Medlemmer av beslutningsorganene og ansatte i ESB og de nasjonale sentralbanker er forpliktet til ikke å gi opplysninger som er av en slik art at de er underlagt bestemmelsene om taushetsplikt, selv etter at tjenesten er avsluttet.

37.2. Personer som har adgang til data som omfattes av unionsregler for taushetsplikt, skal være underlagt disse reglene.

Artikkel 38 (tidl. artikkel 39) Underskriftsberettigede

ESB forpliktes rettslig overfor tredjemann ved sin leder eller ved to medlemmer av direksjonen eller ved underskrift fra to av ESBs ansatte som av lederen er gitt fullmakt til å undertegne på vegne av ESB.

Artikkel 39 (tidl. artikkel 40) Privilegier og immunitet

ESB skal på medlemsstatenes territorium nyte godt av de privilegier og den immunitet som er nødvendig for at den skal kunne utføre sine oppgaver, på de vilkår som er fastsatt i protokollen om Den europeiske unions privilegier og immunitet.

KAPITTEL VIII

ENDRING AV VEDTEKTENE OG TILLEGGSBESTEMMELSER

Artikkel 40 (tidl. artikkel 41) Forenklet framgangsmåte for endring

40.1. I samsvar med artikkel 129 nr. 3 i traktaten om Den europeiske unions virkemåte kan artikkel 5.1-5.3, 17, 18, 19.1, 22-24, 26, 32.2-32.4, 32.6, 33.1 bokstav a) og artikkel 36 i disse vedtekter endres av Europaparlamentet og Rådet etter den ordinære regelverksprosessen enten etter rekommandasjon fra ESB og etter at Kommisjonen er rådspurt, eller etter forslag fra Kommisjonen og etter at ESB er rådspurt.

40.2. Artikkel 10.2 kan endres ved en enstemmig beslutning i Det europeiske råd enten etter rekommandasjon fra Den europeiske sentralbank og etter at det har rådspurt Europaparlamentet og Kommisjonen, eller etter rekommandasjon fra Kommisjonen og etter at det har rådspurt Europaparlamentet og Den europeiske sentralbank. Endringene skal ikke tre i kraft før de er godkjent av medlemsstatene i samsvar med deres forfatningsregler.

40.3. En rekommandasjon fra ESB i henhold til denne artikkel krever enstemmighet i hovedstyret.

Artikkel 41 (tidl. artikkel 42) Tilleggsregler

I samsvar med artikkel 129 nr. 4 i traktaten om Den europeiske unions virkemåte skal Rådet enten etter forslag fra Kommisjonen og etter at det har rådspurt Europaparlamentet og ESB, eller etter rekommandasjon fra ESB og etter at det har rådspurt Europaparlamentet og Kommisjonen vedta bestemmelsene nevnt i artikkel 4, 5.4, 19.2, 20, 28.1, 29.2, 30.4 og 34.3 i disse vedtekter.

KAPITTEL IX

OVERGANGSBESTEMMELSER OG ANDRE BESTEMMELSER OM ESSB

Artikkel 42 (tidl. artikkel 43) Almennelige bestemmelser

42.1. Fritak som nevnt i artikkel 139 i traktaten om Den europeiske unions virkemåte skal innebære at følgende artikler i disse vedtekter ikke medfører rettigheter eller plikter for den berørte medlemsstat: artikkel 3, 6, 9.2, 12.1, 14.3, 16, 18-20, 22, 23, 26.2, 27, 30-34 og 49.

42.2. Sentralbanker i medlemsstater med fritak i samsvar med artikkel 139 nr. 1 i traktaten om Den europeiske unions virkemåte skal beholde sin myndighet på det pengepolitiske området i henhold til nasjonal lovgivning.

42.3. I samsvar med artikkel 139 i traktaten om Den europeiske unions virkemåte menes med «medlemsstater» medlemsstater som har euro som sin valuta, i følgende artikler i disse vedtekter: artikkel 3, 11.2 og 19.

42.4. Med «nasjonale sentralbanker» menes sentralbanker i medlemsstater som har euro som sin valuta, i følgende artikler i disse vedtekter: artikkel 9.2, 10.2, 10.3, 12.1, 16-18, 22, 23, 27, 30-32, 33.2 og 49.

42.5. I artikkel 10.3 og 33.1 menes med «andelseiere» sentralbanker i medlemsstater som har euro som sin valuta.

42.6. I artikkel 10.3 og 30.2 menes med «tegnede kapital» ESBs kapital tegnet av sentralbanker i medlemsstater som har euro som sin valuta.

Artikkel 43 (tidl. artikkel 44) ESBs overgangsoppgaver

ESB skal overta de av EMIs oppgaver nevnt i artikkel 141 nr. 2 i traktaten om Den europeiske unions virkemåte som fremdeles må utføres etter at euroen er innført, som følge av fritak for én eller flere medlemsstater.

ESB skal avgi uttalelse når opphevelse av fritakene nevnt i artikkel 140 i traktaten om Den europeiske unions virkemåte forberedes.

Artikkel 44 (tidl. artikkel 45) ESBs utvidede råd

- 44.1. Med forbehold for artikkel 129 nr. 3 i traktaten om Den europeiske unions virkemåte skal Det utvidede råd konstitueres som ESBs tredje beslutningsorgan.
- 44.2. Det utvidede råd skal bestå av ESBs leder og nestleder samt sjefene for de nasjonale sentralbanker. De øvrige medlemmer av direksjonen kan delta uten stemmerett på Det utvidede råds møter.
- 44.3. Det utvidede råds ansvarsområder er i sin helhet angitt i artikkel 46 i disse vedtekter.

Artikkel 45 (tidl. artikkel 46) Forretningsorden for Det utvidede råd

- 45.1. Lederen eller, ved dennes forfall, nestlederen for ESB skal lede Det utvidede råd for ESB.
- 45.2. Rådets formann og et medlem av Kommisjonen kan delta uten stemmerett på møtene i Det utvidede råd.
- 45.3. Lederen skal forberede møtene i Det utvidede råd.
- 45.4. Som unntak fra artikkel 12.3 skal Det utvidede råd vedta sin forretningsorden.
- 45.5. Sekretariatet for Det utvidede råd skal stilles til rådighet av ESB.

Artikkel 46 (tidl. artikkel 47) Det utvidede råds ansvarsområder

- 46.1. Det utvidede råd skal
- utføre oppgavene nevnt i artikkel 43,
 - medvirke i forbindelse med de rådgivende funksjoner som er nevnt i artikkel 4 og 25.1.
- 46.2. Det utvidede råd skal bidra til
- innsamling av statistiske opplysninger, som omhandlet i artikkel 5,
 - utarbeiding av beretninger om ESBs virksomhet, som omhandlet i artikkel 15,
 - fastsettelse av de regler som er nødvendige for anvendelsen av artikkel 26, som omhandlet i artikkel 26.4,
 - å treffe alle andre tiltak som er nødvendige for anvendelsen av artikkel 29, som omhandlet i artikkel 29.4,
 - fastsettelse av ansettelsesvilkårene for ESBs personale, som omhandlet i artikkel 36.
- 46.3. Det utvidede råd skal bidra til de nødvendige forberedelser med henblikk på ugenkallelig fastsettelse av omregningskursene for valutaene i medlemsstater med fritak i forhold til euro, som omhandlet i artikkel 140 nr. 3 i traktaten om Den europeiske unions virkemåte.
- 46.4. ESBs leder skal underrette Det utvidede råd om beslutninger truffet av hovedstyret.

Artikkel 47 (tidl. artikkel 48) Overgangsbestemmelser om ESBs kapital

I samsvar med artikkel 29.1 skal hver nasjonale sentralbank tildeles en vekt i fordelingsnøkkelen for tegning av kapital i ESB. Som unntak fra artikkel 28.3 skal de nasjonale sentralbanker i medlemsstater med fritak ikke innbetale sin tegnede kapital, med mindre Det utvidede råd med et flertall som representerer minst to tredeler av ESBs tegnede kapital og

minst halvparten av andelseierne, fastsetter at en minste prosentandel skal innbetales som bidrag til ESBs driftsutgifter.

Artikkel 48 (tidl. artikkel 49) Utsatt innbetaling av kapital, reserver og avsetninger i ESB

48.1. Den nasjonale sentralbank i en medlemsstat som fritaket er opphevet for, skal innbetale sin andel av ESBs tegnede kapital i samme omfang som sentralbankene i medlemsstater som har euro som sin valuta, og skal overføre valutareserver til ESB i samsvar med artikkel 30.1. Det beløp som skal overføres, skal fastsettes ved å multiplisere verdien i euro etter gjeldende valutakurs, av de valutareserver som allerede er overført til ESB i samsvar med artikkel 30.1, med forholdet mellom antall andeler tegnet av den berørte sentralbank og antall andeler som allerede er innbetalt av de øvrige nasjonale sentralbanker.

48.2. Foruten den innbetaling som skal foretas i henhold til artikkel 48.1, skal vedkommende sentralbank bidra til ESBs reserver, til de avsetninger som svarer til reserver, samt til det beløp som fremdeles skal avsettes til de reserver og avsetninger som tilsvarer saldoen for resultatregnskapet pr. 31. desember i året forut for det år fritaket oppheves. Beløpet det skal bidras med, skal fastsettes ved å multiplisere beløpet for reservene, som definert ovenfor og som fastsatt i den godkjente balansen for ESB, med forholdet mellom antall andeler tegnet av den berørte sentralbank og antall andeler som allerede er innbetalt av de øvrige nasjonale sentralbanker.

48.3. Når én eller flere stater blir medlemmer og deres respektive sentralbanker blir en del av ESSB, skal ESBs kapital og det høyeste beløp for valutareserver som kan overføres til ESB, automatisk økes. Økningen skal beregnes ved at de respektive på det tidspunkt gjeldende beløp multipliseres med forholdet i den utvidede fordelingsnøkkelen for kapitalinnskudd mellom vekten for de tiltredende nasjonale sentralbanker og vekten for de nasjonalbanker som allerede er medlemmer av ESSB. Den enkelte sentralbanks vekt i fordelingsnøkkelen for kapitalinnskudd beregnes i analogi med artikkel 29.1 og i henhold til artikkel 29.2. Referanseperiodene som skal anvendes for de statistiske opplysningene, skal være de samme som ble anvendt ved den seneste femårige justeringen av vekten i henhold til artikkel 29.3.

Artikkel 49 (tidl. artikkel 52) Veksling av pengesedler i medlemsstatenes valutaer

Etter at valutakursene er ugjenkallelig fastsatt i samsvar med artikkel 140 i traktaten om Den europeiske unions virkemåte, skal hovedstyret treffe de nødvendige tiltak for å sikre at pengesedler i valutaer med ugjenkallelig fastsatt kurs kan veksles av de nasjonale sentralbanker til sin pariverdi.

Artikkel 50 (tidl. artikkel 53) Overgangsbestemmelsenes anvendelse

Artikkel 42-47 får anvendelse så lenge det finnes medlemsstater med fritak.

PROTOKOLL (nr. 5) OM VEDTEKTENE FOR DEN EUROPEISKE INVESTERINGSBANK

DE HØYE TRAKTATPARTER,

SOM ØNSKER å fastsette vedtektene for Den europeiske investeringsbank omhandlet i artikkel 308 i traktaten om Den europeiske unions virkemåte,

ER BLITT ENIGE OM FØLGENDE BESTEMMELSER, SOM SKAL VEDLEGGES TRAKTATEN OM DEN EUROPEISKE UNION OG TRAKTATEN OM DEN EUROPEISKE UNIONS VIRKEMÅTE:

Artikkel 1

Den europeiske investeringsbank, som er opprettet i henhold til artikkel 308 i traktaten om Den europeiske unions virkemåte og heretter er kalt «banken», skal konstitueres og utøve sine funksjoner og sin virksomhet i samsvar med bestemmelsene i traktatene og i disse vedtekter.

Artikkel 2

Bankens formål skal være som fastsatt i artikkel 309 i traktaten om Den europeiske unions virkemåte.

Artikkel 3

I samsvar med artikkel 308 i traktaten om Den europeiske unions virkemåte skal bankens medlemmer være medlemsstatene.

Artikkel 4

1. Bankens kapital skal være 232 392 989 000 euro, som skal tegnes av medlemsstatene med følgende beløp:

Tyskland	37 578 019 000
Frankrike	37 578 019 000
Italia	37 578 019 000
Det forente kongerike	37 578 019 000
Spania	22 546 811 500
Belgia	10 416 365 500
Nederland	10 416 365 500
Sverige	6 910 226 000
Danmark	5 274 105 000
Østerrike	5 170 732 500
Polen	4 810 160 500
Finland	2 970 783 000
Hellas	2 825 416 500
Portugal	1 820 820 000
Den tsjekkiske republikk	1 774 990 500
Ungarn	1 679 222 000
Irland	1 318 525 000

Romania	1 217 626 000
Slovakia	604 206 500
Slovenia	560 951 500
Bulgaria	410 217 500
Litauen	351 981 000
Luxembourg	263 707 000
Kypros	258 583 500
Latvia	214 805 000
Estland	165 882 000
Malta	98 429 500

Medlemsstatene skal hefte bare for den ikke-innbetalte del av deres andeler av den tegnede kapital.

2. Når et nytt medlem blir opptatt, skal den tegnede kapital økes med et beløp som svarer til det nye medlems bidrag.
3. Rådet kan ved enstemmig vedtak beslutte å øke den tegnede kapital.
4. Andelen av den tegnede kapital kan ikke overdras eller stilles som sikkerhet og skal ikke kunne gjøres til gjenstand for utlegg.

Artikkel 5

1. Den tegnede kapital skal innbetales av medlemsstatene med 5 % i gjennomsnitt av beløpene fastsatt i artikkel 4 nr. 1.
2. I tilfelle økning av den tegnede kapital skal rådet ved enstemmighet fastsette den prosentdel som skal innbetales, og de nærmere regler for innbetalingen. Kontantinnbetaling skal foretas bare i euro.
3. Styret kan kreve at restbeløpet av den tegnede kapital blir innbetalt i den utstrekning innbetalingen er nødvendig for å oppfylle bankens forpliktelser.

Innbbetalingen skal foretas med beløp som tilsvarer den enkelte medlemsstats forholdsmessige andel av den tegnede kapital.

Artikkel 6

(tidl. artikkel 8)

Banken skal administreres og ledes av et råd, et styre og en direksjon.

Artikkel 7

(tidl. artikkel 9)

1. Rådet skal være sammensatt av ministre utpekt av medlemsstatene.
2. Rådet skal fastsette overordnede retningslinjer for bankens kredittpolitikk, i samsvar med Unionens mål. Rådet skal påse at retningslinjene blir fulgt.

3. Videre skal rådet

- a) i samsvar med artikkel 4 nr. 3 og artikkel 5 nr. 2 gjøre vedtak om økning av den tegnede kapital,
- b) i samsvar med artikkel 9 nr. 1 fastsette de prinsipper som skal anvendes på finansieringstransaksjoner som foretas som del av bankens oppgaver,
- c) utøve den myndighet som det er tillagt etter artikkel 9 og 11 til å oppnevne og avsette medlemmer av styret og direksjonen, samt den myndighet som det er tillagt etter artikkel 11 nr. 1 annet ledd,
- d) gjøre vedtak i samsvar med artikkel 16 nr. 1 om å finansiere investeringer som helt eller delvis utføres utenfor medlemsstatenes territorier,
- e) godkjenne styrets årsberetning,
- f) godkjenne den årlige statusoppstilling og driftsregnskapet,
- g) utøve den øvrige myndighet og de øvrige funksjoner som det er tillagt ved disse vedtekter,
- h) godkjenne bankens forretningsorden.

4. Rådet har, innenfor rammen av traktaten og vedtektene, myndighet til enstemmig å gjøre alle vedtak som gjelder suspensjon av bankens virksomhet og dens eventuelle avvikling.

Artikkel 8

(tidl. artikkel 10)

Dersom ikke annet er bestemt i disse vedtekter, skal rådet gjøre vedtak med et flertall av medlemmene. Dette flertall må representere minst 50 % av den tegnede kapital.

For kvalifisert flertall kreves 18 stemmer og 68 % av den tegnede kapital.

At medlemmer som er til stede eller representert ved stedfortreder, unnlater å stemme er ikke til hinder for at beslutninger som krever enstemmighet, blir vedtatt.

Artikkel 9

(tidl. artikkel 11)

1. Styret skal gjøre vedtak om ytelse av finansiering, særlig i form av lån og garantier, og om opptak av lån; det skal fastsette rentesatsene for lånene og provisjoner og andre gebyrer. Det kan på grunnlag av en beslutning som treffes med kvalifisert flertall, delegere noen av sine funksjoner til direksjonen. Det skal fastsette de nærmere vilkår og bestemmelser for delegeringen og overvåke gjennomføringen av den.

Styret skal sikre en god administrasjon av banken; det skal sørge for at banken blir ledet i samsvar med bestemmelsene i traktatene og i vedtektene og med de overordnede retningslinjer som rådet fastsetter.

Styret skal ved regnskapsårets slutt legge fram en beretning for rådet og offentliggjøre den etter at den er blitt godkjent.

2. Styret skal være sammensatt av 28 medlemmer og 18 varamedlemmer.

Medlemmene skal oppnevnes av rådet for fem år, et medlem innstilt av hver medlemsstat og et medlem innstilt av Kommisjonen.

Varamedlemmene skal oppnevnes av rådet for fem år i et antall av

- to varamedlemmer innstilt av Forbundsrepublikken Tyskland,
- to varamedlemmer innstilt av Den franske republikk,
- to varamedlemmer innstilt av Den italienske republikk,
- to varamedlemmer innstilt av Det forente kongerike Storbritannia og Nord-Irland,
- ett varamedlem innstilt av Kongeriket Spania og Republikken Portugal i fellesskap,
- ett varamedlem innstilt av Benelux-statene i fellesskap,
- to varamedlemmer innstilt av Kongeriket Danmark, Republikken Hellas, Irland og Romania i fellesskap,
- to varamedlemmer innstilt av Republikken Estland, Republikken Latvia, Republikken Litauen, Republikken Østerrike, Republikken Finland og Kongeriket Sverige i fellesskap,
- tre varamedlemmer innstilt av Republikken Bulgaria, Den tsjekkiske republikk, Republikken Kypros, Republikken Ungarn, Republikken Malta, Republikken Polen, Republikken Slovenia og Den slovakiske republikk i fellesskap,
- ett varamedlem innstilt av Kommisjonen.

Styret skal ved selvsupplering utnevne seks sakkyndige uten stemmerett: tre som medlemmer og tre som varamedlemmer.

Medlemmene og varamedlemmene kan oppnevnes på nytt.

Forretningsordenen skal fastsette reglene for deltakelse i styrets møter og de bestemmelser som skal anvendes på varamedlemmene og sakkyndige utpekt ved selvsupplering.

Lederen for direksjonen, eller i dennes fravær en av direksjonens nestledere, skal lede styrets møter, men uten stemmerett.

Som styremedlemmer skal velges personer hvis uavhengighet og fagkunnskap er uomtvistelig; de skal være ansvarlige bare overfor banken.

3. Bare når et medlem ikke lenger oppfyller de nødvendige vilkår for å utføre vervet, kan rådet med kvalifisert flertall avsette det fra dets stilling.

Blir årsberetningen ikke godkjent, skal styret tre tilbake.

4. Når en stilling blir ledig som følge av dødsfall, frivillig fratreden, avsettelse eller samlet fratreden, skal nyoppnevning finne sted i samsvar med bestemmelsene i nr. 2. Medlemmene skal, unntatt ved fullstendig utskifting av styret, erstattes for den gjenværende del av sin funksjonstid.

5. Styret skal fastsette godtgjøringen til styrets medlemmer. Styret skal ved enstemmighet fastsette hvilke former for virksomhet som skal anses uforenlige med vervet som medlem eller varamedlem.

Artikkel 10*(tidl. artikkel 12)*

1. Hvert medlem skal ha én stemme i styret. Et medlem kan overdra sin stemme i alle saker, etter regler som skal fastsettes i bankens forretningsorden.
2. Dersom ikke annet er bestemt i disse vedtekter, skal styret gjøre sine vedtak med minst en tredel av de stemmeberettigede medlemmer som representerer minst 50 % av den tegnede kapital. For kvalifisert flertall kreves 18 stemmer og 68 % av den tegnede kapital. Bankens forretningsorden skal fastsette det antall medlemmer som må være til stede for at styret skal være beslutningsdyktig.

Artikkel 11*(tidl. artikkel 13)*

1. Direksjonen skal bestå av en leder og åtte nestledere, oppnevnt for seks år av rådet etter forslag fra styret.

De kan oppnevnes på nytt. Rådet kan ved enstemmighet endre antall medlemmer i direksjonen.

2. Etter forslag fra styret, vedtatt med kvalifisert flertall, kan rådet, også med kvalifisert flertall, avsette medlemmer av direksjonen.
3. Direksjonen skal, under lederens ledelse og under styrets kontroll, ivareta administrasjonen av bankens løpende forretninger.

Den skal forberede styrets vedtak særlig med hensyn til opptak av lån og ytelse av lån og garantier; den skal sørge for at slike vedtak blir iverksatt.

4. Direksjonen skal ved flertallsbeslutning gi uttalelser om prosjekter for opptak av lån og ytelse av finansiering, særlig i form av lån og garantier.
5. Rådet skal fastsette godtgjøringen for medlemmene av direksjonen og fastsette hvilke former for virksomhet som skal anses uforenlige med vervet som medlem av direksjonen.
6. Lederen eller, dersom denne er forhindret fra å utføre sitt verv, en av nestlederne skal representere banken i rettslige eller andre spørsmål.
7. Tjenestemennene og andre som er ansatt i banken, skal være underlagt lederens myndighet. De skal ansettes og avsettes av lederen. I valget av personale skal det tas hensyn til ikke bare personlig dyktighet og faglige kvalifikasjoner, men også en rimelig representasjon av borgere fra de forskjellige medlemsstater. Forretningsordenen skal fastsette hvilket organ som har myndighet til å vedta de bestemmelser som får anvendelse for personalet.
8. Direksjonen og bankens personale skal være ansvarlige bare overfor banken og skal være fullt ut uavhengige når de utfører sine verv.

Artikkel 12

(tidl. artikkel 14)

1. En komité på seks medlemmer, oppnevnt av rådet på grunnlag av sin sakkyndighet, skal kontrollere og påse at banken driver sin virksomhet i samsvar med beste bankpraksis, og ha ansvar for revisjonen av bankens regnskap.
2. Komiteen nevnt i nr. 1 skal årlig undersøke om bankens transaksjoner er gjennomført etter gjeldende regler, og om regnskapet er ført på forskriftsmessig måte. For dette formål skal den kontrollere at bankens transaksjoner er gjennomført i samsvar med de formaliteter og framgangsmåter som er fastsatt i disse vedtekter og i forretningsordenen.
3. Komiteen nevnt i nr. 1 skal bekrefte at regnskapet og andre økonomiske opplysninger i årsregnskapet som utarbeides av styret, gir et troverdig bilde av bankens økonomiske stilling med hensyn til aktiva og passiva, og av resultatet av bankens transaksjoner og kontantstrømmer i regnskapsåret som revideres.
4. Forretningsordenen skal angi de kvalifikasjoner som kreves av komiteens medlemmer, og fastsette de nærmere vilkår og bestemmelser for komiteens virksomhet.

Artikkel 13

(tidl. artikkel 15)

Banken skal stå i forbindelse med hver enkelt medlemsstat gjennom den myndighet medlemsstaten utpeker. Ved gjennomføringen av finansielle transaksjoner skal banken benytte seg av seddelbanken i vedkommende medlemsstat eller av andre finansinstitusjoner godkjent av denne medlemsstat.

Artikkel 14

(tidl. artikkel 16)

1. Banken skal samarbeide med alle internasjonale organisasjoner som har lignende virkefelt som dens eget.
2. Banken skal søke alle egnede kontakter med sikte på samarbeid med bank- og finansinstitusjoner i de land der den utøver sin virksomhet.

Artikkel 15

(tidl. artikkel 17)

Etter anmodning fra en medlemsstat eller fra Kommisjonen eller på eget initiativ skal rådet fortolke eller utfylle, i samsvar med de bestemmelser som gjaldt for vedtakelsen av dem, de retningslinjer som det har fastsatt med hjemmel i artikkel 7 i disse vedtekter.

Artikkel 16

(tidl. artikkel 18)

1. Banken skal innenfor rammen av de oppgaver som er fastsatt i artikkel 309 i traktaten om Den europeiske unions virkeområde, yte finansiering, særlig i form av lån og garantier, til sine

medlemmer eller offentlige eller private foretak til investeringer som skal utføres på medlemsstatenes territorier, i den utstrekning det ikke kan skaffes midler på rimelige vilkår fra andre kilder.

Banken kan imidlertid etter at rådet med kvalifisert flertall har gitt dispensasjon, etter forslag fra styret gi lån til investeringer som helt eller delvis skal utføres utenfor medlemsstatenes territorier.

2. Lån skal i den utstrekning det er mulig, gis på det vilkår at også andre finansieringsmuligheter utnyttes.

3. Når banken har godkjent et lån til et foretak eller en enhet som ikke er en medlemsstat, skal den som vilkår for å gi et slikt lån kreve enten en garanti fra den medlemsstat på hvis territorium investeringen skal foretas, eller andre tilstrekkelige garantier, eller finansiell soliditet hos debitor.

Når gjennomføringen av prosjekter omhandlet i artikkel 309 i traktaten om Den europeiske unions virkemåte krever det, skal styret videre i samsvar med prinsippene fastsatt av rådet i henhold til artikkel 7 nr. 3 bokstav b) med kvalifisert flertall fastsette de nærmere vilkår og bestemmelser for enhver finansieringstransaksjon som utgjør en konkret risiko, og som derfor anses som en særlig virksomhet.

4. Banken kan garantere lån som er tatt opp av offentlige eller private foretak eller andre enheter for å gjennomføre prosjekter som omhandles i artikkel 309 i traktaten om Den europeiske unions virkemåte.

5. Bankens utestående lån og garantier skal samlet ikke på noe tidspunkt overstige 250 % av den tegnede kapitalen, reservene, ikke-fordelte avsetninger og overskuddet i resultatregnskapet. Det samlede beløpet på de aktuelle poster skal beregnes med fradrag for et beløp som tilsvarer det tegnede beløpet for bankens kjøp av kapitalandeler, uavhengig av om det er innbetalt.

Beløpet som betales i forbindelse med bankens kjøp av kapitalandeler, skal ikke på noe tidspunkt overstige summen av den innbetalte delen av den tegnede kapitalen, reservene, ikke-fordelte avsetninger og overskuddet i resultatregnskapet.

Bankens særlige virksomheter, som rådet og styret har vedtatt i samsvar med nr. 3, kan unntaksvis tildeles en særskilt reserve.

Dette nummer får også anvendelse på bankens konsoliderte regnskap.

6. Banken skal beskytte seg mot kursrisiko ved å ta med i kontrakter om lån eller garantier de klausuler som den anser hensiktsmessige.

Artikkel 17

(tidl. artikkel 19)

1. Rentesatsene for lån som gis av banken, garantiprovisjonene og andre gebyrer skal tilpasses til de gjeldende betingelser på kapitalmarkedet og beregnes slik at de inntekter som derved oppnås, gjør det mulig for banken å oppfylle sine forpliktelser, dekke sine utgifter og risikoer og opprette et reservefond i samsvar med artikkel 22.

2. Banken skal ikke gi noen reduksjon i rentesatsene. Når en reduksjon i rentesatsene synes ønskelig på bakgrunn av den særlige karakter ved den investering som skal finansieres, kan vedkommende medlemsstat eller tredjemann gi renterabatt i den utstrekning dette er forenlig med bestemmelsene i artikkel 107 i traktaten om Den europeiske unions virkemåte.

Artikkel 18

(tidl. artikkel 20)

Banken skal i sin låne- og garantivirksomhet følge disse prinsipper:

1. Banken skal påse at dens midler blir anvendt så rasjonelt som mulig i Unionens interesse.

Banken kan gi lån eller stille garantier ved opptak av lån utelukkende

- a) når det, for investeringer foretatt av produksjonsforetak, er stilt sikkerhet for renter og avdrag i driftsinntektene, eller når det, for andre investeringer, foreligger en garantiforpliktelse fra den stat der investeringen blir foretatt, eller andre garantier, og
- b) når gjennomføringen av investeringen bidrar til å øke den økonomiske produktivitet i sin alminnelighet og til å fremme gjennomføringen av det indre marked.

2. Banken skal ikke erverve interesser i foretak eller påta seg ansvar for ledelsen av foretakene med mindre beskyttelsen av bankens rettigheter gjør dette nødvendig for å sikre tilbakebetaling av dens fordringer.

Når gjennomføringen av transaksjoner omhandlet i artikkel 309 i traktaten om Den europeiske unions virkemåte krever det, skal styret likevel i samsvar med prinsippene fastsatt av rådet i henhold til artikkel 7 nr. 3 bokstav b) med kvalifisert flertall fastsette de nærmere vilkår og bestemmelser for ethvert kjøp av kapitalandeler i et handelsforetak, vanligvis som et tillegg til et lån eller en garanti, dersom dette er nødvendig for å finansiere en investering eller et program.

3. Banken kan avhende sine fordringer på kapitalmarkedet og for dette formål kreve at dens låntagere utsteder obligasjoner eller andre verdipapirer.

4. Verken banken eller medlemsstatene skal stille som betingelse at beløp som banken har lånt ut, skal anvendes i en bestemt medlemsstat.

5. Banken kan stille det vilkår for å gi lån at internasjonale tilbud blir innhentet.

6. Banken skal verken finansiere eller bidra til finansiering av en investering som den medlemsstat på hvis territorium investeringen skal foretas, motsetter seg.

7. Som tillegg til utlånsvirksomheten kan banken yte tekniske tjenester i henhold til de nærmere vilkår og bestemmelser som er fastsatt av rådet med kvalifisert flertall, og i samsvar med disse vedtekter.

Artikkel 19

(tidl. artikkel 21)

1. Ethvert foretak eller enhver offentlig eller privat enhet kan søke direkte til banken om finansiering. Søknader til banken kan også sendes inn gjennom Kommisjonen eller gjennom den medlemsstat på hvis territorium investeringen skal foretas.
 2. Søknader som blir formidlet av Kommisjonen, skal forelegges den medlemsstat til uttalelse på hvis territorium investeringen skal foretas. Søknader som sendes inn gjennom en medlemsstat, skal forelegges Kommisjonen til uttalelse. Direkte søknader fra et foretak skal forelegges vedkommende medlemsstat og Kommisjonen.
- Vedkommende medlemsstat og Kommisjonen skal avgi sin uttalelse innen to måneder. Dersom det ikke foreligger noe svar innen denne frist, kan banken gå ut fra at det ikke er innvendinger mot investeringen.
3. Styret skal avgjøre søknader om finansiering som det får seg forelagt av direksjonen.
 4. Direksjonen skal undersøke hvorvidt søknader om finansiering som den får seg forelagt, er i samsvar med bestemmelsene i vedtektene, særlig artikkel 16 og 18. anbefaler direksjonen finansieringen, skal den forelegge styret det tilsvarende forslaget; direksjonen kan gjøre sin positive uttalelse betinget av slike vilkår som den anser som vesentlige. Dersom direksjonen uttaler seg mot at finansieringen blir gitt, skal den framlegge sakens dokumenter sammen med sin uttalelse for styret.
 5. Dersom direksjonen avgir en negativ uttalelse, kan styret gi finansieringen bare ved enstemmighet.
 6. Dersom Kommisjonen avgir en negativ uttalelse, kan styret gi finansieringen bare ved enstemmighet; det medlem som er oppnevnt etter innstilling fra Kommisjonen, skal unnlate å stemme i saken.
 7. Når både direksjonen og Kommisjonen avgir negative uttalelser, kan styret ikke gi vedkommende finansiering.
 8. Dersom en finansiering som er knyttet til en godkjent investering, må omstruktureres for å beskytte bankens rettigheter og interesser, skal direksjonen umiddelbart treffe de hastetiltak den anser som nødvendig, og umiddelbart underrette styret om dem.

Artikkel 20

(tidl. artikkel 22)

1. Banken skal låne på de internasjonale kapitalmarkeder de nødvendige beløp for å få utført sine oppgaver.
2. Banken kan oppta lån på medlemsstatenes kapitalmarkeder i samsvar med de lovbestemmelser som gjelder på disse markedene.

Vedkommende myndigheter i en medlemsstat med fritak i henhold til artikkel 139 nr. 1 i traktaten om Den europeiske unions virkemåte kan gjøre innsigelse bare når det er grunn til å frykte alvorlige forstyrrelser på vedkommende stats kapitalmarked.

Artikkel 21

(tidl. artikkel 23)

1. Banken kan anvende disponible midler som den ikke trenger umiddelbart for å oppfylle sine forpliktelser, på følgende måte:
 - a) Den kan investere i pengemarkedene,
 - b) den kan, med forbehold for bestemmelsene i artikkel 18 nr. 2, kjøpe eller selge verdipapirer,
 - c) den kan foreta hvilken som helst annen finansiell transaksjon som har sammenheng med dens formål.
2. Med forbehold for bestemmelsene i artikkel 23 skal banken i forbindelse med sine investeringer ikke delta i valutaarbitrasje som ikke er direkte nødvendig for gjennomføringen av dens utlån eller for oppfyllelsen av de forpliktelser den har pådratt seg i forbindelse med lån som den har tatt opp eller garantier som den har stillet.
3. I spørsmål omhandlet i denne artikkel skal banken handle i forståelse med vedkommende myndigheter i medlemsstaten eller med den nasjonale sentralbank i den berørte medlemsstat.

Artikkel 22

(tidl. artikkel 24)

1. Det skal gradvis bygges opp et reservefond på inntil 10 % av den tegnede kapital. Dersom det er berettiget på grunnlag av bankens forpliktelser, kan styret beslutte at det skal opprettes ytterligere reserver. Så lenge reservefondet ikke er fullt oppbygget, skal det tilføres
 - a) renteinntekter av lån som banken har gitt av de beløp som medlemsstatene skal innbetale i henhold til artikkel 5, og
 - b) renteinntekter av lån som banken har gitt av de beløp som er mottatt ved tilbakebetaling av lån omhandlet i bokstav a),i den utstrekning disse renteinntektene ikke er nødvendige for å oppfylle bankens forpliktelser og for å dekke dens utgifter.
2. Reservefondets midler skal plasseres på en slik måte at de til enhver tid er tilgjengelige for å oppfylle fondets formål.

Artikkel 23

(tidl. artikkel 25)

1. Banken skal til enhver tid ha rett til å overføre sine beholdninger til valutaen i en medlemsstat som ikke har euro som sin valuta, for å gjennomføre finansielle transaksjoner i samsvar med bankens oppgaver slik de er fastsatt i artikkel 309 i traktaten om Den europeiske unions virkemåte, og idet det tas hensyn til artikkel 21 i disse vedtekter. Banken skal så vidt mulig unnlate å foreta slike overføringer dersom den har beholdninger som er disponible eller kan frigjøres i den valuta den har behov for.

2. Banken kan ikke konvertere sine beholdninger i valutaen til en medlemsstat som ikke har euro som sin valuta, til en tredjestats valuta uten vedkommende medlemsstats samtykke.
3. Banken kan fritt disponere både den del av sin kapital som er innbetalt, og over enhver valuta som er lånt på markeder utenfor Unionen.
4. Medlemsstatene forplikter seg til å stille til rådighet for bankens debitorer den valuta som er nødvendig for tilbakebetaling av kapital og renter av lån som banken har gitt eller garantert for i forbindelse med investeringer som skal gjennomføres på deres territorium.

Artikkel 24

(tidl. artikkel 26)

Dersom en medlemsstat unnlater å oppfylle de forpliktelser som følger av vedtektene, særlig forpliktelsen til å innbetale sin andel av den tegnede kapital eller de særlige lån, eller til å betale renter og avdrag på sine lån, kan ytelse av lån eller garantier til vedkommende medlemsstat eller til dens statsborgere suspenderes av rådet med kvalifisert flertall.

Et slikt vedtak fritar verken staten selv eller dens statsborgere for deres forpliktelser overfor banken.

Artikkel 25

(tidl. artikkel 27)

1. Dersom rådet vedtar å innstille driften av banken, skal all virksomhet opphøre umiddelbart med unntak av transaksjoner som er nødvendige for å sikre at bankens aktiva blir tilbørlig utnyttet, beskyttet og bevart, og for at dens forpliktelser blir oppfylt.
2. I tilfelle av avvikling skal rådet oppnevne dem som skal forestå avviklingen, og gi dem instruks om gjennomføringen av den. Det skal sikre at de ansattes rettigheter ivaretas.

Artikkel 26

(tidl. artikkel 28)

1. Banken skal i hver medlemsstat ha den mest omfattende rettslige handleevne som statens lovgivning innrømmer juridiske personer; særlig kan Unionen erverve og avhende fast eiendom og løsøre, og være part i en rettssak.
2. Bankens eiendom skal ikke under noen omstendighet kunne rekvireres eller eksproprieres.

Artikkel 27

(tidl. artikkel 29)

Enhver tvist mellom banken på den ene side og dens kreditorer eller debitorer eller tredjemann på den annen side skal, med forbehold for den myndighet som er tillagt Den europeiske unions domstol, avgjøres av vedkommende rettsinstanser i vedkommende medlemsstat. Banken kan i en kontrakt innta en voldgiftsklausul.

Banken skal ha verneting i hver av medlemsstatene. Den kan imidlertid i en kontrakt fastsette et særlig verneting.

Bankens eiendom og aktiva skal bare etter rettslig avgjørelse kunne gjøres til gjenstand for beslag eller tvangsfullbyrdelse.

Artikkel 28

(tidl. artikkel 30)

1. Rådet kan enstemmig beslutte å opprette datterforetak eller andre enheter som skal være egne rettssubjekter og ha finansiell selvbestemmelsesrett.
 2. Rådet skal fastsette vedtektene for datterforetakene og enhetene nevnt i nr. 1. Vedtektene skal særlig fastsette datterforetakenes og enhetenes mål, struktur, kapital, medlemskap, sete, finansielle midler, intervensjonsmuligheter og revisjonsordninger samt deres forhold til bankens organer.
 3. Banken skal ha rett til å delta i forvaltningen av disse datterforetakene og enhetene og bidra til deres tegnede kapital opp til et beløp som fastsettes enstemmig av rådet.
 4. Protokollen om Den europeiske unions privilegier og immunitet får anvendelse for datterforetakene og enhetene nevnt i nr. 1 i den utstrekning de omfattes av unionsretten, for medlemmene av deres organer under utførelsen av deres verv og for deres personale, på de samme vilkår som gjelder for banken.
- Utbytte, kapitalgevinst og andre former for inntekt fra slike datterforetak og enheter som andre medlemmer enn Den europeiske union og banken har rett til, skal imidlertid være underkastet den skattelovgivning som gjelder for dem.
5. Med de begrensninger som er fastsatt nedenfor, hører det under Den europeiske unions domstol å avgjøre saker om tiltak vedtatt av organene i et datterforetak eller en enhet som omfattes av unionsretten. Saker om slike tiltak kan reises av ethvert medlem av slike datterforetaks eller enheters medlemmer i egenskap av medlem eller av medlemsstater på de vilkår som er fastsatt i artikkel 263 i traktaten om Den europeiske unions virkemåte.
 6. Rådet kan enstemmig beslutte å gi personalet i datterforetak eller enheter som omfattes av unionsretten, adgang til ordninger som er felles med banken, i samsvar med de respektive interne framgangsmåter.

**PROTOKOLL (nr. 6)
OM FASTSETTELSE AV SETE FOR DEN EUROPEISKE UNIONS INSTITUSJONER
OG VISSE ORGANER, KONTORER, BYRÅER OG TJENESTESTEDER**

REPRESENTANTENE FOR MEDLEMSSTATENES REGJERINGER,

SOM VISER TIL artikkel 341 i traktaten om Den europeiske unions virkemåte og artikkel 189 i traktaten om opprettelse av Det europeiske atomenergifelleskap,

SOM MINNER OM OG BEKREFTER beslutningen av 8. april 1965 og uten å foregripe beslutninger om sete for framtidige institusjoner, organer, kontorer, byråer og tjenestesteder,

ER BLITT ENIGE OM FØLGENDE BESTEMMELSER, SOM SKAL VEDLEGGES
TRAKTATEN OM DEN EUROPEISKE UNION, TRAKTATEN OM DEN EUROPEISKE
UNIONS VIRKEMÅTE OG TRAKTATEN OM OPPRETTELSE AV DET EUROPEISKE
ATOMENERGIFELLESSKAP:

Eneste artikkel

- a) Europaparlamentet har sitt sete i Strasbourg, der de tolv månedlige plenumsesjoner holdes, herunder budsjettsesjonen. Ytterligere plenumsesjoner holdes i Brussel. Europaparlamentets komiteer holder sine møter i Brussel. Europaparlamentets sekretariat og dets kontorer forblir i Luxembourg.
- b) Rådet har sitt sete i Brussel. I månedene april, juni og oktober holder Rådet sine møter i Luxembourg.
- c) Kommisjonen har sitt sete i Brussel. Kontorene nevnt i artikkel 7-9 i beslutning av 8. april 1965 er plassert i Luxembourg.
- d) Den europeiske unions domstol har sitt sete i Luxembourg.
- e) Revisjonsretten har sitt sete i Luxembourg.
- f) Den økonomiske og sosiale komité har sitt sete i Brussel.
- g) Regionkomiteen har sitt sete i Brussel.
- h) Den europeiske investeringsbank har sitt sete i Luxembourg.
- i) Den europeiske sentralbank har sitt sete i Frankfurt.
- j) Det europeiske politibyrå (Europol) har sitt sete i Haag.

PROTOKOLL (nr. 7) OM DEN EUROPEISKE UNIONS PRIVILEGIER OG IMMUNITET

DE HØYE TRAKTATPARTER,

SOM TAR I BETRAKTNING at i henhold til artikkel 343 i traktaten om Den europeiske unions virkemåte og artikkel 191 i traktaten om opprettelse av Det europeiske atomenergifelleskap (Euratom) skal Den europeiske union og Euratom på medlemsstatenes territorier nyte godt av de privilegier og den immunitet som er nødvendig for at de skal kunne utføre sine oppgaver,

ER BLITT ENIGE OM FØLGENDE BESTEMMELSER, SOM SKAL VEDLEGGES
TRAKTATEN OM DEN EUROPEISKE UNION, TRAKTATEN OM DEN EUROPEISKE
UNIONS VIRKEMÅTE OG TRAKTATEN OM OPPRETTELSE AV DET EUROPEISKE
ATOMENERGIFELLESSKAP:

KAPITTEL I

DEN EUROPEISKE UNIONS EIENDOM, MIDLER, AKTIVA OG TRANSAKSJONER

Artikkel 1

Unionens bygninger og lokaler er ukrenkelige. De kan ikke ransakes, rekvireres, konfiskeres eller eksproprieres. Unionens eiendom og aktiva kan ikke gjøres til gjenstand for noen administrativ eller rettslig tvangsforføyning uten etter tillatelse fra Domstolen.

Artikkel 2

Unionens arkiver er ukrenkelige.

Artikkel 3

Unionen, dens aktiva, inntekter og annen eiendom skal være fritatt for all direkte beskatning.

Medlemsstatenes regjeringer skal, når det er mulig, treffe egnede tiltak med sikte på tilbakebetaling eller refusjon av indirekte skatter og omsetningsavgifter som inngår i prisen på fast eiendom og løsøre, når Unionen for offisielt bruk foretar større kjøp til priser som omfatter slike skatter og avgifter. Gjennomføringen av disse tiltak må imidlertid ikke ha til virkning at konkurransen i Unionen vrís.

Fritakelse skal ikke gis når det gjelder skatter og avgifter som bare utgjør betaling for allmennyttige tjenester.

Artikkel 4

Unionen skal være fritatt for all toll og for forbud og restriksjoner på import og eksport av gjenstander til offisielt bruk; gjenstander importert på denne måte kan ikke overdras – verken mot vederlag eller vederlagsfritt – i det land de er blitt innført til, med mindre dette skjer på vilkår godtatt av vedkommende stats regjering.

Unionen skal likeledes være fritatt for toll, forbud og restriksjoner av enhver art på import og eksport av sine publikasjoner.

KAPITTEL II MEDDELELSER OG PASSÉRBREV

Artikkel 5

(tidl. artikkel 6)

Unionens institusjoner skal på medlemsstatenes territorium gis samme behandling som vedkommende stat gir diplomatiske stasjoner med hensyn til formidling av deres offisielle meddelelser og oversendelse av alle deres dokumenter.

Unionsinstitusjonenes offisielle korrespondanse og andre offisielle meddelelser skal ikke underkastes sensur.

Artikkel 6

(tidl. artikkel 7)

Presidentene og formennene for Unionens institusjoner kan utstede passérbrev til medlemmer av og ansatte i institusjonene; passérbrevets form skal fastsettes av Rådet, og passérbrevene skal godkjennes av medlemsstatenes myndigheter som gyldige reisedokumenter. Passérbrevene skal utstedes til tjenestemenn og andre ansatte på vilkår fastsatt i vedtektene for tjenestemennene og tjenestevilkårene for andre ansatte i Unionen.

Kommisjonen kan inngå avtaler for å få godkjent passérbrevene som gyldige reisedokumenter på tredjestaters territorium

KAPITTEL III EUROPAPARLAMENTETS MEDLEMMER

Artikkel 7

(tidl. artikkel 8)

Ingen administrative eller andre restriksjoner kan pålegges Europaparlamentets medlemmer når de reiser til eller fra møter i Europaparlamentet.

Med hensyn til toll- og valutakontroll skal Europaparlamentets medlemmer tilstås

- a) av sin egen regjering: de samme lettelser som tilstås høyere tjenestemenn som reiser til utlandet på midlertidig offisielt oppdrag,
- b) av de øvrige medlemsstaters regjeringer: de samme lettelser som tilstås fremmede regjeringers representanter under midlertidig offisielt oppdrag.

Artikkel 8

(tidl. artikkel 9)

Europaparlamentets medlemmer skal ikke kunne utsettes for etterforskning, fengsling eller forfølgning på grunn av mening som er ytret eller stemme som er avgitt under utøvelsen av deres funksjoner.

Artikkel 9

(tidl. artikkel 10)

Under Europaparlamentets sesjoner skal medlemmene nyte

- a) i den stat der de er statsborgere: den immunitet som tilstår deres egen stats parlamentariske representanter,
- b) i enhver annen medlemsstat: fritak for enhver form for fengsling og enhver rettsforfølgning.

Denne immunitet nyter de også under reise til og fra Europaparlamentets møtested.

Immuniteten kan likevel ikke påberopes dersom et medlem gripes på fersk gjerning, og den skal heller ikke være til hinder for at Europaparlamentet gjør bruk av retten til å oppheve et medlems immunitet.

KAPITTEL IV

REPRESENTANTER FOR MEDLEMSSTATENE SOM DELTAR I ARBEIDET I DEN EUROPEISKE UNIONS INSTITUSJONER

Artikkel 10

(tidl. artikkel 11)

Medlemsstatenes representanter som deltar i unionsinstitusjonenes arbeid, og deres rådgivere og teknisk sakkyndige skal nyte vanlige privilegier, immunitet og lettelser så lenge de utøver sine funksjoner og under reiser til og fra møtestedet.

Denne artikkel får anvendelse også på medlemmer av Unionens rådgivende organer.

KAPITTEL V

TJENESTEMENN OG ANDRE ANSATTE I DEN EUROPEISKE UNION

Artikkel 11

(tidl. artikkel 12)

På hver medlemsstats territorium og uansett statsborgerskap skal Unionens tjenestemenn og andre ansatte

- a) være unntatt fra rettsforfølgning for tjenestehandlinger, herunder muntlige og skriftlige utsagn, men med forbehold for anvendelsen av traktatens bestemmelser dels om tjenestemennenes og de andre ansattes ansvar overfor Unionen og dels om Den europeiske unions domstols adgang til å avgjøre tvistemål mellom Unionen og dens tjenestemenn og andre ansatte. De skal fortsatt nyte godt av denne immunitet etter at tjenesten er avsluttet,
- b) sammen med sine ektefeller og familiemedlemmer som de forsørger, være fritatt for innvandringsrestriksjoner og bestemmelser om registrering av utlendinger,

- c) nyte godt av lettelser som vanligvis tilstår internasjonale organisasjoners tjenestemenn hva angår penge- og valutarestriksjoner,
- d) ha rett til tollfri innførsel av sitt innbo og sine personlige eiendeler når de første gang overtar sin stilling i vedkommende stat, og skal ha rett til tollfri utførsel av sitt innbo og sine personlige eiendeler når deres funksjoner i nevnte stat opphører, i begge tilfeller på de vilkår som regjeringen i den stat der retten utøves, finner nødvendig, og
- e) ha rett til tollfri innførsel av sin bil til personlig bruk dersom bilen enten er ervervet i siste oppholdsstat eller i den stat der de er statsborgere, etter de regler som gjelder for denne stats innenlandske marked, og skal ha rett til tollfri gjenutførsel av denne bil, i begge tilfeller på de vilkår som regjeringen i vedkommende stat finner nødvendig.

Artikkel 12

(tidl. artikkel 13)

Unionens tjenestemenn og andre ansatte skal betale skatt til Unionen av lønn og annen godtgjøring som Unionen utbetaler til dem, på de vilkår og etter de regler som Europaparlamentet og Rådet fastsetter ved forordninger vedtatt etter den ordinære regelverksprosessen og etter å ha rådspurt de berørte institusjoner.

De skal være fritatt for nasjonal beskatning av lønn og annen godtgjøring utbetalt av Unionen.

Artikkel 13

(tidl. artikkel 14)

Unionens tjenestemenn og andre ansatte som utelukkende på grunn av sitt arbeid i Unionens tjeneste tar fast opphold i en annen medlemsstat enn den stat der de i skattemessig henseende var bosatt da de trådte i Unionens tjeneste, skal for betaling av inntekts- og formuesskatt samt arveavgift og anvendelsen av avtaler mellom Unionens medlemsstater til unngåelse av dobbeltbeskatning så vel i den stat der de tar fast opphold, som i den stat der de i skattemessig henseende var bosatt, anses å ha bevart sitt bosted i den sistnevnte stat dersom denne er medlem av Unionen. Denne bestemmelse kommer til anvendelse også for ektefellen, i den utstrekning denne ikke selv utøver et yrke, og for barn som de nevnte personer forsørger og har omsorg for.

Løsøre som tilhører personer omhandlet i foregående ledd, og som befinner seg i oppholdsstaten, skal være fritatt for arveavgift i denne stat; med hensyn til slik avgift skal løsøret anses å befinne seg der eieren i skattemessig henseende er bosatt, med forbehold for tredjestaters rett og de bestemmelser i internasjonale dobbeltbeskatningsavtaler som måtte komme til anvendelse.

Bosted som måtte være ervervet utelukkende på grunn av tjenestegjøring i andre internasjonale organisasjoner, tas ikke i betraktning ved anvendelsen av bestemmelsene i denne artikkel.

Artikkel 14

(tidl. artikkel 15)

Europaparlamentet og Rådet skal ved forordninger vedtatt etter den ordinære regelverksprosessen og etter å ha rådspurt de berørte institusjoner fastsette de regler som skal gjelde for sosiale ytelser til Unionens tjenestemenn og andre ansatte.

Artikkel 15

(tidl. artikkel 16)

Europaparlamentet og Rådet skal ved forordninger vedtatt etter den ordinære regelverksprosessen og etter å ha rådspurt de øvrige berørte institusjoner avgjøre for hvilke kategorier av tjenestemenn og andre ansatte i Unionen bestemmelsene i artikkel 11, artikkel 12 annet ledd og artikkel 13 helt eller delvis skal gjelde.

Navn, stilling og adresse til de tjenestemenn og andre ansatte som tilhører de nevnte kategorier, skal regelmessig meddeles medlemsstatenes regjeringer.

KAPITTEL VI PRIVILEGIER OG IMMUNITET FOR TREDJESTATERS DELEGASJONER AKKREDITERT TIL DEN EUROPEISKE UNION

Artikkel 16

(tidl. artikkel 17)

Den medlemsstat på hvis territorium Unionen har sitt sete, skal tilstå tredjestaters delegasjoner akkreditert til Unionen vanlig diplomatisk immunitet og privilegier.

KAPITTEL VII ALMINNELIGE BESTEMMELSER

Artikkel 17

(tidl. artikkel 18)

Privilegier, immunitet og lettelser tilstås Unionens tjenestemenn og andre ansatte utelukkende i Unionens interesse.

Hver enkelt institusjon i Unionen skal oppheve immuniteten for en tjenestemann eller annen ansatt i alle tilfeller der institusjonen finner at det ikke er i strid med Unionens interesser å oppheve immuniteten.

Artikkel 18

(tidl. artikkel 19)

Ved anvendelsen av denne protokoll skal Unionens institusjoner handle i samråd med vedkommende medlemsstats ansvarlige myndigheter.

Artikkel 19*(tidl. artikkel 20)*

Artikkel 11-14 og artikkel 17 får anvendelse på presidenten for Det europeiske råd.

De får også anvendelse på Kommisjonens medlemmer.

Artikkel 20*(tidl. artikkel 21)*

Artikkel 11-14 og artikkel 17 får anvendelse på dommerne, generaladvokatene, justissekretæren og de juridiske sekretærene ved Den europeiske unions domstol, med forbehold for bestemmelsene i artikkel 3 i protokollen om vedtektene for Den europeiske unions domstol om dommernes og generaladvokatenes immunitet med hensyn til rettsforfølgning.

Artikkel 21*(tidl. artikkel 22)*

Denne protokoll skal gjelde også for Den europeiske investeringsbank, medlemmene av bankens organer, bankens personale og medlemsstatenes representanter som deltar i bankens arbeid, med forbehold for bestemmelsene i protokollen om bankens vedtekter.

Den europeiske investeringsbank skal dessuten være fritatt for enhver beskatning eller lignende forføyning i forbindelse med kapitalforhøyelser og for de forskjellige formaliteter som slike transaksjoner måtte medføre i den stat der den har sitt sete. På samme måte skal oppløsning og avvikling av banken heller ikke føre til noen beskatning. Endelig skal bankens og dens organers virksomhet innenfor rammen av vedtektenes bestemmelser ikke kunne pålegges omsetningsavgifter.

Artikkel 22*(tidl. artikkel 23)*

Denne protokoll skal gjelde også for Den europeiske sentralbank, medlemmene av bankens organer og bankens personale, med forbehold for bestemmelsene i protokollen om vedtektene for Det europeiske system av sentralbanker og Den europeiske sentralbank.

Den europeiske sentralbank skal dessuten være fritatt for enhver beskatning eller lignende forføyning i forbindelse med kapitalforhøyelser og for de forskjellige formaliteter som slike transaksjoner måtte medføre i den stat der den har sitt sete. Bankens og dens organers virksomhet innenfor rammen av vedtektene for Det europeiske system av sentralbanker og Den europeiske sentralbank skal ikke kunne pålegges omsetningsavgifter.

**PROTOKOLL (nr. 8)
OM ARTIKKEL 6 NR. 2 I TRAKTATEN OM DEN EUROPEISKE UNION OM
UNIONENS TILTREDELSE TIL DEN EUROPEISKE KONVENSJON OM BESKYTTELSE
AV MENNESKERETTIGHETENE OG DE GRUNNLEGGENDE FRIHETER**

DE HØYE TRAKTATPARTER,

ER BLITT ENIGE OM FØLGENDE BESTEMMELSER, SOM SKAL VEDLEGGES
TRAKTATEN OM DEN EUROPEISKE UNION OG TRAKTATEN OM DEN EUROPEISKE
UNIONS VIRKEMÅTE:

Artikkel 1

Avtalen om Unionens tiltrødelse til Den europeiske konvensjon om beskyttelse av menneskerettighetene og de grunnleggende friheter (heretter kalt «Den europeiske menneskerettighetskonvensjon»), omhandlet i artikkel 6 nr. 2 i traktaten om Den europeiske union, skal avspeile nødvendigheten av å bevare Unionens og unionsrettens særpreg, særlig med hensyn til

- a) nærmere bestemmelser om Unionens mulige deltakelse i Den europeiske menneskerettighetskonvensjons kontrollorganer,
- b) de ordninger som er nødvendige for å sikre at saker innbrakt av ikke-medlemsstater samt individuelle klager rettes til riktig mottaker, det vil si til medlemsstatene og/eller eventuelt Unionen.

Artikkel 2

Avtalen nevnt i artikkel 1 skal sikre at Unionens tiltrødelse ikke berører Unionens eller dens institusjoners myndighet. Den skal sikre at intet i avtalen berører medlemsstatenes situasjon i forbindelse med Den europeiske menneskerettighetskonvensjon, særlig i forbindelse med konvensjonens protokoller, tiltak truffet av medlemsstatene som avviker fra Den europeiske menneskerettighetskonvensjon i samsvar med dens artikkel 15, og forbehold med hensyn til Den europeiske menneskerettighetskonvensjon som medlemsstatene har tatt i samsvar med dens artikkel 57.

Artikkel 3

Avtalen nevnt i artikkel 1 berører ikke artikkel 344 i traktaten om Den europeiske unions virkemåte.

**PROTOKOLL (nr. 9)
OM RÅDETS BESLUTNING OM GJENNOMFØRINGEN AV ARTIKKEL 16 NR. 4 I
TRAKTATEN OM DEN EUROPEISKE UNION OG ARTIKKEL 238 NR. 2 I
TRAKTATEN OM DEN EUROPEISKE UNIONS VIRKEMÅTE DELS I TIDEN MELLOM
1. NOVEMBER 2014 OG 31. MARS 2017 OG DELS FRA 1. APRIL 2017**

DE HØYE TRAKTATPARTER,

SOM TAR HENSYN TIL at det da Lisboa-traktaten ble godkjent, var av grunnleggende betydning å oppnå enighet om Rådets beslutning om gjennomføringen av artikkel 16 nr. 4 i traktaten om Den europeiske union og artikkel 238 nr. 2 i traktaten om Den europeiske unions virkemåte dels i tiden mellom 1. november 2014 og 31. mars 2017 og dels fra 1. april 2017 (heretter kalt «beslutningen»),

ER BLITT ENIGE OM FØLGENDE BESTEMMELSER, SOM SKAL VEDLEGGES
TRAKTATEN OM DEN EUROPEISKE UNION OG TRAKTATEN OM DEN EUROPEISKE
UNIONS VIRKEMÅTE:

Eneste artikkel

Før Rådet behandler et utkast med sikte på å endre eller oppheve beslutningen eller indirekte å endre dens virkeområde eller betydning ved å endre en annen unionsrettsakt, skal Det europeiske råd holde en foreløpig drøfting av utkastet og treffe avgjørelse ved enighet i samsvar med artikkel 15 nr. 4 i traktaten om Den europeiske union.

**PROTOKOLL (nr. 10)
OM PERMANENT STRUKTURERT SAMARBEID OPPRETTET VED ARTIKKEL 42 I
TRAKTATEN OM DEN EUROPEISKE UNION**

DE HØYE TRAKTATPARTER,

SOM VISER TIL artikkel 42 nr. 6 og artikkel 46 i traktaten om Den europeiske union,

SOM MINNER OM at Unionen fører en felles utenriks- og sikkerhetspolitikk som bygger på oppnåelse av stadig mer sammenfallende opptreden fra medlemsstatene,

SOM MINNER OM at den felles sikkerhets- og forsvarspolitikken utgjør en integrerende del av den felles utenriks- og sikkerhetspolitikk; at den sikrer Unionen en operasjonell kapasitet som tar i bruk sivile og militære midler; at Unionen kan anvende midlene på oppdrag omhandlet i artikkel 43 i traktaten om Den europeiske union utenfor Unionen i forbindelse med fredsbevaring, konfliktforebygging og styrking av den internasjonale sikkerhet i samsvar med prinsippene i De forente nasjoners pakt; at utførelsen av oppdragene skal skje ved hjelp av militære midler som stilles til rådighet av medlemsstatene i samsvar med prinsippet om et samlet sett av styrker,

SOM MINNER OM at Unionens felles sikkerhets- og forsvarspolitikken ikke berører sikkerhets- og forsvarspolitikkenes særlige karakter i visse medlemsstater,

SOM MINNER OM at Unionens felles sikkerhets- og forsvarspolitikken respekterer de forpliktelser som følger av traktaten for det nordatlantiske område, for de medlemsstater som anser at deres felles forsvar er virkeliggjort gjennom Den nordatlantiske traktats organisasjon, som forblir grunnlaget for medlemmenes felles forsvar, og at den er forenlig med den felles sikkerhets- og forsvarspolitikken som er fastlagt innenfor dens ramme,

SOM ER OVERBEVIST om at en mer framtrædende rolle for Unionen i sikkerhets- og forsvarssaker vil bidra til en livskraftig fornyet Atlanterhavsallianse, i samsvar med Berlin plus-ordningene,

SOM ER BESTEMT på å sikre at Unionen fullt ut er i stand til å påta seg sitt ansvar i det internasjonale samfunn,

SOM ERKJENNER at De forente nasjoners organisasjon kan anmode Unionen om bistand til umiddelbar gjennomføring av oppdrag i henhold til kapittel VI og VII i De forente nasjoners pakt,

SOM ERKJENNER at en styrking av sikkerhets- og forsvarspolitikken forutsetter innsats fra medlemsstatene med hensyn til kapasitet,

SOM ER OPPMERKSOM på at innledningen av en ny etappe i utviklingen av den europeiske sikkerhets- og forsvarspolitikken forutsetter en besluttsom innsats fra de berørte medlemsstater,

SOM MINNER OM viktigheten av at Unionens høyrepresentant for utenrikssaker og sikkerhetspolitikk deltar fullt ut i arbeidet med det permanente strukturerte samarbeidet,

ER BLITT ENIGE OM FØLGENDE BESTEMMELSER, SOM SKAL VEDLEGGES TRAKTATEN OM DEN EUROPEISKE UNION OG TRAKTATEN OM DEN EUROPEISKE UNIONS VIRKEMÅTE:

Artikkel 1

Det permanente strukturerte samarbeidet omhandlet i artikkel 42 nr. 6 i traktaten om Den europeiske union skal være åpent for alle medlemsstater som fra det tidspunkt Lisboa-traktaten trer i kraft, forplikter seg til

- a) å intensivere utviklingen av sin forsvarskapasitet gjennom utvikling av sine nasjonale bidrag og eventuelt gjennom deltakelse i flernasjonale styrker, i de viktigste europeiske forsvarsmateriellprogrammene og i virksomheten til byrået for utvikling av forsvarskapasitet, forskning, anskaffelse og forsvarsmateriell (Det europeiske forsvarsbyrå), og
- b) senest i 2010 å kunne levere, enten nasjonalt eller som en del av flernasjonale styrker, særskilte stridsenheter for de påtenkte oppdragene, som på det taktiske plan er sammensatt som stridsgrupper med støtteelementer, herunder transport og logistikk, som innen 5-30 dager kan gjennomføre oppdragene omhandlet i artikkel 43 i traktaten om Den europeiske union, særlig for å imøtekomme anmodninger fra De forente nasjoner, og som kan opprettholdes i en innledende periode på 30 dager, som kan forlenges til minst 120 dager.

Artikkel 2

For å nå målene fastsatt i artikkel 1 skal de medlemsstater som deltar i det permanente strukturerte samarbeidet, forplikte seg til

- a) å samarbeide, fra den dag Lisboa-traktaten trer i kraft, med sikte på å nå avtalte mål med hensyn til nivået på investeringsutgifter til forsvarsmateriell, og regelmessig vurdere disse målene på nytt i lys av sikkerhetsmiljøet og Unionens internasjonale ansvar,
- b) så langt det er mulig, å tilnærme sine forsvarsstrukturer, særlig ved å harmonisere påvisningen av sine militære behov, ved å samle og eventuelt spesialisere sine forsvarsmidler og sin kapasitet, og ved å oppmuntre til samarbeid på områdene opplæring og logistikk,
- c) å treffe konkrete tiltak for å forbedre sine styrkers tilgjengelighet, interoperabilitet, fleksibilitet og deployeringsevne, særlig ved å identifisere felles mål med hensyn til å sende styrker, herunder ved eventuelt å revidere sine nasjonale beslutningsprosesser,
- d) å samarbeide for å sikre at de treffer de nødvendige tiltak, herunder gjennom flernasjonal tilnærming og uten at det berører deres forpliktelser i Den nordatlantiske traktats organisasjon, for å avhjelpe de mangler som avdekkes innenfor rammen av ordningen for kapasitetsutvikling,
- e) eventuelt å delta i utviklingen av viktige felles eller europeiske forsvarsmateriellprogrammer innenfor rammen av Det europeiske forsvarsbyrå.

Artikkel 3

Det europeiske forsvarsbyrå skal bidra til en regelmessig vurdering av medlemsstatenes bidrag med hensyn til kapasitet, særlig bidrag gitt i samsvar med kriteriene som vil bli fastsatt blant annet på grunnlag av artikkel 2, og skal rapportere om dette minst en gang i året. Vurderingen kan danne grunnlag for Rådets rekommandasjoner og beslutninger vedtatt i samsvar med artikkel 46 i traktaten om Den europeiske union.

**PROTOKOLL (nr. 11)
OM ARTIKKEL 42 I TRAKTATEN OM DEN EUROPEISKE UNION**

DE HØYE TRAKTATPARTER,

SOM TAR HENSYN TIL nødvendigheten av å anvende fullt ut bestemmelsene i artikkel 42 nr. 2 i traktaten om Den europeiske union,

SOM TAR HENSYN TIL at Unionens politikk i samsvar med artikkel 42 ikke berører den særlige karakter ved visse medlemsstaters sikkerhets- og forsvarspolitikk; den skal respektere de forpliktelser visse medlemsstater som anser at deres felles forsvar er virkeliggjort gjennom NATO, har i henhold til traktaten for det nordatlantiske område, og den skal være forenlig med den felles sikkerhets- og forsvarspolitikk som er fastlagt innenfor dens ramme,

ER BLITT ENIGE OM FØLGENDE BESTEMMELSER, SOM SKAL VEDLEGGES
TRAKTATEN OM DEN EUROPEISKE UNION OG TRAKTATEN OM DEN EUROPEISKE
UNIONS VIRKEMÅTE:

Den europeiske union skal i samarbeid med Den vesteuropeiske union utarbeide ordninger for å bedre samarbeidet dem imellom.

PROTOKOLL (nr. 12) OM FRAMGANGSMÅTEN VED FOR STORE BUDSJETTUNDERSKUDD

DE HØYE TRAKTATPARTER,

SOM ØNSKER å fastsette framgangsmåten i forbindelse med for store budsjettunderskudd omhandlet i artikkel 126 i traktaten om Den europeiske unions virkemåte,

ER BLITT ENIGE OM FØLGENDE BESTEMMELSER, SOM SKAL VEDLEGGES TRAKTATEN OM DEN EUROPEISKE UNION OG TRAKTATEN OM DEN EUROPEISKE UNIONS VIRKEMÅTE:

Artikkel 1

Referanseverdiene nevnt i artikkel 126 nr. 2 i traktaten om Den europeiske unions virkemåte er følgende:

- 3 % for den del som det forventede eller faktiske offentlige underskudd utgjør av bruttonasjonalprodukt etter markedspriser,
- 60 % for den del som den offentlige gjeld utgjør av bruttonasjonalprodukt etter markedspriser.

Artikkel 2

I artikkel 126 i nevnte traktat og i denne protokoll menes med

- «offentlig» offentlig sektor, dvs. sentraladministrasjonen, de regionale eller lokale myndigheter og trygdefondene med unntak av kommersielle transaksjoner som definert i Det europeiske nasjonalregnskapssystem,
 - «budsjettunderskudd» netto lånebehov som definert i Det europeiske nasjonalregnskapssystem,
 - «investering» faste bruttoinvesteringer som definert i Det europeiske nasjonalregnskapssystem,
 - «gjeld» den samlede bruttogjeld til pålydende verdi som ikke er betalt ved årets slutt, og som er konsolidert innen offentlig sektor som definert i første strekpunkt.

Artikkel 3

For å sikre at framgangsmåten i forbindelse med for store budsjettunderskudd virker effektivt, skal regjeringene i medlemsstatene i henhold til denne framgangsmåten være ansvarlige for budsjettunderskudd i offentlig sektor som definert i artikkel 2 første strekpunkt.

Medlemsstatene skal sørge for at nasjonale budsjettregler gir mulighet til å oppfylle de forpliktelser medlemsstatene i henhold til traktatene er pålagt på dette området.

Medlemsstatene skal raskt og regelmessig underrette Kommisjonen om forventet og faktisk budsjettunderskudd samt størrelsen på sin gjeld.

Artikkel 4

Kommisjonen skal skaffe de statistiske data som skal brukes ved gjennomføringen av denne protokoll.

PROTOKOLL (nr. 13) OM KRITERIENE FOR ØKONOMISK TILNÆRMING

DE HØYE TRAKTATPARTER,

SOM ØNSKER å fastsette kriteriene for økonomisk tilnærming omhandlet i artikkel 140 i traktaten om Den europeiske unions virkemåte, som skal veilede Unionen når den treffer avgjørelse om å oppheve fritakene for medlemsstater med fritak,

ER BLITT ENIGE OM FØLGENDE BESTEMMELSER, SOM SKAL VEDLEGGES TRAKTATEN OM DEN EUROPEISKE UNION OG TRAKTATEN OM DEN EUROPEISKE UNIONS VIRKEMÅTE:

Artikkel 1

Kriteriet for prisstabilitet omhandlet i artikkel 140 nr. 1 første strekpunkt i traktaten om Den europeiske unions virkemåte betyr at en medlemsstat har en varig prisstabilitet og en gjennomsnittlig inflasjonstakt som i et tidsrom av ett år før undersøkelsen ikke med mer enn 1,5 prosentpoeng overstiger inflasjonstakten i høyst tre av de medlemsstater som har de beste resultater med hensyn til prisstabilitet. Inflasjonen beregnes ved hjelp av konsumprisindeksen på et sammenlignbart grunnlag, idet det tas hensyn til ulikhetene i nasjonale definisjoner.

Artikkel 2

Kriteriet for budsjettsituasjonen omhandlet i artikkel 140 nr. 1 annet strekpunkt i nevnte traktat betyr at en medlemsstat på tidspunktet for undersøkelsen ikke er omfattet av et rådsvedtak etter artikkel 126 nr. 6 i nevnte traktat om at det foreligger et for stort budsjettunderskudd i vedkommende medlemsstat.

Artikkel 3

Kriteriet for deltakelse i valutakursordningen i Det europeiske monetære system omhandlet i artikkel 140 nr. 1 tredje strekpunkt i nevnte traktat betyr at en medlemsstat har overholdt de normale svingningsmarginer fastsatt i valutakursordningen i Det europeiske monetære system uten alvorlige spenninger i minst de to siste år før undersøkelsen. Særlig skal medlemsstaten ikke på eget initiativ ha devaluert sin valutas bilaterale sentralkurs i forhold til en annen medlemsstats valuta i det samme tidsrom.

Artikkel 4

Kriteriet for tilnærming av rentesatser omhandlet i artikkel 140 nr. 1 fjerde strekpunkt i nevnte traktat betyr at en medlemsstat i løpet av et tidsrom på ett år før undersøkelsen har hatt en gjennomsnittlig, langsiktig pålydende rentesats som ikke med mer enn 2 prosentpoeng overstiger rentesatsen i høyst tre av de medlemsstater som har de beste resultater med hensyn til prisstabilitet. Rentenesatsene beregnes på grunnlag av langsiktige statsobligasjoner eller sammenlignbare verdipapirer, idet det tas hensyn til ulikhetene i de nasjonale definisjoner.

Artikkel 5

Kommisjonen skal skaffe de statistiske data som skal brukes ved gjennomføringen av denne protokoll.

Artikkel 6

Rådet skal enstemmig etter forslag fra Kommissjonen og etter å ha rådspurt Europaparlamentet, ESB og Økonomi- og finanskomiteen vedta egnede bestemmelser som utdyper kriteriene for økonomisk tilnærming omhandlet i artikkel 140 nr. 1 i nevnte traktat, som deretter skal erstatte denne protokoll.

**PROTOKOLL (nr. 14)
OM EUROGRUPPEN**

DE HØYE TRAKTATPARTER,

SOM ØNSKER å bedre forutsetningene for sterkere økonomisk vekst i Den europeiske union og i den forbindelse utvikle stadig nærmere samordning av økonomisk politikk i euroområdet,

SOM ER OPPMERKSOM på behovet for å fastsette særlige bestemmelser om styrket dialog mellom de medlemsstater som har euro som sin valuta, i påvente av at euro blir valutaen i alle Unionens medlemsstater,

ER BLITT ENIGE OM FØLGENDE BESTEMMELSER, SOM SKAL VEDLEGGES
TRAKTATEN OM DEN EUROPEISKE UNION OG TRAKTATEN OM DEN EUROPEISKE
UNIONS VIRKEMÅTE:

Artikkel 1

Ministrene for de medlemsstater som har euro som sin valuta, skal holde uformelle møter. Slike møter skal holdes når det er nødvendig, for å drøfte spørsmål knyttet til det særskilte ansvar de deler med hensyn til den felles valuta. Kommisjonen skal delta i møtene. Den europeiske sentralbank skal inviteres til å delta i møtene, som skal forberedes av representantene for finansministrene i de medlemsstater som har euro som sin valuta, og for Kommisjonen.

Artikkel 2

Ministrene for de medlemsstater som har euro som sin valuta, skal med et flertall av disse medlemsstatene velge en president for to og et halvt år.

PROTOKOLL (nr. 15) OM VISSE BESTEMMELSER FOR DET FORENTE KONGERIKE STORBRITANNIA OG NORD-IRLAND

DE HØYE TRAKTATPARTER,

SOM ERKJENNER at Det forente kongerike ikke er forpliktet eller bundet til å innføre euro uten at det foreligger et særskilt vedtak om dette fra dets regjering og nasjonalforsamling,

SOM FASTSLÅR at regjeringen i Det forente kongerike 16. oktober 1996 og 30. oktober 1997 underrettet Rådet om at det ikke har til hensikt å gå over til tredje fase av Den økonomiske og monetære union,

SOM MERKER SEG at regjeringen i Det forente kongerike vanligvis dekker sitt lånebehov ved salg av gjeldsinstrumenter til den private sektor,

ER BLITT ENIGE OM FØLGENDE BESTEMMELSER, SOM SKAL VEDLEGGES
TRAKTATEN OM DEN EUROPEISKE UNION OG TRAKTATEN OM DEN EUROPEISKE
UNIONS VIRKEMÅTE:

1. Det forente kongerike er ikke forpliktet til å innføre euro med mindre det underretter Rådet om at det har til hensikt å gjøre det.
2. Nr. 3-8 og nr. 10 får anvendelse for Det forente kongerike med hensyn til underretningen til Rådet fra regjeringen i Det forente kongerike 16. oktober 1996 og 30. oktober 1997.
3. Det forente kongerike skal beholde sin myndighet i penge- og valutapolitiske saker i samsvar med sin nasjonale lovgivning.
4. Artikkel 119 annet ledd, artikkel 126 nr. 1, 9 og 11, artikkel 127 nr. 1-5, artikkel 128, artikkel 130-133, artikkel 138, artikkel 140 nr. 3, artikkel 219, artikkel 282 nr. 2 bortsett fra første og siste punktum, artikkel 282 nr. 5 og artikkel 283 i traktaten om Den europeiske unions virkemåte skal ikke gjelde for Det forente kongerike. På samme måte skal artikkel 121 nr. 2 i denne traktat ikke gjelde for det ved fastsettelsen av de deler av de overordnede retningslinjer for den økonomiske politikk som gjelder euroområdet i sin alminnelighet. Henvisningene til Unionen og medlemsstatene i disse bestemmelsene skal ikke omfatte Det forente kongerike, og henvisningene til nasjonale sentralbanker skal ikke omfatte Bank of England.
5. Det forente kongerike skal bestrebe seg på å unngå for stort offentlig budsjettunderskudd. Artikkel 143 og 144 i traktaten om Den europeiske unions virkemåte skal fortsatt gjelde for Det forente kongerike. Artikkel 134 nr. 4 og artikkel 142 skal gjelde for Det forente kongerike som om fritak var gitt.
6. Det forente kongerikes stemmerett skal være suspendert for rettsaktene i Rådet etter artiklene nevnt i nr. 4 og i tilfellene nevnt i artikkel 139 nr. 4 første ledd i traktaten om Den europeiske unions virkemåte. For dette formål får traktatens artikkel 139 nr. 4 annet ledd anvendelse.

Det forente kongerike skal heller ikke ha rett til å delta ved oppnevning av leder, nestleder og andre medlemmer av ESBs direksjon i henhold til nevnte traktats artikkel 283 nr. 2.

7. Artikkel 3, 4, 6, 7, 9.2, 10.1, 10.3, 11.2, 12.1, 14, 16, 18-20, 22, 23, 26, 27, 30-34 og 49 i protokollen om vedtektene for Det europeiske system av sentralbanker og Den europeiske sentralbank («vedtektene») gjelder ikke for Det forente kongerike.

Henvisningene til Unionen og medlemsstatene i de nevnte artikler gjelder ikke Det forente kongerike, og henvisningene til nasjonale sentralbanker eller andelseiere gjelder ikke Bank of England.

Henvisningene i vedtektenes artikkel 10.3 og 30.2 til «ESBs tegnede kapital» skal ikke omfatte kapital tegnet av Bank of England.

8. Artikkel 141 nr. 1 i traktaten om Den europeiske unions virkemåte og artikkel 43-47 i vedtektene får anvendelse uten hensyn til om en medlemsstat har fritak eller ikke, med forbehold for følgende endringer:

- a) Henvisningene i artikkel 43 til ESBs og EMIs oppgaver skal omfatte de oppgaver som fortsatt skal utføres i løpet av tredje fase, som følge av en eventuell beslutning fra Det forente kongerikes side om ikke å innføre euro.
- b) I tillegg til oppgavene nevnt i artikkel 46 skal ESB gi råd og delta i forberedelsen av enhver beslutning som Rådet treffer i forbindelse med Det forente kongerike, i samsvar med bestemmelsene i nr. 9 bokstav a) og c).
- c) Bank of England skal betale sin del av ESBs tegnede kapital som bidrag til bankens driftsomkostninger på samme grunnlag som de nasjonale sentralbanker i medlemsstater med fritak.

9. Det forente kongerike kan på ethvert tidspunkt underrette Rådet om at det har til hensikt å innføre euro. I så fall

- a) skal Det forente kongerike ha rett til å innføre euro forutsatt at det oppfyller de nødvendige vilkår. Etter begjæring fra Det forente kongerike og på de vilkår og etter den framgangsmåte som er fastsatt i artikkel 140 nr. 1 og 2 i traktaten om Den europeiske unions virkemåte, skal Rådet avgjøre om Det forente kongerike oppfyller de nødvendige vilkår,
- b) skal Bank of England betale sin del av den tegnede kapital, overføre valutareserver til ESB og bidra til bankens reserver på samme grunnlag som en nasjonal sentralbank i en medlemsstat hvis fritak er opphevet,
- c) skal Rådet, på de vilkår og etter den framgangsmåte som er fastsatt i artikkel 140 nr. 3 i nevnte traktat, treffe alle øvrige nødvendige beslutninger slik at Det forente kongerike blir i stand til å innføre euro.

Dersom Det forente kongerike innfører euro i samsvar med bestemmelsene i denne protokoll, får nr. 3-8 ikke lenger anvendelse.

10. Uten hensyn til artikkel 123 i traktaten om Den europeiske unions virkemåte og artikkel 21.1 i vedtektene kan Det forente kongerikes regjering opprettholde sin kredittordning «Ways and means» i Bank of England dersom og så lenge Det forente kongerike ikke innfører euro.

**PROTOKOLL (nr. 16)
OM VISSE BESTEMMELSER FOR DANMARK**

DE HØYE TRAKTATPARTER,

SOM TAR I BETRAKTNING at den danske grunnlov inneholder bestemmelser som kan gjøre det nødvendig å holde en folkeavstemning i Danmark før Danmark kan gi avkall på sitt fritak,

SOM FASTSLÅR at regjeringen i Danmark 3. november 1993 underrettet Rådet om at det ikke har til hensikt å gå over til tredje fase av Den økonomiske og monetære union,

ER BLITT ENIGE OM FØLGENDE BESTEMMELSER, SOM SKAL VEDLEGGES
TRAKTATEN OM DEN EUROPEISKE UNION OG TRAKTATEN OM DEN EUROPEISKE
UNIONS VIRKEMÅTE:

1. På bakgrunn av underretningen fra den danske regjering til Rådet 3. november 1993 skal Danmark ha fritak. Virkningen av fritaket skal være at alle artikler og bestemmelser i traktatene og i ESSB-vedtektene der det vises til fritak, skal gjelde for Danmark.
2. Framgangsmåten i artikkel 140 for å oppheve fritaket skal innledes bare etter Danmarks begjæring.
3. Dersom fritaket oppheves, får bestemmelsene i denne protokoll ikke lenger anvendelse.

**PROTOKOLL (nr. 17)
OM DANMARK**

DE HØYE TRAKTATPARTER,

SOM ØNSKER å løse visse særlige problemer i forbindelse med Danmark,

ER BLITT ENIGE OM FØLGENDE BESTEMMELSER, SOM SKAL VEDLEGGES
TRAKTATEN OM DEN EUROPEISKE UNION OG TRAKTATEN OM DEN EUROPEISKE
UNIONS VIRKEMÅTE:

Bestemmelsene i artikkel 14 i protokollen om vedtektene for Det europeiske system av sentralbanker og Den europeiske sentralbank skal ikke berøre Danmarks Nationalbanks rett til å utføre sine nåværende oppgaver med hensyn til de deler av Kongeriket Danmark som ikke er en del av Unionen.

**PROTOKOLL (nr. 18)
OM FRANKRIKE**

DE HØYE TRAKTATPARTER,

SOM ØNSKER å ta hensyn til et særlig forhold som gjelder Frankrike,

ER BLITT ENIGE OM FØLGENDE BESTEMMELSER, SOM SKAL VEDLEGGES
TRAKTATEN OM DEN EUROPEISKE UNION OG TRAKTATEN OM DEN EUROPEISKE
UNIONS VIRKEMÅTE:

Frankrike skal fortsatt ha enerett til å utstede penger i Ny-Caledonia, Fransk Polynesia og Wallis og Futuna etter de regler som er fastsatt i fransk lovgivning, og bare Frankrike skal ha rett til å bestemme kursverdien for CFP-franc.

PROTOKOLL (nr. 19) OM SCHENGEN-REGELVERKET INNLEMMET I DEN EUROPEISKE UNION

DE HØYE TRAKTATPARTER,

SOM MERKER SEG at avtalene om gradvis avskaffelse av kontrollen på de felles grenser som enkelte av medlemsstatene i Den europeiske union undertegnet i Schengen 14. juni 1985 og 19. juni 1990, samt tilknyttede avtaler og regler vedtatt på grunnlag av avtalene, er blitt innlemmet i Den europeiske union ved Amsterdam-traktaten av 2. oktober 1997,

SOM ØNSKER å bevare Schengen-regelverket slik det har utviklet seg siden Amsterdam-traktaten trådte i kraft, og å utvikle dette regelverket for å bidra til å oppnå målet om å tilby Unionens borgere et område for frihet, sikkerhet og rettferdighet uten indre grenser,

SOM TAR HENSYN til Danmarks særstilling,

SOM TAR I BETRAKTNING at Irland og Det forente kongerike Storbritannia og Nord-Irland ikke er bundet av alle bestemmelser i Schengen-regelverket, men at det bør treffes tiltak som gjør det mulig for disse medlemsstatene å godta andre bestemmelser i regelverket helt eller delvis,

SOM ERKJENNER at det derfor er nødvendig å anvende traktatenes bestemmelser om styrket samarbeid mellom noen medlemsstater,

SOM TAR I BETRAKTNING at det er nødvendig å opprettholde særlige forbindelser med Republikken Island og Kongeriket Norge, idet begge disse stater og de nordiske medlemsstater i Den europeiske union er bundet av bestemmelsene i Den nordiske passunion,

ER BLITT ENIGE OM FØLGENDE BESTEMMELSER, SOM SKAL VEDLEGGES
TRAKTATEN OM DEN EUROPEISKE UNION OG TRAKTATEN OM DEN EUROPEISKE
UNIONS VIRKEMÅTE:

Artikkel 1

Kongeriket Belgia, Republikken Bulgaria, Den tsjekkiske republikk, Kongeriket Danmark, Forbundsrepublikken Tyskland, Republikken Estland, Republikken Hellas, Kongeriket Spania, Den franske republikk, Den italienske republikk, Republikken Kypros, Republikken Latvia, Republikken Litauen, Storhertugdømmet Luxembourg, Republikken Ungarn, Republikken Malta, Kongeriket Nederland, Republikken Østerrike, Republikken Polen, Republikken Portugal, Romania, Republikken Slovenia, Den slovakiske republikk, Republikken Finland og Kongeriket Sverige gis rett til å opprette et styrket samarbeid seg imellom på områder som omfattes av de bestemmelser fastsatt av Rådet som utgjør Schengen-regelverket. Samarbeidet skal gjennomføres innenfor Den europeiske unions institusjonelle og juridiske ramme og under overholdelse av de relevante bestemmelser i traktatene.

Artikkel 2

Schengen-regelverket får anvendelse for medlemsstatene nevnt i artikkel 1, med forbehold for artikkel 3 i tiltredelsesakten av 16. april 2003 og artikkel 4 i tiltredelsesakten av 25. april 2005. Rådet vil tre inn i stedet for Eksekutivkomiteen som er opprettet i henhold til Schengen-avtalene.

Artikkel 3

For Danmarks deltakelse i vedtakelsen av tiltak som innebærer en utvikling av Schengen-regelverket, samt iverksettingen og anvendelsen av tiltakene i Danmark, gjelder de relevante bestemmelser i protokollen om Danmarks stilling.

Artikkel 4

Irland og Det forente kongerike Storbritannia og Nord-Irland kan på ethvert tidspunkt anmode om at enkelte eller samtlige bestemmelser i Schengen-regelverket får anvendelse for dem.

Rådet skal treffe avgjørelse om anmodningen ved enstemmighet blant de medlemmer som er omhandlet i artikkel 1, og representanten for vedkommende stats regjering.

Artikkel 5

1. Forslag og initiativ til å utbygge Schengen-regelverket hører under de relevante bestemmelser i traktatene.

Dersom enten Irland eller Det forente kongeriket ikke innen rimelig tid skriftlig har underrettet Rådet om at de ønsker å delta, skal bemyndigelsen omhandlet i artikkel 329 i traktaten om Den europeiske unions virkemåte i denne sammenheng anses å være gitt til medlemsstatene omhandlet i artikkel 1 og til Irland eller Det forente kongeriket dersom en av dem ønsker å delta i vedkommende samarbeidsområder.

2. Dersom enten Irland eller Det forente kongerike anses å ha gitt underretning i henhold til en beslutning etter artikkel 4, kan de likevel innen tre måneder skriftlig underrette Rådet om at de ikke ønsker å delta i et slikt forslag eller initiativ. I så fall skal Irland eller Det forente kongerike ikke delta i vedtakelsen av det. Når den siste underretningen er gitt, skal framgangsmåten for vedtakelse av tiltaket som bygger på Schengen-regelverket, suspenderes til behandlingen fastsatt i nr. 3 eller 4 er avsluttet eller underretningen trekkes tilbake på et hvilket som helst tidspunkt under behandlingen.

3. For den medlemsstat som har gitt underretning etter nr. 2, skal en beslutning vedtatt av Rådet i henhold til artikkel 4 opphøre å gjelde fra det tidspunkt det foreslåtte tiltak trer i kraft, i det omfang Rådet anser som nødvendig og på de vilkår Rådet fastsetter i en beslutning vedtatt med kvalifisert flertall etter forslag fra Kommisjonen. Beslutningen skal vedtas i samsvar med følgende kriterier: Rådet skal søke å opprettholde størst mulig deltakelse fra den berørte medlemsstat, uten at det alvorlig berører den praktiske gjennomføring av de ulike deler av Schengen-regelverket, idet sammenhengen mellom dem respekteres. Kommisjonen skal framlegge sitt forslag snarest mulig etter underretningen nevnt i nr. 2. Rådet skal treffe avgjørelse innen fire måneder etter at Kommisjonens forslag er framlagt, om nødvendig etter å ha avholdt to på hverandre følgende møter.

4. Dersom Rådet ved utgangen av firemånedersperioden ikke har vedtatt en beslutning, kan en medlemsstat umiddelbart anmode om at saken framlegges for Det europeiske råd. I så fall skal Det europeiske råd på sitt neste møte med kvalifisert flertall etter forslag fra Kommisjonen treffe avgjørelse i samsvar med kriteriene i nr. 3.

5. Dersom Rådet eller eventuelt Det europeiske råd når behandlingen etter nr. 3 eller 4 er avsluttet, ikke har vedtatt noen beslutning, skal suspensjonen av framgangsmåten for vedtakelse av tiltaket som bygger på Schengen-regelverket, avsluttes. Dersom tiltaket vedtas på

et senere tidspunkt, skal anvendelsen av enhver beslutning vedtatt av Rådet i henhold til artikkel 4 opphøre å gjelde for den berørte medlemsstat fra det tidspunkt tiltaket trer i kraft, i det omfang og på de vilkår Kommisjonen fastsetter, med mindre vedkommende medlemsstat har trukket tilbake underretningen omhandlet i nr. 2 før tiltaket vedtas. Kommisjonen skal treffe avgjørelse senest den dag tiltaket vedtas. Når Kommisjonen vedtar sin beslutning, skal den overholde kriteriene i nr. 3.

Artikkel 6

Republikken Island og Kongeriket Norge skal knyttes til gjennomføringen av Schengen-regelverket og videreutviklingen av det. Egnede framgangsmåter skal for dette formål fastsettes i en avtale med de nevnte stater som Rådet skal inngå ved enstemmighet blant de medlemmer som er omhandlet i artikkel 1. Avtalen skal inneholde bestemmelser om Islands og Norges bidrag til de eventuelle finansielle følger av gjennomføringen av denne protokoll.

Rådet skal ved enstemmighet inngå en separat avtale med Island og Norge om fastsettelse av rettigheter og forpliktelser mellom Irland og Det forente kongerike Storbritannia og Nord-Irland på den ene side og Island og Norge på den annen side på de områder av Schengen-regelverket som gjelder for disse statene.

Artikkel 7

I forbindelse med forhandlingene om tiltredelse av nye medlemsstater til Den europeiske union skal Schengen-regelverket og ytterligere tiltak som er truffet av institusjonene innenfor dets virkeområde, betraktes som et gjeldende regelverk som må godtas fullt ut av alle søkerstater.

**PROTOKOLL (nr. 20)
OM ANVENDELSEN AV VISSE SIDER AV ARTIKKEL 26 I TRAKTATEN OM DEN
EUROPEISKE UNIONS VIRKEMÅTE PÅ DET FORENTE KONGERIKE OG IRLAND**

DE HØYE TRAKTATPARTER,

SOM ØNSKER å løse visse spørsmål som gjelder Det forente kongerike og Irland,

SOM TAR HENSYN til at det i mange år har eksistert særlige reiseordninger mellom Det forente kongerike og Irland,

ER BLITT ENIGE OM FØLGENDE BESTEMMELSER, SOM SKAL VEDLEGGES
TRAKTATEN OM DEN EUROPEISKE UNION OG TRAKTATEN OM DEN EUROPEISKE
UNIONS VIRKEMÅTE:

Artikkel 1

Uten hensyn til artikkel 26 og 77 i traktaten om Den europeiske unions virkemåte, andre bestemmelser i traktaten eller i traktaten om Den europeiske union, tiltak vedtatt i henhold til disse traktatene og internasjonale avtaler inngått av Unionen eller av Unionen og dens medlemsstater med én eller flere tredjestater har Det forente kongerike rett til på sine grenser til andre medlemsstater å foreta den kontroll av personer som ønsker å reise inn i Det forente kongerike, som det finner nødvendig for

a) å kontrollere om borgere fra medlemsstater og personer som de forsørger, når de utøver de rettigheter unionsretten gir, samt borgere fra andre stater som har fått slike rettigheter i henhold til en avtale som Det forente kongerike er bundet av, har rett til å reise inn i Det forente kongerike, og

b) å avgjøre om andre personer skal gis innreise i Det forente kongerike.

Artikkel 26 og 77 i traktaten om Den europeiske unions virkemåte eller andre bestemmelser i traktaten eller i traktaten om Den europeiske union eller tiltak vedtatt i henhold til disse traktatene berører på ingen måte Det forente kongerikes rett til å vedta eller utføre slik kontroll. Når det i denne artikkel vises til Det forente kongerike, omfatter henvisningen territorier hvis utenrikssaker ivaretas av Det forente kongerike.

Artikkel 2

Det forente kongerike og Irland kan fortsette å inngå avtaler seg imellom om persontrafikk mellom deres territorier («det felles reiseområde») samtidig som rettighetene til personene nevnt i artikkel 1 første ledd bokstav a) i denne protokoll overholdes fullt ut. Så lenge slike ordninger opprettholdes, får følgelig bestemmelsene i artikkel 1 i denne protokoll anvendelse for Irland på samme vilkår som for Det forente kongerike. Artikkel 26 og 77 i traktaten om Den europeiske unions virkemåte, andre bestemmelser i traktaten eller i traktaten om Den europeiske union eller tiltak vedtatt i henhold til traktatene berører på ingen måte slike ordninger.

Artikkel 3

De øvrige medlemsstater har rett til å utføre slik kontroll på sine grenser eller på ethvert innreisested til sitt territorium av personer som ønsker å reise inn på deres territorium fra Det forente kongerike eller fra ethvert territorium hvis utenrikssaker det ivaretar, med det formål som er omhandlet i artikkel 1 i denne protokoll, eller fra Irland, såfremt bestemmelsene i artikkel 1 i denne protokoll får anvendelse for Irland.

Artikkel 26 og 77 i traktaten om Den europeiske unions virkemåte eller andre bestemmelser i traktaten eller i traktaten om Den europeiske union eller tiltak vedtatt i henhold til disse traktatene berører på ingen måte de øvrige medlemsstaters rett til å vedta eller utføre slik kontroll.

**PROTOKOLL (nr. 21)
OM DET FORENTE KONGERIKES OG IRLANDS STILLING MED HENSYN TIL
OMRÅDET FOR FRIHET, SIKKERHET OG RETTFERDIGHET**

DE HØYE TRAKTATPARTER,

SOM ØNSKER å løse visse spørsmål som gjelder Det forente kongerike og Irland,

SOM VISER TIL protokollen om anvendelse av visse sider av artikkel 26 i traktaten om Den europeiske unions virkemåte på Det forente kongerike og Irland,

ER BLITT ENIGE OM FØLGENDE BESTEMMELSER, SOM SKAL VEDLEGGES
TRAKTATEN OM DEN EUROPEISKE UNION OG TRAKTATEN OM DEN EUROPEISKE
UNIONS VIRKEMÅTE:

Artikkel 1

Med forbehold for artikkel 3 skal Det forente kongerike og Irland ikke delta når Rådet vedtar tiltak som foreslås i henhold til tredje del avdeling V i traktaten om Den europeiske unions virkemåte. For rådsbeslutninger som skal vedtas enstemmig, kreves det enstemmighet blant Rådets medlemmer med unntak av representantene for Det forente kongerike og Irlands regjeringer.

Ved anvendelsen av denne artikkel skal kvalifisert flertall bestemmes i samsvar med artikkel 238 nr. 3 i traktaten om Den europeiske unions virkemåte.

Artikkel 2

Som følge av artikkel 1 og med forbehold for artikkel 3, 4 og 6 er ingen bestemmelser i tredje del avdeling V i traktaten om Den europeiske unions virkemåte, ingen tiltak vedtatt i henhold til nevnte avdeling, ingen bestemmelser i internasjonale avtaler inngått av Unionen i henhold til nevnte avdeling og ingen avgjørelse truffet av Den europeiske unions domstol om fortolkningen av slike bestemmelser eller tiltak bindende for eller får anvendelse for Det forente kongerike eller Irland; ingen av disse bestemmelser, tiltak eller avgjørelser berører på noen måte disse staters myndighet, rettigheter eller forpliktelser; ingen av disse bestemmelser, tiltak eller avgjørelser berører på noen måte gjeldende fellesskaps- eller unionsregelverk eller utgjør en del av unionsretten slik dette regelverket eller denne retten får anvendelse for Det forente kongerike eller Irland.

Artikkel 3

1. Det forente kongerike eller Irland kan innen tre måneder etter at et forslag eller initiativ er framlagt for Rådet i henhold til tredje del avdeling V i traktaten om Den europeiske unions virkemåte, gi skriftlig melding til Rådets formann om at det ønsker å være med på å vedta og anvende de foreslåtte tiltak, og skal deretter ha rett til det.

For rådsbeslutninger som skal vedtas ved enstemmighet, kreves det enstemmighet blant Rådets medlemmer med unntak av et medlem som ikke har gitt slik melding. Et tiltak som vedtas i henhold til dette nummer, er bindende for alle medlemsstater som har vært med på å vedta det.

Tiltak vedtatt i henhold til artikkel 70 i traktaten om Den europeiske unions virkemåte skal fastsette vilkårene for Det forente kongerikes og Irlands deltakelse i evalueringer av de områdene som omfattes av tredje del avdeling V i traktaten.

Ved anvendelsen av denne artikkel skal kvalifisert flertall bestemmes i samsvar med artikkel 238 nr. 3 i traktaten om Den europeiske unions virkemåte.

2. Dersom et tiltak omhandlet i nr. 1 ikke kan vedtas innen rimelig tid dersom Det forente kongerike eller Irland skal være med på det, kan Rådet vedta tiltaket i samsvar med artikkel 1 uten at Det forente kongerike eller Irland deltar. I så fall får artikkel 2 anvendelse.

Artikkel 4

Det forente kongerike eller Irland kan når som helst etter at Rådet har vedtatt et tiltak i samsvar med tredje del avdeling V i traktaten om Den europeiske unions virkemåte, gi melding til Rådet og Kommisjonen om at det ønsker å godta tiltaket. I så fall får framgangsmåten i artikkel 331 nr. 1 i traktaten om Den europeiske unions virkemåte tilsvarende anvendelse.

Artikkel 4a

1. Bestemmelsene i denne protokoll får anvendelse for Det forente kongerike og Irland også på tiltak som er foreslått eller vedtatt i henhold til tredje del avdeling V i traktaten om Den europeiske unions virkemåte, og som endrer et eksisterende tiltak som de er bundet av.

2. Dersom Rådet etter forslag fra Kommisjonen fastslår at Det forente kongerikes og Irlands ikke-deltakelse i den endrede utgaven av et eksisterende tiltak gjør det praktisk umulig for andre medlemsstater eller Unionen å anvende tiltaket, kan det oppfordre dem til å gi melding i henhold til artikkel 3 eller 4. Ved anvendelsen av artikkel 3 begynner en ny periode på to måneder å løpe fra Rådets beslutning.

Dersom Det forente kongerike eller Irland ved utløpet av perioden på to måneder fra Rådets beslutning ikke har gitt melding i henhold til artikkel 3 eller 4, er det eksisterende tiltak ikke lenger bindende for og får ikke anvendelse for vedkommende medlemsstat, med mindre den har gitt melding i henhold til artikkel 4 før endringstiltaket trer i kraft. Dette gjelder med virkning fra den dag endringstiltaket trer i kraft, eller fra utløpet av tomånedersperioden dersom denne dag er den seneste.

Ved anvendelsen av dette nummer skal Rådet etter en grundig drøfting av saken treffe avgjørelse med kvalifisert flertall blant de av dets medlemmer som representerer medlemsstater som deltar eller har deltatt i vedtakelsen av endringstiltaket. Kvalifisert flertall i Rådet skal bestemmes i samsvar med artikkel 238 nr. 3 bokstav a) i traktaten om Den europeiske unions virkemåte.

3. Rådet kan også med kvalifisert flertall etter forslag fra Kommisjonen beslutte at Det forente kongerike eller Irland skal bære eventuelle direkte finansielle byrder som nødvendigvis og uunngåelig følger av at de ikke lenger deltar i det eksisterende tiltaket.

4. Denne artikkel berører ikke artikkel 4.

Artikkel 5

En medlemsstat som ikke er bundet av et tiltak vedtatt i henhold til tredje del avdeling V i traktaten om Den europeiske unions virkemåte, skal ikke bære de finansielle følger av tiltaket, bortsett fra de administrasjonskostnader det påfører institusjonene, med mindre Rådet bestemmer noe annet ved enstemmighet blant alle sine medlemmer etter å ha rådspurt Europaparlamentet.

Artikkel 6

Dersom Det forente kongerike eller Irland i tilfeller omhandlet i denne protokoll er bundet av et tiltak som Rådet har vedtatt i henhold til tredje del avdeling V i traktaten om Den europeiske unions virkemåte, får de relevante bestemmelser i traktatene anvendelse for vedkommende stat med hensyn til tiltaket.

Artikkel 6a

Det forente kongerike og Irland skal ikke være bundet av regler fastsatt på grunnlag av artikkel 16 i traktaten om Den europeiske unions virkemåte som gjelder behandling av personopplysninger i medlemsstatene, når de utøver virksomhet som omfattes av traktatens tredje del avdeling V kapittel 4 eller 5, når Det forente kongerike og Irland ikke er bundet av regler for former for strafferettslig samarbeid eller politisamarbeid som krever overholdelse av de bestemmelser som er fastsatt på grunnlag av artikkel 16.

Artikkel 7

Artikkel 3, 4 og 4a berører ikke protokollen om Schengen-regelverket innlemmet i Den europeiske union.

Artikkel 8

Irland kan gi skriftlig melding til Rådet om at Irland ikke lenger ønsker å være omfattet av bestemmelsene i denne protokoll. I så fall gjelder de alminnelige traktatbestemmelser for Irland.

Artikkel 9

For Irlands vedkommende får denne protokoll ikke anvendelse på artikkel 75 i traktaten om Den europeiske unions virkemåte.

PROTOKOLL (nr. 22) OM DANMARKS STILLING

DE HØYE TRAKTATPARTER,

SOM MINNER OM beslutningen stats- eller regjeringssjefene forsamlet i Det europeiske råd i Edinburgh 12. desember 1992 har truffet om visse problemer Danmark har tatt opp med hensyn til traktaten om Den europeiske union,

SOM HAR MERKET SEG Danmarks holdning med hensyn til unionsborgerskap, Den økonomiske og monetære union, forsvarspolitik og justis- og innenrikssaker fastlagt i Edinburgh-beslutningen,

SOM ER OPPMERKSOM PÅ at en videreføring etter traktatene av den rettsordning som finnes i Edinburgh-beslutningen, i betydelig grad vil begrense Danmarks deltakelse på viktige samarbeidsområder for Unionen, og at det vil være i Unionens interesse å sikre at regelverket blir anvendt i sin helhet på området for frihet, sikkerhet og rettferdighet,

SOM DERFOR ØNSKER å fastlegge en rettslig ramme som gir Danmark mulighet til å delta i vedtakelsen av tiltak foreslått på grunnlag av tredje del avdeling V i traktaten om Den europeiske unions virkemåte, og som med tilfredshet merker seg at Danmark har til hensikt å benytte seg av denne mulighet når det er mulig i samsvar med Danmarks forfatningsregler,

SOM MERKER SEG at Danmark ikke vil hindre de øvrige medlemsstater i å videreutvikle sitt samarbeid med hensyn til tiltak som ikke er bindende for Danmark,

SOM TAR HENSYN til artikkel 3 i protokollen om Schengen-regelverket innlemmet i Den europeiske union,

ER BLITT ENIGE OM FØLGENDE BESTEMMELSER, SOM SKAL VEDLEGGES TRAKTATEN OM DEN EUROPEISKE UNION OG TRAKTATEN OM DEN EUROPEISKE UNIONS VIRKEMÅTE:

DEL I

Artikkel 1

Danmark skal ikke delta når Rådet vedtar tiltak som foreslås i henhold til tredje del avdeling V i traktaten om Den europeiske unions virkemåte. For rådsbeslutninger som skal vedtas ved enstemmighet, kreves det enstemmighet blant Rådets medlemmer med unntak av representanten for Danmarks regjering.

Ved anvendelsen av denne artikkel skal kvalifisert flertall bestemmes i samsvar med artikkel 238 nr. 3 i traktaten om Den europeiske unions virkemåte.

Artikkel 2

Ingen bestemmelser i tredje del avdeling V i traktaten om Den europeiske unions virkemåte, ingen tiltak vedtatt i henhold til nevnte avdeling, ingen bestemmelser i internasjonale avtaler inngått av Unionen i henhold til nevnte avdeling og ingen avgjørelser i Den europeiske unions domstol om fortolkningen av slike bestemmelser eller tiltak, eller av tiltak som er endret eller

kan endres i henhold til nevnte avdeling, er bindende for eller får anvendelse for Danmark; og ingen slike bestemmelser, tiltak eller avgjørelser skal på noen måte berøre Danmarks myndighet, rettigheter og forpliktelser; og ingen slike bestemmelser, tiltak eller avgjørelser skal på noen måte berøre Fellesskapets eller Unionens regelverk eller utgjøre en del av unionsretten slik den får anvendelse for Danmark. Særlig skal slike unionsrettsakter på området politisamarbeid og strafferettslig samarbeid som er vedtatt før Lisboa-traktaten trer i kraft, og som endres, fortsatt være bindende for og få anvendelse for Danmark i uendret form.

Artikkel 2a

Artikkel 2 i denne protokoll får anvendelse også på de regler fastsatt på grunnlag av artikkel 16 i traktaten om Den europeiske unions virkemåte som gjelder behandling av personopplysninger i medlemsstatene når de utøver virksomhet som omfattes av tredje del avdeling V kapittel 4 eller 5 i nevnte traktat.

Artikkel 3

Danmark skal ikke bære de finansielle følger av tiltak omhandlet i artikkel 1, bortsett fra de administrasjonskostnader det påfører institusjonene.

Artikkel 4

1. Innen 6 måneder etter at Rådet har truffet avgjørelse om et forslag om eller initiativ til utbygging av Schengen-regelverket som omfattes av denne del, skal Danmark treffe avgjørelse om hvorvidt tiltaket skal gjennomføres i dets nasjonale lovgivning. Dersom Danmark beslutter å gjøre det, vil dette tiltaket skape en folkerettslig forpliktelse mellom Danmark og de øvrige medlemsstater som er bundet av tiltaket.

2. Dersom Danmark beslutter ikke å gjennomføre et rådstiltak omhandlet i nr. 1, vil medlemsstatene som er bundet av tiltaket, og Danmark overveie å treffe egnede tiltak.

DEL II

Artikkel 5

For tiltak som vedtas av Rådet i henhold til artikkel 26 nr. 1 og artikkel 42-46 i traktaten om Den europeiske union, deltar Danmark ikke i utarbeidingen og iverksettelsen av de av Unionens beslutninger og handlinger som har innvirkning på forsvarsområdet. Danmark skal derfor ikke delta i vedtakelsen av dem. Danmark vil ikke hindre de øvrige medlemsstater i å videreutvikle samarbeidet på dette området. Danmark skal ikke være forpliktet til å bidra til finansiering av driftsutgifter som følger av slike tiltak, eller til å stille militær kapasitet til rådighet for Unionen.

For rettsakter som Rådet skal vedta ved enstemmighet, kreves det enstemmighet blant Rådets medlemmer, med unntak av representanten for den danske regjering.

Ved anvendelsen av denne artikkel skal kvalifisert flertall bestemmes i samsvar med artikkel 238 nr. 3 i traktaten om Den europeiske unions virkemåte.

DEL III

Artikkel 6

Artikkel 1-3 får ikke anvendelse for tiltak som utpeker tredjestater hvis borgere må ha visum for å krysse medlemsstatenes yttergrenser, eller tiltak for innføring av et ensartet visumformat.

DEL IV

Artikkel 7

Danmark kan til enhver tid i samsvar med sine forfatningsregler underrette de øvrige medlemsstater om at det ikke lenger ønsker å benytte seg av hele eller deler av denne protokoll. I så fall vil Danmark fullt ut gjennomføre alle relevante tiltak som er i kraft på det tidspunkt, og som er truffet innenfor rammen av Den europeiske union.

Artikkel 8

1. Danmark kan til enhver tid i samsvar med sine forfatningsregler underrette de øvrige medlemsstater om at del I med virkning fra den første dag i den måned som følger etter underretningen, skal bestå av bestemmelsene i vedlegget, med forbehold for artikkel 7. I så fall skal artikkel 5-8 omnummereres.

2. Seks måneder etter det tidspunkt underretningen nevnt i nr. 1 får virkning, skal hele Schengen-regelverket og alle tiltak som er vedtatt til utbygging av dette regelverket, som inntil da har vært bindende for Danmark som forpliktelser i henhold til folkeretten, være bindende for Danmark som unionsrett.

VEDLEGG

Artikkel 1

Med forbehold for artikkel 3 skal Danmark ikke delta når Rådet vedtar tiltak foreslått i henhold til tredje del avdeling V i traktaten om Den europeiske unions virkemåte. For rettsakter som Rådet skal vedta ved enstemmighet, kreves det enstemmighet blant Rådets medlemmer, med unntak av representanten for den danske regjering.

Ved anvendelsen av denne artikkel skal kvalifisert flertall bestemmes i samsvar med artikkel 238 nr. 3 i traktaten om Den europeiske unions virkemåte.

Artikkel 2

I henhold til artikkel 1 og med forbehold for artikkel 3, 4 og 8 skal ingen bestemmelser i tredje del avdeling V i traktaten om Den europeiske unions virkemåte, ingen tiltak vedtatt i henhold til nevnte avdeling, ingen bestemmelser i internasjonale avtaler inngått av Unionen i henhold til nevnte avdeling, ingen avgjørelser i Den europeiske unions domstol om fortolkning av slike bestemmelser eller tiltak være bindende for eller få anvendelse for Danmark; og ingen slike bestemmelser, tiltak eller avgjørelser skal på noen måte berøre Danmarks myndighet, rettigheter og forpliktelser; og ingen slike bestemmelser, tiltak eller avgjørelser skal på noen måte berøre Fellesskapets eller Unionens regelverk eller utgjøre en del av unionsretten slik den får anvendelse for Danmark.

Artikkel 3

1. Innen tre måneder etter at et forslag eller initiativ er framlagt for Rådet i henhold til tredje del avdeling V i traktaten om Den europeiske unions virkemåte, kan Danmark skriftlig underrette Rådets formann om at det ønsker å delta i vedtakelsen og anvendelsen av det foreslåtte tiltak, og skal deretter ha rett til å delta.
2. Dersom et tiltak nevnt i nr. 1 innenfor et rimelig tidsrom ikke kan vedtas med Danmarks deltakelse, kan Rådet vedta tiltaket i samsvar med artikkel 1 uten Danmarks deltakelse. I så fall får artikkel 2 anvendelse.

Artikkel 4

Danmark kan på ethvert tidspunkt etter at et tiltak er vedtatt i henhold til tredje del avdeling V i traktaten om Den europeiske unions virkemåte, underrette Rådet og Kommisjonen om at det har til hensikt å godta tiltaket. I så fall får framgangsmåten fastsatt i artikkel 331 nr. 1 i nevnte traktat tilsvarende anvendelse.

Artikkel 5

1. Bestemmelsene i denne protokoll får anvendelse for Danmark også på tiltak som er foreslått eller vedtatt i henhold til tredje del avdeling V i traktaten om Den europeiske unions virkemåte, og som endrer et eksisterende tiltak som Danmark er bundet av.
2. Dersom Rådet etter forslag fra Kommisjonen fastslår at Danmarks ikke-deltakelse i den endrede utgaven av et eksisterende tiltak gjør det praktisk umulig for andre medlemsstater eller Unionen å anvende tiltaket, kan det oppfordre det til å gi en underretning i henhold til artikkel 3 eller 4. Ved anvendelsen av artikkel 3 begynner en ny periode på to måneder å løpe fra Rådets beslutning.

Dersom Danmark ved utløpet av perioden på to måneder fra Rådets beslutning ikke har gitt underretning i henhold til artikkel 3 eller 4, er det eksisterende tiltaket ikke lenger bindende for og får ikke anvendelse for Danmark, med mindre det har gitt underretning i henhold til artikkel 4 før endringstiltaket trer i kraft. Dette gjelder med virkning fra den dag endringstiltaket trer i kraft, eller fra utløpet av tomånedersperioden dersom denne dag er den seneste.

Ved anvendelsen av dette nummer skal Rådet etter en grundig drøfting av saken treffe avgjørelse med kvalifisert flertall blant de av dets medlemmer som representerer medlemsstater som deltar eller har deltatt i vedtakelsen av endringstiltaket. Kvalifisert flertall i Rådet skal bestemmes i samsvar med artikkel 238 nr. 3 bokstav a) i traktaten om Den europeiske unions virkemåte.

3. Rådet kan også med kvalifisert flertall etter forslag fra Kommisjonen beslutte at Danmark skal bære eventuelle direkte finansielle byrder som nødvendigvis og uunngåelig følger av at det ikke lenger deltar i det eksisterende tiltaket.
4. Denne artikkel berører ikke artikkel 4.

Artikkel 6

1. Underretning i henhold til artikkel 4 skal gis senest seks måneder etter den endelige vedtakelsen av et tiltak som er et tiltak til utbygging av Schengen-regelverket.

Dersom Danmark ikke gir underretning i samsvar med artikkel 3 eller 4 om et tiltak til utbygging av Schengen-regelverket, vil de medlemsstater som er bundet av tiltaket, og Danmark vurdere hvilke skritt som skal tas.

2. En underretning i henhold til artikkel 3 om et tiltak til utbygging av Schengen-regelverket skal ugjenkallelig anses som en underretning i henhold til artikkel 3 med hensyn til ethvert videre forslag eller initiativ til utbygging av tiltaket, i det omfang et slikt forslag eller initiativ er en utbygging av Schengen-regelverket.

Artikkel 7

Danmark skal ikke være bundet av regler fastsatt på grunnlag av artikkel 16 i traktaten om Den europeiske unions virkemåte som gjelder behandling av personopplysninger i medlemsstatene, når de utøver virksomhet som omfattes av tredje del avdeling V kapittel 4 eller 5 i nevnte traktat, når Danmark ikke er bundet av regler for former for strafferettslig samarbeid eller politisamarbeid som krever at de bestemmelser som er fastsatt på grunnlag av artikkel 16, overholdes.

Artikkel 8

Når Danmark i tilfeller nevnt i denne del er bundet av et tiltak vedtatt av Rådet i henhold til tredje del avdeling V i traktaten om Den europeiske unions virkemåte, får de relevante bestemmelser i traktatene anvendelse for Danmark i forbindelse med tiltaket.

Artikkel 9

Når Danmark ikke er bundet av et tiltak vedtatt i henhold til tredje del avdeling V i traktaten om Den europeiske unions virkemåte, skal det ikke bære noen andre finansielle byrder av tiltaket enn administrasjonskostnader som påløper for institusjonene, med mindre Rådet bestemmer noe annet ved enstemmighet blant alle sine medlemmer etter å ha rådspurt Europaparlamentet.

**PROTOKOLL (nr. 23)
OM MEDLEMSSTATENES FORBINDELSER MED TREDJESTATER MED HENSYN
TIL KRYSSING AV YTTERGRENSENE**

DE HØYE TRAKTATPARTER,

SOM TAR HENSYN TIL medlemsstatenes behov for å sikre effektiv kontroll ved sine yttergrenser, eventuelt i samarbeid med tredjestater,

ER BLITT ENIGE OM FØLGENDE BESTEMMELSE, SOM SKAL VEDLEGGES
TRAKTATEN OM DEN EUROPEISKE UNION OG TRAKTATEN OM DEN EUROPEISKE
UNIONS VIRKEMÅTE:

Bestemmelsene om tiltak for kryssing av yttergrensene fastsatt i artikkel 77 nr. 2 bokstav b) i traktaten om Den europeiske unions virkemåte berører ikke medlemsstatenes myndighet til å forhandle eller inngå avtaler med tredjestater, såfremt disse avtalene er i samsvar med unionsretten og andre relevante internasjonale avtaler.

PROTOKOLL (nr. 24) OM ASYLRETT FOR STATSBORGERE I DEN EUROPEISKE UNIONS MEDLEMSSTATER

DE HØYE TRAKTATPARTER,

SOM TAR I BETRAKTNING at Unionen i artikkel 6 nr. 1 i traktaten om Den europeiske union anerkjenner de rettigheter, friheter og prinsipper som er fastsatt i pakten om grunnleggende rettigheter,

SOM TAR I BETRAKTNING at de grunnleggende rettigheter, slik de er sikret i Den europeiske konvensjon om beskyttelse av menneskerettighetene og de grunnleggende friheter, i henhold til artikkel 6 nr. 3 i traktaten om Den europeiske union inngår i unionsretten som allmenne prinsipper,

SOM TARI BETRAKTNING at det hører under Den europeiske unions domstol å sikre at unionsretten overholdes av Den europeiske union ved fortolkning og anvendelse av artikkel 6 nr. 1 og 3 i traktaten om Den europeiske union,

SOM TARI BETRAKTNING at i samsvar med artikkel 49 i traktaten om Den europeiske union må enhver europeisk stat som søker om å bli medlem av Unionen, overholde prinsippene fastsatt i artikkel 2 i traktaten om Den europeiske union,

SOM TAR HENSYN TIL at artikkel 7 i traktaten om Den europeiske union innfører en framgangsmåte for midlertidig å oppheve visse rettigheter dersom det fra en medlemsstats side foreligger et alvorlig og vedvarende brudd på disse prinsippene,

SOM MINNER OM at enhver borger av en medlemsstat som unionsborger nyter godt av en særskilt status og et særskilt vern som skal garanteres av medlemsstatene i samsvar med bestemmelsene i annen del i traktaten om Den europeiske unions virkemåte,

SOM TAR HENSYN TIL at traktatene oppretter et område uten indre grenser og gir hver unionsborger rett til å ferdes og oppholde seg fritt på medlemsstatenes territorium,

SOM ØNSKER å forhindre at asyl som institusjon blir brukt til andre formål enn dem det er beregnet på,

SOM TARI BETRAKTNING at denne protokoll respekterer hensikt og formål med Genèvekonvensjonen av 28. juli 1951 om flyktningers stilling,

ER BLITT ENIGE OM FØLGENDE BESTEMMELSER, SOM SKAL VEDLEGGES
TRAKTATEN OM DEN EUROPEISKE UNION OG TRAKTATEN OM DEN EUROPEISKE
UNIONS VIRKEMÅTE:

Eneste artikkel

På grunn av nivået for beskyttelse av de grunnleggende rettigheter og friheter i Den europeiske unions medlemsstater skal medlemsstatene anses å utgjøre sikre opprinnelsesland i forhold til hverandre i alle juridiske og praktiske spørsmål i forbindelse med asylsaker. En asylsøknad fremmet av en borger av en medlemsstat kan derfor tas i betraktning eller behandles i en annen medlemsstat bare i følgende tilfeller:

- a) Dersom den medlemsstat hvor søkeren er statsborger, etter at Amsterdam-traktaten er trådt i kraft, påberoper seg artikkel 15 i Den europeiske konvensjon om beskyttelse av menneskerettighetene og de grunnleggende friheter og treffer tiltak på sitt territorium for å fravike forpliktelsene i henhold til konvensjonen,
- b) dersom framgangsmåten fastsatt i artikkel 7 nr. 1 i traktaten om Den europeiske union er innledet, og inntil Rådet eller eventuelt Det europeiske råd treffer en avgjørelse i den forbindelse med hensyn til den medlemsstat der søkeren er statsborger,
- c) dersom Rådet har vedtatt en beslutning i samsvar med artikkel 7 nr. 1 i traktaten om Den europeiske union med hensyn til den medlemsstat der søkeren er statsborger, eller dersom Det europeiske råd har vedtatt en beslutning i samsvar med artikkel 7 nr. 2 i nevnte traktat med hensyn til den medlemsstat der søkeren er statsborger,
- d) dersom en medlemsstat ensidig skulle beslutte det i anledning søknaden fra en statsborger i en annen medlemsstat; i så fall skal Rådet umiddelbart underrettes; søknaden skal behandles ut fra den formodning at den er åpenbart grunnløs, uten at medlemsstatens beslutningsmyndighet, uansett hvordan saken måtte ligge an, på noen som helst måte berøres.

**PROTOKOLL (nr. 25)
OM UTØVELSE AV DELT MYNDIGHET**

DE HØYE TRAKTATPARTER,

ER BLITT ENIGE OM FØLGENDE BESTEMMELSER, SOM SKAL VEDLEGGES
TRAKTATEN OM DEN EUROPEISKE UNION OG TRAKTATEN OM DEN EUROPEISKE
UNIONS VIRKEMÅTE:

Eneste artikkel

Når Unionen har iverksatt tiltak på et bestemt område, omfatter denne myndighetsutøvelsen bare de elementer som inngår i vedkommende unionsrettsakt, og omfatter derfor ikke hele området, jf. artikkel 2 nr. 2 i traktaten om Den europeiske unions virkemåte om delt myndighet.

PROTOKOLL (nr. 26) OM TJENESTER AV ALLMENN INTERESSE

DE HØYE TRAKTATPARTER,

SOM ØNSKER å understreke viktigheten av tjenester av allmenn interesse,

ER BLITT ENIGE OM FØLGENDE FORTOLKNINGSBESTEMMELSER, SOM SKAL
VEDLEGGES TRAKTATEN OM DEN EUROPEISKE UNION OG TRAKTATEN OM DEN
EUROPEISKE UNIONS VIRKEMÅTE:

Artikkel 1

Unionens felles verdier med hensyn til tjenester av allmenn økonomisk betydning i henhold til artikkel 14 i traktaten om Den europeiske unions virkemåte omfatter særlig

- nasjonale, regionale og lokale myndigheters viktige rolle og omfattende skjønnsmyndighet med hensyn til å yte, bestille og tilrettelegge tjenester av allmenn økonomisk betydning så nær brukernes behov som mulig,
- mangfoldet av tjenester av allmenn økonomisk betydning og forskjellene i brukernes behov og preferanser som ulike geografiske, sosiale eller kulturelle forhold kan føre til,
- et høyt nivå med hensyn til kvalitet, sikkerhet og overkommelige priser, likebehandling og fremme av universell utforming og av brukernes rettigheter.

Artikkel 2

Traktatens bestemmelser berører på ingen måte medlemsstatenes myndighet til å yte, bestille og tilrettelegge ikke-økonomiske tjenester av allmenn interesse.

**PROTOKOLL (nr. 27)
OM DET INDRE MARKED OG KONKURRANSE**

DE HØYE TRAKTATPARTER,

SOM TAR I BETRACHTNING at det indre marked som fastsatt i artikkel 3 i traktaten om Den europeiske union omfatter et system som sikrer at konkurransen ikke vrís,

ER BLITT ENIGE OM AT

Unionen for dette formål om nødvendig skal treffe tiltak i henhold til traktatens bestemmelser, herunder artikkel 352 i traktaten om Den europeiske unions virkemåte.

Denne protokoll skal vedlegges traktaten om Den europeiske union og traktaten om Den europeiske unions virkemåte.

PROTOKOLL (nr. 28) OM ØKONOMISK, SOSIAL OG TERRITORIAL UTJEVNING

DE HØYE TRAKTATPARTER,

SOM MINNER OM at artikkel 3 i traktaten om Den europeiske union omhandler blant annet det mål å fremme økonomisk, sosial og territorial utjevning og solidaritet mellom medlemsstatene, og at denne utjevning er oppført blant områdene med delt myndighet i Unionen i artikkel 4 nr. 2 bokstav c) i traktaten om Den europeiske unions virkemåte,

SOM MINNER OM at bestemmelsene i hele tredje del, avdeling XVIII om økonomisk, sosial og territorial utjevning gir det rettslige grunnlag for å konsolidere og videreutvikle Unionens virksomhet for økonomisk og sosial utjevning, særlig ved å opprette et nytt fond,

SOM MINNER OM at det i artikkel 177 i traktaten om Den europeiske unions virkemåte er bestemt å opprette et utjevningfond,

SOM MERKER SEG at Den europeiske investeringsbank låner ut betydelige og økende beløp til beste for de fattigste regionene,

SOM MERKER SEG ønsket om større smidighet i reglene for tildeling av midler fra strukturfondene,

SOM MERKER SEG ønsket om forskjellige nivåer for Unionens deltakelse i programmer og prosjekter i visse stater,

SOM MERKER SEG forslaget om å ta større hensyn til medlemsstatenes relative velstand i ordningen med egne midler,

BEKREFTER PÅ NYTT at det å fremme den økonomiske, sosiale og territoriale utjevning er av avgjørende betydning for at Unionen skal utvikle seg fullt ut og ha vedvarende framgang,

BEKREFTER PÅ NYTT sin overbevisning om at strukturfondene fortsatt bør spille en betydelig rolle for å nå Unionens mål med hensyn til utjevning,

BEKREFTER PÅ NYTT sin overbevisning om at Den europeiske investeringsbank fortsatt bør anvende størstedelen av sine midler til å fremme den økonomiske, sosiale og territoriale utjevning, og erklærer sin vilje til på nytt å vurdere Den europeiske investeringsbanks kapitalbehov, så snart det for dette formål er nødvendig,

ER ENIGE OM at utjevningfondet skal gi økonomisk støtte fra Unionen til prosjekter som gjelder miljø og transeuropeiske nett i medlemsstater hvis BNI per innbygger er under 90 % av gjennomsnittet for Unionen, og som har et program for å oppfylle kriteriene for økonomisk tilnærming i artikkel 126,

ERKLÆRER at de har til hensikt å tillate en større smidighet ved tildeling av midler fra strukturfondene for å ta hensyn til særlige behov som ikke dekkes innenfor rammen av de nåværende regler for strukturfondene,

ERKLÆRER at de er villige til å ha forskjellige nivåer for Unionens deltakelse i programmer og prosjekter knyttet til strukturfondene for å unngå uforholdsmessig store økninger i budsjettutgiftene i de mindre velstilte medlemsstater,

ERKJENNER at det er nødvendig å følge jevnlig med i de framskritt som gjøres på veien mot økonomisk, sosial og territorial utjevning, og erklærer seg villige til å se nærmere på alle nødvendige tiltak for dette formål,

ERKLÆRER at de har til hensikt å ta større hensyn til de forskjellige medlemsstaters bidragsevne i forbindelse med ordningen med egne midler og å undersøke hvordan de mindre velstilte medlemsstater kan kompenseres for de elementer i den nåværende ordning med egne midler som er til hinder for framgang,

ER ENIGE OM at denne protokoll skal vedlegges traktaten om Den europeiske union og traktaten om Den europeiske unions virkemåte.

**PROTOKOLL (nr. 29)
OM OFFENTLIG KRINGKASTING I MEDLEMSSTATENE**

DE HØYE TRAKTATPARTER,

SOM TAR HENSYN TIL at offentlig kringkasting i medlemsstatene har direkte sammenheng med demokratiske, sosiale og kulturelle behov i det enkelte samfunn og med nødvendigheten av å bevare mediemangfold,

ER BLITT ENIGE OM FØLGENDE FORTOLKNINGSBESTEMMELSER, SOM SKAL VEDLEGGES TRAKTATEN OM DEN EUROPEISKE UNION OG TRAKTATEN OM DEN EUROPEISKE UNIONS VIRKEMÅTE:

Bestemmelsene i traktatene skal ikke berøre medlemsstatenes myndighet til å finansiere allmennkringkasting såfremt finansieringen gis til kringkastingsforetak for at de skal kunne oppfylle de allmennkringkastingsoppgaver som er pålagt dem, definert og tilrettelagt av de enkelte medlemsstater, og såfremt finansieringen ikke endrer handels- og konkurransevilkårene i Unionen i en grad som ville være i strid med de felles interesser, idet det skal tas hensyn til oppfyllelsen av allmennkringkastingsoppgavene

**PROTOKOLL (nr. 30)
OM ANVENDELSEN AV DEN EUROPEISKE UNIONS PAKT OM GRUNNLEGGENDE
RETTIGHETER I POLEN OG I DET FORENTE KONGERIKE**

DE HØYE TRAKTATPARTER,

SOM TAR I BETRAKTNING at Unionen i artikkel 6 i traktaten om Den europeiske union anerkjenner de rettigheter, friheter og prinsipper som er fastsatt i Den europeiske unions pakt om grunnleggende rettigheter,

SOM TAR I BETRAKTNING at pakten skal anvendes i nøye samsvar med bestemmelsene i nevnte artikkel 6 og paktens avdeling VII,

SOM TAR I BETRAKTNING at pakten i henhold til nevnte artikkel 6 skal anvendes og fortolkes av domstolene i Polen og Det forente kongerike i nøye samsvar med forklaringene nevnt i artikkelen,

SOM TAR I BETRAKTNING at pakten inneholder både rettigheter og prinsipper,

SOM TAR I BETRAKTNING at pakten inneholder både bestemmelser av sivil og politisk art og bestemmelser av økonomisk og sosial art,

SOM TAR I BETRAKTNING at pakten bekrefter de rettigheter, friheter og prinsipper som er anerkjent i Unionen, og gjør rettighetene tydeligere, men ikke innfører noen nye rettigheter eller prinsipper,

SOM MINNER OM de forpliktelser som påhviler Polen og Det forente kongerike i henhold til traktaten om Den europeiske union, traktaten om Den europeiske unions virkemåte, og unionsretten i sin alminnelighet,

SOM MERKER SEG Polens og Det forente kongerikes ønske om å klargjøre visse sider ved anvendelsen av pakten,

SOM DERFOR ØNSKER å klargjøre paktens anvendelse i forbindelse med Polens og Det forente kongerikes lovgivning og forvaltningspraksis og mulighetene for rettslig håndheving i Polen og i Det forente kongerike,

SOM BEKREFTER at henvisninger i denne protokoll til gjennomføringen av visse bestemmelser i pakten på ingen måte berører gjennomføringen av andre bestemmelser i pakten,

SOM BEKREFTER at denne protokoll ikke berører anvendelsen av pakten i andre medlemsstater,

SOM BEKREFTER at denne protokoll ikke berører de øvrige forpliktelser som påhviler Polen og Det forente kongerike i henhold til traktaten om Den europeiske union, traktaten om Den europeiske unions virkemåte, og unionsretten i sin alminnelighet,

ER BLITT ENIGE OM FØLGENDE BESTEMMELSER, SOM SKAL VEDLEGGES
TRAKTATEN OM DEN EUROPEISKE UNION OG TRAKTATEN OM DEN EUROPEISKE
UNIONS VIRKEMÅTE:

Artikkel 1

1. Pakten utvider ikke den mulighet Den europeiske unions domstol eller noen domstol i Polen eller i Det forente kongerike har til å fastslå at Polens eller Det forente kongerikes lover og forskrifter, forvaltningspraksis eller forvaltningstiltak er uforenlige med de grunnleggende rettigheter, friheter og prinsipper som den bekrefter.
2. Særlig skal det tydelig fastslås at paktens avdeling IV på ingen måte skaper rettigheter som kan håndheves rettslig i Polen eller Det forente kongerike, med mindre Polen eller Det forente kongerike har fastsatt slike rettigheter i sin nasjonale lovgivning.

Artikkel 2

Dersom det i en bestemmelse i pakten vises til nasjonal lovgivning og praksis, skal den anvendes i Polen eller i Det forente kongerike bare i det omfang de rettigheter og prinsipper som den inneholder, anerkjennes i lovgivning eller praksis i Polen eller Det forente kongerike.

PROTOKOLL (nr. 31) OM INNFØRSEL TIL DEN EUROPEISKE UNION AV OLJEPRODUKTER RAFFINERT PÅ DE NEDERLANDSKE ANTILLENE

DE HØYE TRAKTATPARTER,

SOM ØNSKER å klarlegge nærmere samhandelsordningen ved innførsel til Den europeiske union av oljeprodukter raffinert på De nederlandske Antillene,

ER BLITT ENIGE OM FØLGENDE BESTEMMELSER, SOM SKAL VEDLEGGES
TRAKTATEN OM DEN EUROPEISKE UNION OG TRAKTATEN OM DEN EUROPEISKE
UNIONS VIRKEMÅTE:

Artikkel 1

Denne protokoll gjelder for oljeprodukter som hører under posisjon 27.10, 27.11, 27.12, ex 27.13 (parafinoks, mikrokrystallinoks og reststoffer av parafin) og 27.14 i Brussel-nomenklaturen, og som innføres til forbruk i medlemsstatene.

Artikkel 2

Medlemsstatene forplikter seg til å gi oljeprodukter raffinert på De nederlandske Antillene de tollmessige fordeler som følger av Antillenes assosiering med Unionen, på de vilkår som er fastsatt i denne protokoll. Disse bestemmelser skal gjelde uten hensyn til de opprinnelsesregler som anvendes av medlemsstatene.

Artikkel 3

1. Dersom Kommisjonen på anmodning av en medlemsstat eller på eget initiativ konstaterer at innførselen til Unionen av oljeprodukter raffinert på De nederlandske Antillene i henhold til ordningen fastsatt i artikkel 2 skaper reelle vanskeligheter på markedet i én eller flere medlemsstater, skal den beslutte at tollavgifter innføres, forhøyes eller gjeninnføres for denne innførsel av vedkommende medlemsstat i det omfang og for det tidsrom som er nødvendig for å møte denne situasjonen. De tollavgifter som innføres, forhøyes eller gjeninnføres i henhold til dette, kan ikke overstige dem som anvendes for de samme produkter overfor tredjestater.

2. Bestemmelsene i nr. 1 kan under enhver omstendighet anvendes dersom innførselen til Unionen av oljeprodukter raffinert på De nederlandske Antillene utgjør to millioner tonn eller mer per år.

3. Rådet skal underrettes om Kommisjonens beslutninger i henhold til nr. 1 og 2, herunder beslutninger om å avvise anmodningen fra en medlemsstat. Rådet kan på anmodning fra enhver medlemsstat behandle beslutningene og kan på ethvert tidspunkt med kvalifisert flertall endre eller oppheve dem.

Artikkel 4

1. Dersom en medlemsstat mener at innførselen av oljeprodukter raffinert på De nederlandske Antillene direkte eller via en annen medlemsstat etter den ordning som er fastsatt i artikkel 2, skaper reelle vanskeligheter på dens marked, og at øyeblikkelige tiltak er nødvendig for å møte denne situasjonen, kan den på eget initiativ beslutte å pålegge toll på

innførselen med satser som ikke må overstige dem som anvendes for de samme produkter overfor tredjestater. Den skal underrette Kommisjonen om beslutningen, og Kommisjonen skal innen en måned treffe beslutning om hvorvidt de tiltak vedkommende stat har truffet kan opprettholdes eller må endres eller oppheves. Bestemmelsene i artikkel 3 nr. 3 får anvendelse på Kommisjonens beslutning.

2. Dersom innførselen til én eller flere stater i Den europeiske union av oljeprodukter raffinert på De nederlandske Antillene direkte eller via en annen medlemsstat i henhold til ordningen fastsatt i artikkel 2 overstiger de mengder som er angitt i vedlegget til denne protokoll, anses de tiltak som medlemsstaten eller medlemsstatene eventuelt måtte treffe for vedkommende år, som lovlige; etter å ha forsikret seg om at de fastsatte mengder er nådd, tar Kommisjonen tiltakene til etterretning. I et slikt tilfelle unnlater de andre medlemsstater å forelegge Rådet saken.

Artikkel 5

Dersom Unionen vedtar å anvende kvantitative restriksjoner på innførsel av oljeprodukter uten hensyn til opprinnelsessted, kan restriksjonene anvendes også på oljeprodukter fra De nederlandske Antillene. I et slikt tilfelle garanteres De nederlandske Antillene preferansebehandling i forhold til tredjestater.

Artikkel 6

1. Bestemmelsene i artikkel 2-5 skal revideres av Rådet, som treffer sin beslutning enstemmig etter å ha rådspurt Europaparlamentet og Kommisjonen, når det vedtar en felles opprinnelsesdefinisjon av oljeprodukter fra tredjestater og assosierte land, eller når det treffer beslutninger om vedkommende produkter innenfor rammen av en felles handelspolitikk, eller når det fastlegger en felles energipolitikk.

2. Fordeler av tilsvarende omfang skal likevel under alle omstendigheter opprettholdes for De nederlandske Antillene på egnet måte og for et kvantum på minst to og en halv million tonn oljeprodukter.

3. Unionens forpliktelser med hensyn til fordelene av tilsvarende omfang omhandlet i nr. 2 kan om nødvendig fordeles på de enkelte stater idet det tas hensyn til de mengder som er angitt i vedlegget til denne protokoll.

Artikkel 7

For gjennomføringen av denne protokoll pålegges Kommisjonen å følge utviklingen i innførselen til medlemsstatene av oljeprodukter raffinert på De nederlandske Antillene. Medlemsstatene skal meddele Kommisjonen alle formålstjenlige opplysninger i samsvar med de nærmere forvaltningsregler som Kommisjonen anbefaler; Kommisjonen skal sørge for å videreformidle opplysningene.

VEDLEGG TIL PROTOKOLLEN

For gjennomføring av bestemmelsene i artikkel 4 nr. 2 i protokollen om innførsel til Den europeiske union av oljeprodukter raffinert på de nederlandske Antillene har De høye traktatparter vedtatt at mengden på 2 millioner tonn oljeprodukter fra Antillene fordeles på medlemsstatene som følger:

Tyskland	625 000 tonn
Den belgisk-luxembourgske økonomiske union	200 000 tonn
Frankrike	75 000 tonn
Italia	100 000 tonn
Nederland	1 000 000 tonn

**PROTOKOLL (nr. 32)
OM ERVERV AV FAST EIENDOM I DANMARK**

DE HØYE TRAKTATPARTER,

SOM ØNSKER å løse visse særlige problemer i forbindelse med Danmark,

ER BLITT ENIGE OM FØLGENDE BESTEMMELSER, SOM SKAL VEDLEGGES
TRAKTATEN OM DEN EUROPEISKE UNION OG TRAKTATEN OM DEN EUROPEISKE
UNIONS VIRKEMÅTE:

Uten hensyn til traktatenes bestemmelser kan Danmark opprettholde den gjeldende lovgivning
om erverv av fritidseiendommer.

**PROTOKOLL (nr. 33)
OM ARTIKKEL 157 I TRAKTATEN OM DEN EUROPEISKE UNIONS VIRKEMÅTE**

DE HØYE TRAKTATPARTER,

ER BLITT ENIGE OM FØLGENDE BESTEMMELSER, SOM SKAL VEDLEGGES
TRAKTATEN OM DEN EUROPEISKE UNION OG TRAKTATEN OM DEN EUROPEISKE
UNIONS VIRKEMÅTE:

Ved anvendelsen av artikkel 157 i traktaten om Den europeiske unions virkemåte skal ytelser i henhold til en yrkesbasert trygdeordning ikke anses som lønn dersom og i den grad ytelsene gjelder ansettelsestid før 17. mai 1990, med unntak for de arbeidstakere og personer som avleder rettigheter fra dem, som før denne dato har anlagt søksmål eller framsatt en tilsvarende klage etter den nasjonale lovgivning som får anvendelse.

**PROTOKOLL (nr. 34)
OM SÆRORDNINGEN FOR GRØNLAND****Eneste artikkel**

1. Behandlingen ved innførsel til Unionen av varer som har opprinnelse på Grønland og omfattes av den felles markedsordning for fiskevarer, skal, under overholdelse av den felles markedsordning, skje med fritak for toll og avgifter med tilsvarende virkning og med fritak for kvantitative restriksjoner og tiltak med tilsvarende virkning, såfremt Unionen i henhold til en avtale mellom Unionen og vedkommende myndighet for Grønland får tilfredsstillende adgangsmuligheter til de grønlandske fiskerisoner.
2. Alle tiltak som gjelder importordningen for de nevnte varer, herunder tiltak som gjelder vedtakelsen av slike tiltak, skal treffes etter framgangsmåten i artikkel 43 i traktaten om opprettelse av Den europeiske union.

**PROTOKOLL (nr. 35)
OM ARTIKKEL 40.3.3 I IRLANDS FORFATNING**

DE HØYE TRAKTATPARTER,

ER BLITT ENIGE OM FØLGENDE BESTEMMELSER, SOM SKAL VEDLEGGES
TRAKTATEN OM DEN EUROPEISKE UNION, TRAKTATEN OM DEN EUROPEISKE
UNIONS VIRKEMÅTE OG TRAKTATEN OM OPPRETTELSE AV DET EUROPEISKE
ATOMENERGIFELLESSKAP:

Ingen bestemmelse i traktatene, i traktaten om opprettelse av Det europeiske
atomenergifellesskap eller i traktater og akter som endrer eller utfyller de nevnte traktater,
berører anvendelsen i Irland av artikkel 40.3.3 i Irlands forfatning.

PROTOKOLL (nr. 36) OM OVERGANGSBESTEMMELSER

DE HØYE TRAKTATPARTER,

SOM TAR I BETRAKTNING at det er nødvendig å fastsette overgangsbestemmelser for å tilrettelegge for overgangen fra de traktatbestemmelser om institusjonene som får anvendelse før Lisboa-traktaten trer i kraft, til bestemmelsene fastsatt i nevnte traktat,

ER BLITT ENIGE OM FØLGENDE BESTEMMELSER, SOM SKAL VEDLEGGES TRAKTATEN OM DEN EUROPEISKE UNION, TRAKTATEN OM DEN EUROPEISKE UNIONS VIRKEMÅTE OG TRAKTATEN OM OPPRETTELSE AV DET EUROPEISKE ATOMENERGIFELLESSKAP:

Artikkel 1

I denne protokoll menes med «traktatene» traktaten om Den europeiske union, traktaten om Den europeiske unions virkemåte og traktaten om opprettelse av Det europeiske atomenergifelleskap.

AVDELING I BESTEMMELSER OM EUROPAPARLAMENTET

Artikkel 2

I god tid før valget til Europaparlamentet i 2009 skal Det europeiske råd vedta en beslutning om Europaparlamentets sammensetning i samsvar med artikkel 14 nr. 2 annet ledd i traktaten om Den europeiske union.

Inntil utløpet av valgperioden 2004-2009 skal sammensetningen av og antall representanter i Europaparlamentet være som på det tidspunkt Lisboa-traktaten trer i kraft.

AVDELING II BESTEMMELSER OM KVALIFISERT FLERTALL

Artikkel 3

1. I samsvar med artikkel 16 nr. 4 i traktaten om Den europeiske union skal bestemmelsene i nevnte nummer og i artikkel 238 nr. 2 i traktaten om Den europeiske unions virkemåte om definisjonen av kvalifisert flertall i Det europeiske råd og Rådet, tre i kraft 1. november 2014.

2. I tiden fra 1. november 2014 til 31. mars 2017 kan et medlem av Rådet, når en beslutning skal treffes med kvalifisert flertall, kreve at den treffes med kvalifisert flertall som fastsatt i nr. 3. I så fall får nr. 3 og 4 anvendelse.

3. Inntil 31. oktober 2014 får følgende bestemmelser fortsatt anvendelse, med forbehold for artikkel 235 nr. 1 annet ledd i traktaten om Den europeiske unions virkemåte.

Når Det europeiske råds og Rådets beslutninger krever kvalifisert flertall, skal medlemmenes stemmer ha følgende vekt:

Belgia	12
Bulgaria	10
Den tsjekkiske republikk	12
Danmark	7
Tyskland	29
Estland	4
Irland	7
Hellas	12
Spania	27
Frankrike	29
Italia	29
Kypros	4
Latvia	4
Litauen	7
Luxembourg	4
Ungarn	12
Malta	3
Nederland	13
Østerrike	10
Polen	27
Portugal	12
Romania	14
Slovenia	4
Slovakia	7
Finland	7
Sverige	10
Det forente kongerike	29

For beslutninger kreves minst 255 stemmer med tilslutning fra et flertall av medlemmene, når beslutningen i henhold til traktatene skal vedtas etter forslag fra Kommisjonen. I andre tilfeller kreves minst 255 stemmer med tilslutning fra minst to tredeler av medlemmene.

Når en rettsakt vedtas av Det europeiske råd eller Rådet med kvalifisert flertall, kan et medlem av Det europeiske råd eller Rådet kreve at det kontrolleres at de medlemsstatene som utgjør det kvalifiserte flertall, representerer minst 62 % av den samlede befolkning i Unionen. Dersom det viser seg at dette ikke er tilfellet, er rettsakten ikke vedtatt.

4. I saker der traktatene fastsetter at ikke alle Rådets medlemmer deltar i avstemningen, det vil si i saker der det vises til et kvalifisert flertall som definert i artikkel 238 nr. 3 i traktaten om Den europeiske unions virkemåte, skal inntil 31. oktober 2014 kvalifisert flertall defineres som samme andel av de veide stemmene og samme andel av antall rådsmedlemmer og eventuelt samme prosentdel av befolkningen i de berørte medlemsstater som fastsatt i nr. 3 i denne artikkel.

AVDELING III BESTEMMELSER OM RÅDETS SAMMENSETNINGER

Artikkel 4

Inntil beslutningen nevnt i artikkel 16 nr. 6 første ledd i traktaten om Den europeiske union trer i kraft, kan Rådet møte i sammensetningene fastsatt i artikkel 16 nr. 6 annet og tredje ledd samt i andre sammensetninger som framgår av en liste vedtatt ved en beslutning i Rådet for alminnelige saker med simpelt flertall.

AVDELING IV BESTEMMELSER OM KOMMISJONEN, HERUNDER UNIONENS HØYREPRESENTANT FOR UTENRIKSSAKER OG SIKKERHETSPOLITIKK

Artikkel 5

De medlemmer av Kommisjonen som tjenestegjør på det tidspunkt Lisboa-traktaten trer i kraft, skal fortsette i sine verv til deres funksjonstid utløper. Den dag Unionens høyrepresentant for utenrikssaker og sikkerhetspolitikk oppnevnes, utløper imidlertid funksjonstiden for de av medlemmene som er av samme nasjonalitet som høyrepresentanten.

AVDELING V BESTEMMELSER OM RÅDETS GENERALSEKRETÆR, HØYREPRESENTANTEN FOR DEN FELLES UTENRIKS- OG SIKKERHETSPOLITIKK OG RÅDETS VISEGENERALSEKRETÆR

Artikkel 6

Funksjonstiden for Rådets generalsekretær, høyrepresentanten for den felles utenriks- og sikkerhetspolitikk og Rådets visegeneralsekretær utløper på det tidspunkt Lisboa-traktaten trer i kraft. Rådet skal oppnevne en generalsekretær i samsvar med artikkel 240 nr. 2 i traktaten om Den europeiske unions virkemåte.

AVDELING VI BESTEMMELSER OM RÅDGIVENDE ORGANER

Artikkel 7

Inntil beslutningen nevnt i artikkel 301 i traktaten om Den europeiske unions virkemåte trer i kraft, skal fordelingen av medlemmene i Den økonomiske og sosiale komité være som følger:

Belgia	12
Bulgaria	12
Den tsjekkiske republikk	12
Danmark	9
Tyskland	24
Estland	7
Irland	9
Hellas	12

Spania	21
Frankrike	24
Italia	24
Kypros	6
Latvia	7
Litauen	9
Luxembourg	6
Ungarn	12
Malta	5
Nederland	12
Østerrike	12
Polen	21
Portugal	12
Romania	15
Slovenia	7
Slovakia	9
Finland	9
Sverige	12
Det forente kongerike	24

Artikkel 8

Inntil beslutningen nevnt i artikkel 305 i traktaten om Den europeiske unions virkemåte trer i kraft, skal fordelingen av medlemmene i Regionkomiteen være som følger:

Belgia	12
Bulgaria	12
Den tsjekkiske republikk	12
Danmark	9
Tyskland	24
Estland	7
Irland	9
Hellas	12
Spania	21
Frankrike	24
Italia	24
Kypros	6
Latvia	7
Litauen	9
Luxembourg	6
Ungarn	12
Malta	5
Nederland	12
Østerrike	12
Polen	21
Portugal	12
Romania	15
Slovenia	7

Slovakia	9
Finland	9
Sverige	12
Det forente kongerike	24

AVDELING VII OVERGANGSBESTEMMELSER OM RETTSAKTER VEDTATT PÅ GRUNNLAG AV AVDELING V OG VI I TRAKTATEN OM DEN EUROPEISKE UNION FØR LISBOA- TRAKTATEN TRER I KRAFT

Artikkel 9

De rettsakter som vedtas av Unionens institusjoner, organer, kontorer og byråer i henhold til traktaten om Den europeiske union før Lisboa-traktaten trer i kraft, skal beholde sine rettsvirkninger så lenge de i henhold til traktatene ikke er opphevet, erklært ugyldige eller endret. Det samme gjelder avtaler som er inngått mellom medlemsstater i henhold til traktaten om Den europeiske union.

Artikkel 10

1. For Unionens rettsakter på området politisamarbeid og strafferettslig samarbeid som er vedtatt før Lisboa-traktaten trer i kraft, skal som et overgangstiltak institusjonenes myndighet være som følger på det tidspunkt traktaten trer i kraft: Kommisjonens myndighet i henhold til artikkel 258 i traktaten om Den europeiske unions virkemåte gjelder ikke lenger, og Den europeiske unions domstols myndighet i henhold til avdeling VI i traktaten om Den europeiske union, i den versjon som er i kraft før Lisboa-traktaten trer i kraft, forblir den samme, herunder når den er anerkjent i henhold til artikkel 35 nr. 2 i traktaten om Den europeiske union.
2. Endring av en rettsakt nevnt i nr. 1 skal medføre at myndigheten til institusjonene nevnt i nr. 1 får anvendelse som fastsatt i traktatene med hensyn til den endrede rettsakten for de medlemsstater den endrede rettsakten gjelder.
3. Under alle omstendigheter skal overgangstiltaket nevnt i nr. 1 opphøre å gjelde fem år etter det tidspunkt Lisboa-traktaten trer i kraft.
4. Senest seks måneder før overgangsperioden nevnt i nr. 3 utløper, kan Det forente kongerike underrette Rådet om at det med hensyn til rettsaktene nevnt i nr. 1 ikke anerkjenner myndigheten til institusjonene nevnt i nr. 1 slik de er fastsatt i traktatene. Dersom Det forente kongerike har gitt en slik underretning, skal anvendelsen av alle rettsakter nevnt i nr. 1 opphøre for Det forente kongerike fra det tidspunkt overgangsperioden nevnt i nr. 3 utløper. Dette ledd får ikke anvendelse på de endrede rettsaktene som får anvendelse for Det forente kongerike slik det framgår av nr. 2.

Rådet skal med kvalifisert flertall etter forslag fra Kommisjonen fastsette de ordninger som er nødvendige på grunnlag av ovenstående, og de nødvendige overgangsordninger. Det forente kongerike skal ikke delta når denne beslutningen vedtas. Kvalifisert flertall i Rådet skal bestemmes i samsvar med artikkel 238 nr. 3 bokstav a) i traktaten om Den europeiske unions virkemåte.

Rådet kan også med kvalifisert flertall etter forslag fra Kommisjonen vedta en beslutning som fastsetter at Det forente kongerike skal bære eventuelle direkte finansielle byrder som nødvendigvis og uunngåelig følger av at det ikke lenger omfattes av disse rettsaktene.

5. Det forente kongerike kan på et hvilket som helst senere tidspunkt underrette Rådet om at det ønsker å være omfattet av rettsakter som ikke lenger får anvendelse for det i henhold til nr. 4 første ledd. I så fall får de relevante bestemmelser i henholdsvis protokollen om Schengen-regelverket innlemmet i Den europeiske union eller protokollen om Det forente kongerikes og Irlands stilling med hensyn til området for frihet, sikkerhet og rettferdighet, anvendelse. Institusjonenes myndighet med hensyn til disse rettsaktene skal være som fastsatt i traktatene. Når Unionens institusjoner og Det forente kongerike handler i henhold til de relevante protokoller, skal de arbeide for å gjenopprette en størst mulig deltakelse fra Det forente kongerike i Unionens regelverk på området for frihet, sikkerhet og rettferdighet, uten at det i alvorlig grad berører den praktiske gjennomføring av de ulike deler av regelverket, og idet sammenhengen mellom dem ivaretas.

**PROTOKOLL (nr. 37)
PROTOKOLLEN OM DE ØKONOMISKE FØLGENE AV AT EKSF-TRAKTATEN
UTLØPER OG OM FORSKNINGSFONDET FOR KULL OG STÅL**

DE HØYE TRAKTATPARTER,

SOM MINNER OM at alle aktiva og passiva tilhørende Det europeiske kull- og stålfelleskap, slik de var 23. juli 2002, ble overført til Det europeiske fellesskap 24. juli 2002,

SOM TAR HENSYN til ønsket om å anvende disse midlene til forskning innenfor sektorer knyttet til kull- og stålindustrien og dermed behovet for å fastsette visse særlige regler i denne forbindelse,

ER BLITT ENIGE OM FØLGENDE BESTEMMELSER, SOM SKAL VEDLEGGES TRAKTATEN OM DEN EUROPEISKE UNION OG TRAKTATEN OM DEN EUROPEISKE UNIONS VIRKEMÅTE:

Artikkel 1

1. Nettoverdien av aktiva og passiva slik de framgår av EKSFs regnskap av 23. juli 2002, med forbehold for en eventuell opp- eller nedskrivning som følge av avviklingstransaksjonene, skal anses som aktiva bestemt for forskning i sektorene knyttet til kull- og stålindustrien, heretter kalt «EKSF under avvikling». Når avviklingen er avsluttet, skal de kalles «Kull- og stålforskningsfondets aktiva».

2. Inntektene fra slike aktiva, heretter kalt «Kull- og stålforskningsfondet», skal anvendes utelukkende til forskning, utenfor rammeprogrammet for forskning, i sektorene knyttet til kull- og stålindustrien i samsvar med bestemmelsene i denne protokoll og i rettsakter vedtatt på grunnlag av den.

Artikkel 2

Rådet skal etter en særlig regelverksprosess og etter å ha innhentet Europaparlamentets samtykke vedta alle nødvendige bestemmelser for gjennomføringen av denne protokoll, herunder vesentlige prinsipper.

Rådet skal etter forslag fra Kommisjonen og etter å ha rådspurt Europaparlamentet vedta tiltak for å opprette flerårige finansielle retningslinjer for forvaltningen av Kull- og stålforskningsfondet og tekniske retningslinjer for Kull- og stålforskningsfondets forskningsprogram.

Artikkel 3

Med forbehold for andre bestemmelser i denne protokoll og i rettsaktene som vedtas på grunnlag av den, får traktatenes bestemmelser anvendelse.